

การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีในมิติการเคารพความแตกต่างของ
นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงาน

นางสาวศิริพร ไกรสมศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2557

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

DEVELOPMENT OF SIXTH GRADE STUDENTS' GOOD CITIZENSHIP CHARACTERISTICS IN
THE RESPECTING FOR DIFFERENCES DIMENSION BY USING PROJECT-BASED LEARNING

Miss Siriporn Kraisomsart

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Elementary Education
Department of Curriculum and Instruction
Faculty of Education
Chulalongkorn University
Academic Year 2014
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีในมิติการ เคารพความแตกต่างของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โดย ใช้การเรียนรู้แบบโครงงาน
โดย	นางสาวศิริพร ไกรสมศาสตร์
สาขาวิชา	ประถมศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	อาจารย์ ดร. ยุรวัดน์ คล้ายมงคล

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์

.....คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. บัญชา ชลาภิรมย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ พชรวรรณ จันทรวงศ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(อาจารย์ ดร. ยุรวัดน์ คล้ายมงคล)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ดร. เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ)

ศิริพร ไกรสมมาตร : การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีในมิติการเคารพความแตกต่างของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงาน (DEVELOPMENT OF SIXTH GRADE STUDENTS' GOOD CITIZENSHIP CHARACTERISTICS IN THE RESPECTING FOR DIFFERENCES DIMENSION BY USING PROJECT-BASED LEARNING) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อ. ดร. ยุรวัฒน์ คล้ายมงคล, 128 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับด้านความเคารพความแตกต่างระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 2) เปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อด้านความเคารพความแตกต่างระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 3) เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติที่มีต่อด้านความเคารพความแตกต่างระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ 10 แผน แผนการจัดการเรียนรู้นอกเวลาเรียน 10 แผน และเครื่องมือ 3 ฉบับ แบบทดสอบความรู้ในมิติการเคารพความแตกต่าง แบบวัดทัศนคติในมิติการเคารพความแตกต่าง และแบบสอบถามการปฏิบัติตนในมิติการเคารพความแตกต่าง ผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบมีค่าความยากง่ายตั้ง 0.30-0.77 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.27-0.67 และค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.94 วิเคราะห์ข้อมูลทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยค่าที (t-test)

ผลการวิจัยสรุปคือ

1. ค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับด้านการเคารพความแตกต่างของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติที่มีต่อด้านความเคารพความแตกต่างของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติเกี่ยวกับด้านการเคารพความแตกต่างของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชา หลักสูตรและการสอน

ลายมือชื่อนิสิต .....

สาขาวิชา ประถมศึกษา

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก .....

ปีการศึกษา 2557

5483439327 : MAJOR ELEMENTARY EDUCATION

KEYWORDS: CITIZENSHIP CHARACTERISTICS / RESPECTING THE DIFFERENCES / PROJECT BASED LEARNING

SIRIPORN KRAISOMSART: DEVELOPMENT OF SIXTH GRADE STUDENTS' GOOD CITIZENSHIP CHARACTERISTICS IN THE RESPECTING FOR DIFFERENCES DIMENSION BY USING PROJECT-BASED LEARNING. ADVISOR: YURAWAT KLAIMONGKOL, Ph.D., 128 pp.

The purposes of this research study were to: 1) compare knowledge about respecting to the differences between before and after the course. 2) compare attitude about respecting to the differences between before and after the course. 3) compare practice about respecting to the differences between before and after the course. The quasi-Experimental Design was conducted in this study. The research instruments were ten classroom lesson plans, ten out-of-class lesson plans, test of knowledge about respecting to the differences, test of attitude about respecting to the differences, and test of practice about respecting to the differences. The data were analyzed for differences and mean by t-test.

The results were as follows

1. The posttest mean for knowledge about respecting to the differences of the study were higher the pretest at the significance level of 0.5
2. The posttest mean for attitude about respecting to the differences of the study were higher the pretest at the significance level of 0.5
3. The posttest mean for practice about respecting to the differences of the study were higher the pretest at the significance level of 0.5

Department: Curriculum and
Instruction

Student's Signature .....

Advisor's Signature .....

Field of Study: Elementary Education

Academic Year: 2014

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาจากอาจารย์ ดร.บุรวิวัฒน์ คล้ายมงคล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งกรุณาสละเวลาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่างๆ ทำให้ศิษย์ได้เรียนรู้ขั้นตอน กระบวนการทำวิจัยอย่างมากขึ้น ให้กำลังใจในการทำวิจัย ผู้วิจัยจึงขอ กราบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์พชรวรรณ จันทราศุ ประธานสอบ วิทยานิพนธ์ และดร.เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อคิด คำแนะนำ และตรวจแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ อันส่งผลให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้องและ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ประภาพร เทียนศรี อาจารย์ปิยฉัตร ชังฆะ อาจารย์รัฐธินันท์ วรสิทธิสิทธิ์ อาจารย์อัญชุลี ศิริประพนธ์โรจน์ และอาจารย์อรุณา อำนาจเจริญ พร ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือ ที่ให้คำแนะนำ และข้อคิดต่างๆ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความ ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ลินจง อินทร์มพรรย์ ผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุทิพย์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม การศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2557 ที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือในการให้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลในครั้งนี้ อันส่งผลให้ งานวิจัยฉบับนี้ประสบความสำเร็จ

ขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ สาขาประถมศึกษาและเพื่อนๆ คณะครุศาสตร์ทุกคน โดยเฉพาะนางสาวชนิกามาศ จันทร์เจริญสุข ที่คอยช่วยเหลือ ร่วมทุกข์ร่วมสุข ให้กำลังใจและ คำปรึกษาแนะนำที่ดี แก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

ขอขอบคุณนายเอกอนันต์ นิเวศน์วรพงศ์ – นวบุญ นิเวศน์วรพงศ์ และพี่น้องทุกคน ที่เป็นกำลังใจ คอยห่วงใย คอยปล้ำกดัน คอยกระตุ้น และร่วมทุกข์ร่วมสุขให้กับผู้วิจัยเสมอมา

ท้ายที่สุดด้วยความสำนึกในพระคุณอย่างสูงสุด ขอกราบเท้าคุณพ่อบุญเชิด ไกรสมสาตร์ และคุณแม่νωม ไกรสมสาตร์ ที่ได้ให้การสนับสนุนในการบ่มเพาะต้นกล้าต้นนี้ให้เป็นต้นกล้า ทางการศึกษาของลูกด้วยดีตลอดมา ทั้งทางด้านกำลังใจและกำลังทรัพย์ทำให้ลูกผ่านพ้นอุปสรรค และปัญหาต่างๆ มาได้และส่งผลให้เกิดความเจริญงอกงามอย่างสมบูรณ์เป็นไม้ต้นไม้ยืนต้นที่ แข็งแกร่งได้ในวันนี้

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
สมมติฐานการวิจัย.....	7
ขอบเขตการวิจัย.....	8
คำจำกัดความในการวิจัย.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	9
1. คำจำกัดความของความเป็นพลเมืองดี.....	9
2. คุณสมบัตินี้ความเป็นพลเมืองดี.....	10
3. การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน.....	12
4. งานวิจัยภายในประเทศ.....	15
5. งานวิจัยต่างประเทศ.....	17
บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย.....	19
1.การพัฒนาเครื่องมือ.....	19
2. การสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล.....	23

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	27
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล	28
5. การวิเคราะห์ข้อมูล	28
6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย	29
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	32
ตอนที่ 1 ผลเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับด้านความเคารพความแตกต่างระหว่าง ก่อนเรียนและหลังเรียน.....	32
ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อด้านความเคารพความแตกต่างระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียน	33
ตอนที่ 3 ผลเปรียบเทียบการปฏิบัติที่มีต่อด้านความเคารพความแตกต่างระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียน	37
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ	41
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	46
สรุปผลการวิจัย.....	46
อภิปรายผลการวิจัย.....	47
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้	50
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป	51
รายการอ้างอิง	52
ภาคผนวก	56
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	57
ภาคผนวก ข คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	59
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	66
ภาคผนวก ง แผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน	80
ภาคผนวก จ ตัวอย่างโครงงาน	118

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์..... 128

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 โครงสร้างแผนการสอน	22
ตารางที่ 2 โครงสร้างในมิติเคารพความแตกต่าง	25
ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับด้านความเคารพความแตกต่างระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน	32
ตารางที่ 4 เปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อด้านความเคารพความแตกต่างระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน	33
ตารางที่ 5 เปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อด้านความเคารพความแตกต่างระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน	34
ตารางที่ 6 เปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อด้านการเคารพสิทธิผู้อื่นระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน	35
ตารางที่ 7 เปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อด้านการเคารพหลักความเสมอภาคระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน	36
ตารางที่ 8 เปรียบเทียบการปฏิบัติที่มีต่อด้านความเคารพความแตกต่างระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน	37
ตารางที่ 9 เปรียบเทียบการปฏิบัติที่มีต่อด้านความเคารพความแตกต่างระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน	38
ตารางที่ 10 เปรียบเทียบการปฏิบัติที่มีต่อด้านการเคารพสิทธิผู้อื่นระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน	39
ตารางที่ 11 เปรียบเทียบการปฏิบัติที่มีต่อด้านการเคารพหลักความเสมอภาคระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน	40
ตารางที่ 12 แสดงค่า IOC แบบทดสอบความรู้ในมิติการเคารพความแตกต่าง	60
ตารางที่ 13 แสดงค่า IOC แบบสอบถามการปฏิบัติตนในมิติการเคารพความแตกต่าง	61
ตารางที่ 14 แสดงค่า IOC แบบวัดทัศนคติในมิติการเคารพความแตกต่าง	62

ตารางที่ 15 แสดงค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบความรู้ในมิติการเคารพ
 ความแตกต่าง 63

ตารางที่ 16 แสดงค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามการปฏิบัติตนในมิติ
 การเคารพความแตกต่าง 64

ตารางที่ 17 แสดงค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดทัศนคติในมิติการเคารพ
 ความแตกต่าง 65

ตารางที่ 18 เฉลยแบบทดสอบความรู้ 73

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน	13
ภาพที่ 2 โครงงานรณรงค์การเคารพความแตกต่าง	42
ภาพที่ 3 โครงการการเคารพสิทธิผู้อื่น.....	43
ภาพที่ 4 โครงการนิทานความเสมอภาค.....	44

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปี 2558 เป็นปีแห่งการเปิดประชาคมอาเซียน บริบททางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างมากทำให้อาเซียนต้องเผชิญหน้ากับสิ่งที่ท้าทายใหม่ เช่น โรคระบาด การก่อการร้าย ยาเสพติด การค้ามนุษย์ สิ่งแวดล้อม ภัยพิบัติ อีกทั้งยังมีความจำเป็นต้องรวมตัวกันเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและขาดความสามารถของการแข่งขันกับประเทศภูมิภาคใกล้เคียงและเวทีระหว่างประเทศ ทำให้สภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นอย่างรวดเร็ว ยุคของความเจริญย่อมนำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ รวมทั้งปัญหาสภาพทางจริยธรรมของคนเสื่อมโทรมลง สังคมไทยก็เป็นสังคมหนึ่งที่มีลักษณะน่าเป็นห่วงและควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข สาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งอาจเป็นเพราะวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่ละเลยในการปลูกฝังคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีอย่างต่อเนื่อง รวมถึงเยาวชนยังคงอยู่ในสิ่งแวดล้อมของสังคมที่ยั่วใจให้กระทำความผิดได้ทุกโอกาส ขาดต้นแบบที่ดีและไม่เหมาะสมในการนำเสนอ ก็จะทำให้เด็กหรือแม้แต่ผู้ใหญ่ได้รับการปลูกฝังคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ได้เช่นกัน จึงเกิดการผลักดันให้มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้ง่าย ซึ่งไม่เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีของคนในสังคมนั้น ๆ (ขวัญจิตต์ โกมุตแดง, 2539)

แผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) กล่าวว่า มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพการศึกษา และสร้างโอกาสทางการศึกษาให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้คนไทยทุกกลุ่มทุกวัยมีคุณภาพ มีความพร้อมทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีความเป็นพลเมืองที่ดี ตระหนักและรู้คุณค่าของขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมที่งดงาม มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง และตอบสนองต่อทิศทางการพัฒนาประเทศ เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงาน โดยมีวิสัยทัศน์กล่าวว่า “คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ เป็นคนดี มีความสุข มีภูมิคุ้มกัน รู้เท่าทันในเวทีโลก” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2555 - 2559, 2554) ฉะนั้นการศึกษาและการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การสอนเพื่อพัฒนานักเรียนจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ความเป็นพลเมืองดีต้องเป็นผู้ที่ยึดมั่นในหลักศีลธรรมและคุณธรรมของศาสนา มีหลักการทางประชาธิปไตยในการดำรงชีวิต ปฏิบัติตนตามกฎหมายดำรงตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน อันจะก่อให้เกิดการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ให้เป็นสังคมและประเทศประชาธิปไตยอย่างแท้จริงหลักการทางประชาธิปไตย เพราะคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีเป็นสิ่งที่ควรปลูกฝังแก่เยาวชนที่เป็นกำลังสำคัญของชาติเพื่อขจัดพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่เป็น

อุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพพลเมืองในประเทศที่จะเป็นผู้ดูแลชาติของตนและทำให้เกิดความก้าวหน้าต่อไป ซึ่งหากพิจารณาถึงเป้าหมายของการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองพบว่าปรากฏในมาตรฐานการศึกษาของชาติ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2547 ที่ว่าให้หน่วยงานด้านการศึกษาระดับนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติในการจัดการศึกษา ได้ระบุเอาไว้อย่างชัดเจนในมาตรฐานที่ 1 “คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก” โดยกำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษาอยู่ที่การพัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็น “คนดี คนเก่ง และมีความสุข” มีการพัฒนาที่เหมาะสมกับช่วงวัย พัฒนาคนตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ตรงตามความต้องการ ทั้งในด้านสุขภาพ ร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้ ทักษะคุณธรรมและจิตสำนึกที่พึงประสงค์ และอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข (ศูนย์ข่าวทักษิณ Surat News Online, 2555)

ปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ได้เห็นความสำคัญของการให้การศึกษาด้านสิทธิและหน้าที่พลเมือง ศิลธรรม และจริยธรรมแก่นักเรียน สำหรับประเทศที่มีแนวทางการแบ่งการศึกษาภาคบังคับ ออกจากการศึกษาทางธรรมของศาสนา เช่น สหรัฐอเมริกา การศึกษาสิทธิและหน้าที่พลเมืองไม่เป็นวิชาบังคับในหลักสูตร (ชัยอนันต์ สมุทรวณิช, 2545) การสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในกลุ่มเด็กและเยาวชนมีความจำเป็นอย่างยิ่งยวดต่อสถานการณ์และปัญหาของการเมืองไทยในปัจจุบันที่เต็มไปด้วยการแบ่งกลุ่ม แบ่งสี ความขัดแย้งเชิงโครงสร้างอำนาจ ผลประโยชน์ จนนำไปสู่ความรุนแรง การใช้กำลังเข้าต่อสู้กันจนนำมาซึ่งความสูญเสียต่าง ๆ มากมาย (สมพงษ์ จิตระดับ, 2555)

วิสุทธิ โปธิแทน (2554) ประชาธิปไตยเป็นระบอบการเมืองการปกครองที่ประชาชนทั้งหลายปกครองตัวเองร่วมกัน ต้องกระทำโดยมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและเห็นชอบอย่างเท่าเทียมและอย่างอิสระ ซึ่งเรียกว่า ประชาธิปไตย

เทศนา ธรรมชน (2555) สังคมประชาธิปไตยเป็นสังคมที่ประเทศทั่วโลกยอมรับว่าเป็นสังคมที่ดีที่สุด ด้วยมีรูปแบบการปกครองประเทศ ที่ทำให้ประชาชนนั้นมีส่วนร่วมในอำนาจประชาธิปไตย และสามารถติดตามดูแลบ้านเมืองของตนเองให้ดำเนินไปตามทิศทางที่ถูกต้องเป็นธรรม และสอดคล้องกับนโยบายที่ฝ่ายบริหารไว้กับประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนต้องมีบทบาทในสังคมทุกภาคส่วน โดยเฉพาะโรงเรียนหรือสถานศึกษาทุกแห่งให้ส่งเสริมประชาธิปไตยและสอนการเรียนรู้ถึงสังคมประชาธิปไตย การสร้างบทบาทในการทำงานร่วมกัน ให้เรียนรู้การประชุมแสดงความคิดเห็นเพื่อส่วนรวมตามวิถีประชาธิปไตย เพื่อเป็นรากฐานประชาธิปไตยเบื้องต้น ดังนั้นการสร้างประชาธิปไตยในโรงเรียนจึงถือเป็นการปลูกฝังบทบาทที่สำคัญให้นักเรียนเคารพสิทธิเสรีภาพต่อกัน

และร่วมกันทำหน้าที่เรียนหนังสือเพื่อที่จะเป็นคนดีมีคุณธรรมความรู้ ในการเป็นพลเมืองของสังคมไทยต่อไป

หลักสูตรแกนกลาง พุทธศักราช 2551 ได้กล่าวว่า การสร้างนักเรียนให้เป็นพลโลก หรือพลโลก(Global Citizen) ไว้ในวิสัยทัศน์ของหลักสูตร มุ่งพัฒนาความสมดุล ทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็น พลเมืองไทย และพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็น ต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ

พลเมือง ในระบอบประชาธิปไตยสามารถสรุปคุณลักษณะได้ 6 ประการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2551) ดังต่อไปนี้

- 1) มีอิสรภาพ (liberty) และพึ่งตนเองได้ (independent) ไม่อยู่ภายใต้การครอบงำของระบบอุปถัมภ์ ทั้งทางด้านความคิด การกระทำ การตัดสินใจในเรื่องใด ๆ ด้วยตนเอง
- 2) เคารพสิทธิผู้อื่น ไม่ใช่สิทธิเสรีภาพของตนไปละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น (ทั้งนี้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญมาตรา 28) ไม่ว่าจะเป็สิทธิเสรีภาพในเคหสถาน สิทธิเสรีภาพในการเดินทางและการติดต่อสื่อสาร สิทธิเสรีภาพในการนับถือศาสนา สิทธิเสรีภาพทางวิชาการ สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมโดยปราศจากอาวุธ เป็นต้น
- 3) เคารพความแตกต่าง มีทักษะในการฟังและยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างจากตนเอง ตลอดจนการยอมรับในประเพณี วัฒนธรรมที่แตกต่าง หลากหลาย
- 4) เคารพหลักความเสมอภาค เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น และเห็นคนเท่าเทียมกันมองคนเป็นแนวระนาบ ไม่ใช่แนวตั้ง ไม่ว่าจะบุคคลเหล่านั้นมีสีผิว เชื้อชาติ ศาสนา ถิ่นกำเนิดที่ต่างกับตนเองก็ตาม
- 5) เคารพกติกา เคารพกฎหมาย ใช้กติกาในการแก้ปัญหา ไม่ใช่กำลัง และยอมรับผลของการละเมิดกฎหมาย ยึดถือความยุติธรรม ให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย ในสังคม
- 6) รับผิดชอบต่อสังคม ตระหนักว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม กระตือรือร้นที่จะรับผิดชอบต่อและร่วมแก้ไขปัญหาสังคมโดยเริ่มต้นที่ตนเอง มีชีวิตอย่างมีคุณค่า ทั้งต่อสังคมเมืองและสังคมโลก

จากคุณลักษณะ 6 ประการเรื่องการพัฒนาคุณลักษณะด้านความเคารพแตกต่างที่มีความสำคัญในปัจจุบัน คือ เคารพสิทธิผู้อื่น เคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง และเคารพหลักความเสมอภาค จากเหตุการณ์ทางความขัดแย้งทางความคิดเห็นที่ต่างกันในปัจจุบัน ก็ส่งผลให้สถานการณ์

ปัจจุบันของไทยแบ่งฝ่าย แบ่งพรรค แบ่งพวก เช่นความขัดแย้งทางการเมืองส่งผลกระทบต่อไทย แบ่งเป็นเสื้อเหลืองเสื้อแดง เพียงเพราะมีความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันเท่านั้น จากสถานการณ์ดังกล่าวก็ สอดคล้องกับการพัฒนาคุณลักษณะด้านการเคารพความแตกต่าง ในสาระการเรียนรู้ในสาระที่ 2 เรื่องของหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เพราะฉะนั้นสังคมโลกมีการ เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา เป้าหมายของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ว่ามนุษย์ดำรงชีวิตอย่างไร ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคล และการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด นอกจากนี้ ยังช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัย ต่าง ๆ ทำให้เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมี คุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2551)

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในวิชาสังคมศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนช่วยส่งเสริมและ พัฒนาค่านิยมที่ดีให้กับผู้เรียนตามเป้าหมาย กิจกรรมการเรียนการสอนที่โรงเรียนจัดขึ้นเป็นส่วนหนึ่ง ในการปลูกฝัง เสริมสร้างและพัฒนาบุคลิกภาพให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมใน ชั้นเรียน กิจกรรมนอกหลักสูตร หรือกิจกรรมร่วมกับชุมชนซึ่งล้วนเป็นประโยชน์ในการพัฒนาผู้เรียน ทั้งสิ้น เพราะกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีจะเป็นส่วนหนึ่งช่วยให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้และ ทักษะต่าง ๆ ซึ่งจะนำไปสู่พฤติกรรมตามที่คาดหวังไว้ (วุฒิชัย ฉายวงศ์ศรีสุข, 2536)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โครงการในมิติเคารพความแตกต่าง เป็นโครงการที่ปลูกฝังและธรรมาภิบาลในโรงเรียน ชุมชน และครอบครัวในเรื่องของการเคารพความแตกต่าง การเคารพสิทธิผู้อื่น และเคารพความเสมอภาค ให้นักเรียนได้ลงปฏิบัติจริงด้วยตนเอง ศึกษาข้อมูลและสภาพสังคมในปัจจุบัน สื่อการเรียนรู้ต่างๆ จากการสังเกตทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อพัฒนาความรู้โดยใช้ระเบียบวิธีการทำเป็นระบบ ค้นหา ความรู้ ความจริง จนได้ข้อสรุปเป็นองค์ความรู้ ช่วยให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และมี ค่า Gupta S.K (1981) กล่าวว่า การทำโครงการเป็นการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนให้สมบูรณ์ ยิ่งขึ้น โดยนักเรียนศึกษาเกี่ยวกับความจริงเกี่ยวกับความจริงหรือจากประสบการณ์ต่าง ๆ ขณะ ทำงาน

การจัดการเรียนรู้ในรูปแบบโครงการเหมาะสมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับโลกศึกษา เพราะการเรียนรู้แบบโครงการเป็นกระบวนการแสวงหา ความรู้ หรือค้นคว้าหาคำตอบในสิ่งที่ผู้เรียนอยากรู้หรือสงสัยด้วยวิธีการต่าง ๆ เป็นวิธีการเรียนรู้ที่

ผู้เรียนได้เลือกศึกษาตามความสนใจของตนเองหรือของกลุ่มเป็นการตัดสินใจร่วมกัน จนได้ชิ้นงานที่สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ได้ในชีวิตจริง ซึ่งการสอนแบบโครงงานเป็นวิธีการสอนที่เน้นนักเรียนคิดเอง ทำเอง แก้ปัญหาด้วยตนเองและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เพราะเป็นผู้ปฏิบัติงาน ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เริ่มตั้งแต่ปัญหาที่นักเรียนสนใจและอยากรู้คำตอบจึงได้ทำการวางแผนแก้ปัญหา ศึกษา ค้นคว้าข้อมูลรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยอาศัยความรู้ ความเข้าใจจากเรื่องต่างๆ ที่ได้เรียนมา ลงมือปฏิบัติโดยใช้กระบวนการและทักษะต่าง ๆ ที่เป็นพื้นฐาน สรุปผลและนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าของตนเองหรือกลุ่มเผยแพร่แก่ผู้อื่นต่อไป ภายใต้การแนะนำปรึกษา และการดูแลของครูหรือผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้น (นันทกาญจน์ ชินประสิทธิ์, 2544)

การเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นการเรียนรู้ที่ใช้เทคนิคที่หลากหลายรูปแบบนำมาผสมผสานกัน ได้แก่ กระบวนการกลุ่ม การฝึกคิด การแก้ปัญหา การเน้นกระบวนการ การสอนแบบปริศนาความคิด และการสอนแบบร่วมกันคิด ทั้งนี้มุ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งจากความสนใจอยากรู้อยากเรียนของผู้เรียนเอง ผู้เรียนจะเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อค้นหาคำตอบด้วยตนเอง เป็นการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ประสบการณ์ตรงกับแหล่งความรู้เบื้องต้น ผู้เรียนสามารถสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งความรู้ที่ผู้เรียนได้มาไม่จำเป็นต้องตรงตำรา แต่ผู้สอนจะสนับสนุนให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม จากแหล่งเรียนรู้ และปรับปรุงความรู้ที่ได้ให้สมบูรณ์ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2550)

แนวคิดสำคัญของการเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงหลักการพัฒนาการคิดของบลูม (Bloom) ทั้ง 6 ชั้น กล่าวคือ ความรู้ความจำ(Knowledge) ความเข้าใจ(comprehension) การนำไปใช้(Application) การวิเคราะห์(Analysis) การสังเคราะห์(Synthesis) การประเมินค่า (Evolution) และยังเป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทุกขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ ตั้งแต่การวางแผนการเรียนรู้ การออกแบบการเรียนรู้ การสร้างสรรค์ประยุกต์ใช้ผลผลิต และการประเมินผลงาน โดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้จัดการเรียนรู้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2550)

ฉินา ฉิมทองดี (2550) ได้ศึกษาสำนักสากลเยาวชนในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่าในภาพรวมเยาวชนมีคะแนนสำนักสากลอยู่ในระดับดี และเยาวชนแต่ละโรงเรียนมีคะแนนสำนักสากลที่แตกต่าง จึงทำให้เห็นว่าการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานควรบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับสำนักสากลไว้ในหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรสถานศึกษา จัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการในทุกกลุ่มสาระ โดยเฉพาะกลุ่มสาระสังคมศึกษา

ศาสนาและวัฒนธรรมและเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิดด้วย การวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ และการคิดแก้ปัญหา

นิภา สุขพิทักษ์ (2536) ได้ศึกษาจิตสำนึกในความเป็นพลโลกของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่าความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของจิตสำนึกในความเป็นพลโลกใน 3 ด้าน คือ ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลก ความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นพลโลก และการปฏิบัติตนในฐานะเป็นพลโลกว่ามีความสัมพันธ์กันในทางบวก

นุชสุดา เสริมสมรรถ (2544) ได้นำเสนอกิจกรรมการเรียนการสอนสังคมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีสำหรับนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ใช้แบบสอบถามสำหรับครูสังคม และสำหรับผู้เชี่ยวชาญในการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนสังคมศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี 4 ด้านที่มีความเหมาะสมมาก เช่น กิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านทักษะพื้นฐานคือ ทำโครงการสังคมศึกษาบูรณาการร่วมกับวิชาอื่นๆ จัดทัศนศึกษาใช้แหล่งวิทยากร และเทคโนโลยีในการค้นคว้าข้อมูล และนำเสนอข่าวสารต่างๆ ผ่านเสียงตามสายของโรงเรียน ด้านจิตใจ คือการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ เชิญวิทยากร และฝึกปฏิบัติสมาธิเพื่อขัดเกลาจิตใจตามหลักศาสนา ด้านสังคมและวัฒนธรรม คือกิจกรรมเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา จัดทัศนศึกษาเชิงอนุรักษ์โบราณสถาน ด้านการเมืองและประชาธิปไตย จัดนิทรรศการเกี่ยวกับวันสำคัญทางการเมืองการปกครองของประเทศไทย และติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองการปกครองไทยอย่างสม่ำเสมอ

จากงานวิจัยข้างต้นทำให้เห็นว่ยังไม่พบว่ามีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรจัดการศึกษาในรูปแบบนี้ ฉะนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาคุณลักษณะด้านความเคารพ ความแตกต่างและนำมาสร้างกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณสมบัติในความเป็นพลเมืองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในช่วงพัฒนาการวัยเด็กตอนกลาง (ช่วงชั้นที่ 2) มีอายุระหว่าง 9 – 12 ปี ระดับสติปัญญาและสังคมของเด็กวัยนี้มีความอยากรู้อยากเห็น สิ่งรอบตัวได้ดี สามารถคิดปฏิบัติการเป็นรูปธรรมได้ ผู้วิจัยได้ตระหนักเห็นความสำคัญของคุณลักษณะด้านความเคารพความแตกต่าง เพื่อนำมาสร้างกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมและพัฒนาคุณสมบัติความเป็นพลเมืองดี เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองให้เป็นพลเมืองที่ดีมีคุณธรรมและความรู้พร้อมที่จะพัฒนาประเทศชาติและปฏิบัติตนในสิ่งที่ถูกต้องเพื่อประโยชน์ของสังคมต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะการความเคารพความแตกต่างระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อคุณลักษณะการความเคารพความแตกต่างระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตนที่มีต่อคุณลักษณะการความเคารพความแตกต่างระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

สมมติฐานการวิจัย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนในรูปแบบโครงงาน มีรายละเอียดดังนี้

รัชกร ประสิทธิ์เตสัง (2546) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้กิจกรรมโครงงาน เรื่องกระบวนการทางเศรษฐกิจรายวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนธารทองพิทยาคม เครื่องมือที่ใช้เป็นแผนการสอนแบบบูรณาการโดยใช้กิจกรรมโครงงาน ผลการวิจัยพบว่าการศึกษาผลการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้กิจกรรมโครงงาน เรื่องกระบวนการทางเศรษฐกิจรายวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายและค่าดัชนีประสิทธิผลมีค่าเท่ากับ 0.71 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น หลังจากการเรียนโดยใช้รูปแบบบูรณาการโดยใช้กิจกรรมโครงงาน ร้อยละ 71 สูงกว่าเกณฑ์ของดัชนีผลประสิทธิผล คือ .05 หรือร้อยละ 50

จากงานวิจัยที่ศึกษาพบว่า การสอนในรูปแบบโครงงาน ทำให้นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนรูปแบบบูรณาการในรูปแบบโครงงาน มีความรู้เพิ่มขึ้นสูงกว่าก่อนที่ได้รับการสอนรูปแบบบูรณาการในรูปแบบโครงงาน ซึ่งคล้ายคลึงกับการจัดการเรียนการสอนการเคารพความแตกต่างในรูปแบบโครงงาน จากที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้ว่า

1. คะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับด้านความเคารพความแตกต่างหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับด้านความเคารพความแตกต่างก่อนเรียน
2. คะแนนเฉลี่ยทัศนคติเกี่ยวกับด้านความเคารพความแตกต่างหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยทัศนคติเกี่ยวกับด้านความเคารพความแตกต่างก่อนเรียน
3. คะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติตนเกี่ยวกับด้านความเคารพความแตกต่างหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติตนเกี่ยวกับด้านความเคารพความแตกต่างก่อนเรียน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. โครงการที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นโครงการที่สอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยใช้ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในเวลาเรียนเป็นเวลา 10 ชั่วโมง และสอนนอกเวลาเรียน 10 ชั่วโมง รวมเป็นเวลาทั้งหมด 20 ชั่วโมง โดยครูเป็นผู้กำหนดหัวข้อในการทำโครงการให้นักเรียน

คำจำกัดความในการวิจัย

คุณลักษณะการเคารพความแตกต่าง หมายถึง ความรู้ ทักษะและการปฏิบัติที่ส่งผลให้เกิดการเคารพความแตกต่างประกอบด้วย 3 ด้าน คือ การเคารพความคิดเห็นความแตกต่าง การเคารพสิทธิผู้อื่นและการเคารพหลักความเสมอภาค วัดความรู้จากแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับด้านความเคารพความแตกต่าง วัดทัศนคติจากแบบวัดทัศนคติที่มีต่อด้านความเคารพความแตกต่าง และวัดการปฏิบัติตนจากแบบสอบถามการปฏิบัติตนในด้านความเคารพความแตกต่าง

การเคารพความคิดเห็นความแตกต่าง หมายถึง มีทักษะการฟังและการยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างจากตนเอง

การเคารพสิทธิผู้อื่น หมายถึง การไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น

การเคารพหลักความเสมอภาค หมายถึง การเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่นและเห็นคนอื่นเท่าเทียมกัน

การเรียนรู้แบบโครงการ หมายถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เลือกและสร้างกระบวนการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลุ่มลึกตามความสนใจด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้กำหนดหัวข้อในการทำโครงการให้นักเรียนอาศัยทักษะทางปัญญาหลาย ๆ ด้าน ทั้งที่เป็นทักษะขั้นพื้นฐานในการแสวงหาความรู้และทักษะขั้นสูงที่จำเป็นในการคิด และสามารถนำผลการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี ในมิติการเคารพความแตกต่างของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงาน” ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสาร วารสารต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้ประเด็นสำคัญนำมาเสนอดังต่อไปนี้

แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

1. คำจำกัดความของความเป็นพลเมืองดี
2. คุณสมบัติความเป็นพลเมืองดี
3. การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน
4. งานวิจัยภายในประเทศ
5. งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. คำจำกัดความของความเป็นพลเมืองดี

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2542 ได้ให้ความหมายคำว่า “พลเมือง” หมายถึง ประชาชน ชาวประเทศ โดยถือสัญชาติเป็นเกณฑ์หลักในการแบ่งเป็นพลเมืองของประเทศใดประเทศหนึ่ง สัญชาติของพลเมืองประเทศนั้นย่อมจะได้รับสิทธิ์และหน้าที่ของความเป็นพลเมืองประเทศนั้น และแน่นอนที่สุดทุกประเทศไม่ว่าจะปกครองในระบอบการเมืองแบบใดย่อมจะต้องการให้พลเมืองของตนเป็นพลเมืองที่ดีมีส่วนร่วมในการปกครองและพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

เฮทท์,1991 (อ้างถึงในศิริเพ็ญ บุรณศิริ, 2532: 14-15) กล่าวว่า การที่จะช่วยให้พลเมืองมีทัศนระว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของระบบโลกที่กว้างใหญ่ มีฐานะเป็นพลโลกด้วยนอกเหนือจากการเป็นพลเมืองของประเทศก็โดยการศึกษาเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกในความเป็นพลโลกให้แก่พลเมือง เพราะจิตสำนึกนั้นเป็นประสบการณ์ในลักษณะของความรู้สึกร อารมณ์ ความคิด ความเชื่อ ซึ่งเมื่อได้ก่อรูปเกิดขึ้นแล้วก็ยากที่จะเปลี่ยนได้ และมีแนวโน้มที่จะคงอยู่ตลอดไป Hett,1991 (อ้างถึงใน นิภา สุขพิทักษ์, 2536) จอห์น เจ โคแกน (Cogan J John, 1981) ได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีว่าควรขยายขอบเขตออกไปอย่างกว้างขวางจากอดีตที่ผ่านมา เรามองว่าประเทศต่าง ๆ อยู่อย่างอิสระไม่พึ่งพาอาศัยกัน โดยเฉพาะทัศนระของคนอเมริกันที่มองว่า ชาติตนคือศูนย์กลางของ

โลกแต่ทัศนคติของคนอเมริกันดังกล่าวได้เปลี่ยนแปลง เมื่อตระหนักว่าแม้จะเป็นชาติใหญ่แต่ก็มีอาจอยู่อย่างโดดเดี่ยวได้อีกต่อไป เพราะปัญหาที่เกิดขึ้นในที่ใดที่หนึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อเกือบทุกประเทศในโลกไม่ว่าจะเป็นประเทศใหญ่หรือเล็กก็ตาม การเตรียมเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีจำเป็นต้องขยายขอบเขตไปสู่ความเป็นพลเมืองดีของโลกในอีกระดับหนึ่ง

วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา (2555) การพัฒนาประเทศไม่ว่าจะเป็นในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรม ปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือ ทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งได้แก่ ประชากร หรือพลเมือง แม้ว่าประเทศจะขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติ แต่ถ้าทรัพยากรมนุษย์หรือประชากร หรือ พลเมืองมีคุณภาพ ซึ่งไม่ได้หมายถึงเฉพาะความรู้ ความสามารถในการทำงานเท่านั้น แต่มีคุณธรรมและจะต้องมีสติปัญญาในการประยุกต์ใช้สร้างสรรค์ในทางที่เป็นประโยชน์ให้แก่ประเทศ ก็สามารถพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าได้ ดังนั้น การพัฒนาคุณลักษณะของพลเมืองให้เอื้อต่อการพัฒนาประเทศจึงเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญของทุกประเทศ

ดังนั้นสรุปความเป็นพลเมืองดี หมายถึง การที่บุคคลเป็นผู้รู้จักสิทธิหน้าที่ต่อตนเอง และผู้อื่น ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องวิธีของสังคมเมือง ให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาและสร้างประโยชน์ต่อชาติ ชำรงไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ เป็นผู้มึจิตสำนึกในการพัฒนาประเทศ พัฒนาตนให้เป็นผู้มีความรู้ดี ประพฤติที่ดี แลจิตใจที่ดีด้วย

2. คุณสมบัติความเป็นพลเมืองดี

Banks James A (1983) ได้มีแนวความคิดว่า นักเรียนไม่ใช่เป็นเพียงพลเมืองของชุมชนและประเทศเท่านั้น แต่ยังต้องเป็นพลเมืองของสังคมด้วย นักเรียนต้องเรียนรู้ไม่ใช่เพื่อการดำเนินชีวิตในสังคมเล็ก ๆ ของตนเองเท่านั้น แต่ต้องสามารถดำเนินชีวิตในเมือง ชาติ ของตนเองด้วย เพราะฉะนั้นการเป็นพลเมืองดีต้องเป็นพลเมืองดีของชุมชนท้องถิ่น รัฐหรือประเทศ และสังคมโลก

Cogan J John (1981) ได้เสนอแนวทางการกำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาพลเมืองไว้ในหลักสูตรโดยเฉพาะหลักสูตรประถมศึกษา ดังนี้

1. มุ่งการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการมองโลกที่ตนเองอาศัย
2. มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทัศนคติและทักษะในการศึกษาเรื่องราวของสังคมจากประสบการณ์ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน โดยศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

3. เพื่อจำกัดอคติของผู้เรียนในข้อที่ว่า กลุ่มชาติพันธุ์หรือสังคมของตนเองอยู่เหนือกว่ากลุ่มชนชาติอื่นๆ หรือวัฒนธรรมอื่น ๆ
4. เพื่อบูรณาการการศึกษาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสังคมเมืองและสังคมโลกไว้ในรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร
5. เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีแนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์หรือความคล้ายคลึงของมนุษย์มากกว่าการปลูกฝังแนวคิดเกี่ยวกับความแตกต่างหรือความเป็นเอกลักษณ์ของมนุษย์

ดังนั้น สรุปคุณสมบัติความเป็นพลเมืองดีที่ควรปลูกฝังและพัฒนาให้กับเยาวชนมี 6 ด้านหลัก ๆ ดังนี้

1. มีอิสรภาพ (liberty) และพึ่งตนเองได้ (independent) ไม่อยู่ภายใต้การครอบงำของระบบอุปถัมภ์ ทั้งทางด้านความคิด การกระทำ การตัดสินใจในเรื่องใด ๆ ด้วยตนเอง
2. เคารพสิทธิผู้อื่น ไม่ใช่สิทธิเสรีภาพของตนไปละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น (ทั้งนี้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญมาตรา 28) ไม่ว่าจะเป็นสิทธิเสรีภาพในเคหาสถาน สิทธิเสรีภาพในการเดินทางและการติดต่อสื่อสาร สิทธิเสรีภาพในการนับถือศาสนา สิทธิเสรีภาพทางวิชาการ สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมโดยปราศจากอาวุธ เป็นต้น
3. เคารพความแตกต่าง มีทักษะในการฟังและยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างจากตนเอง ตลอดจนการยอมรับในประเพณี วัฒนธรรมที่แตกต่าง หลากหลาย
4. เคารพหลักความเสมอภาค เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น และเห็นคนเท่าเทียมกันมองคนเป็นแนวระนาบ ไม่ใช่แนวตั้ง ไม่ว่าจะบุคคลเหล่านั้นมีสีผิว เชื้อชาติ ศาสนา ถิ่นกำเนิดที่ต่างกับตนเองก็ตาม
5. เคารพกติกา เคารพกฎหมาย ใช้กติกาในการแก้ปัญหา ไม่ใช่กำลัง และยอมรับผลของการละเมิดกฎหมาย ยึดถือความยุติธรรม ให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย ในสังคม
6. รับผิดชอบต่อสังคม ตระหนักว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม กระตือรือร้นที่จะรับผิดชอบต่อและร่วมแก้ไขปัญหาสังคมโดยเริ่มต้นที่ตนเอง มีชีวิตอย่างมีคุณค่า ทั้งต่อสังคมเมืองและสังคมโลก

จากทั้ง 6 ด้านดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยนำมาศึกษา 3 ด้าน ดังนี้

1. การเคารพความแตกต่าง มีทักษะในการฟังและยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างจากตนเอง ตลอดจนการยอมรับในประเพณี วัฒนธรรมที่แตกต่าง หลากหลาย
2. เคารพสิทธิผู้อื่น ไม่ใช่สิทธิเสรีภาพของตนไปละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น (ทั้งนี้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญมาตรา 28) ไม่ว่าจะเป็นสิทธิเสรีภาพในเคหาสถาน สิทธิเสรีภาพในการ

เดินทางและการติดต่อสื่อสาร สิทธิเสรีภาพในการนับถือศาสนา สิทธิเสรีภาพทางวิชาการ สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมโดยปราศจากอาวุธ เป็นต้น

3. เคารพหลักความเสมอภาค เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น และเห็นคุณค่าเท่าเทียมกันมองคนเป็นแนวระนาบ ไม่ใช่แนวตั้ง ไม่ว่าจะบุคคลเหล่านั้นมีสีผิว เชื้อชาติ ศาสนา ถิ่นกำเนิดที่ต่างกับตนเองก็ตาม

3. การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

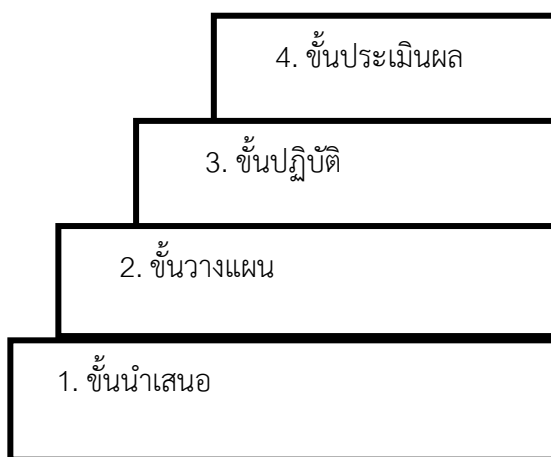
สมกุล ถาวรกิจ (2527) ได้กล่าวถึง กิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีให้กับผู้เรียน ว่าควรมีลักษณะดังนี้

1. ส่งเสริมให้นักเรียนได้ความรู้ จัดประสบการณ์ และได้ความคิดโดยให้ผู้เรียนเป็นผู้กระทำ
2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดค้นปัญหา รู้จักปัญหา และหาวิธีแก้ปัญหา
3. ส่งเสริมการทำงานเป็นหมู่คณะ
4. ส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในกิจกรรม เช่น ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม มีเมตตา เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ เป็นคนดีและเป็นที่ยอมรับของส่วนรวมในสังคม
5. ส่งเสริมการใช้แหล่งวิชาการ ค้นคว้าหาความรู้
6. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้ เพื่อฝึกการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ฝึกการร่วมมือ ฝึกการแสดงความคิดเห็น ฝึกความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย
7. ส่งเสริมและให้อาสาสมัครนักเรียนได้มีส่วนร่วมวางแผนการจัดการเรียนการสอนเช่น การศึกษายกสถานที่ เชิงวิชาการ
8. สร้างบรรยากาศในห้องเรียน เช่น การจัดห้องเรียน โต๊ะเรียน เพื่อนักเรียนได้มีส่วนร่วมอย่างเสมอภาค ร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น

การเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นการเรียนรู้ที่ใช้เทคนิคที่หลากหลายรูปแบบนำมาผสมผสานกัน ได้แก่ กระบวนการกลุ่ม การฝึกคิด การแก้ปัญหา การเน้นกระบวนการ การสอนแบบปริศนาความคิด และการสอนแบบร่วมกันคิด ทั้งนี้มุ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งจากความสนใจอยากรู้ อยากเรียนของผู้เรียนเอง ผู้เรียนจะเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อค้นหาคำตอบด้วยตนเอง เป็นการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ประสบการณ์ตรงกับแหล่งความรู้เบื้องต้น ผู้เรียนสามารถสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งความรู้ที่ผู้เรียนได้มาไม่จำเป็นต้องตรงตำรา แต่ผู้สอนจะสนับสนุนให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม จากแหล่งเรียนรู้ และปรับปรุงความรู้ที่ได้ให้สมบูรณ์ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2550)

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) มีดังนี้

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

รายละเอียดขั้นตอนการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบโครงงาน

1. ขั้วนำเสนอ เป็นขั้นที่ผู้สอนให้ผู้เรียนศึกษาใบความรู้ กำหนดสถานการณ์ ศึกษาสถานการณ์ เล่นเกม ดูรูปภาพ หรือผู้สอนใช้เทคนิคการตั้งคำถามเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ที่กำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผน เช่น สาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ที่เป็นขั้นตอนของโครงงานเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการเรียนรู้
2. ขั้ววางแผน เป็นขั้นที่ผู้เรียนร่วมกันวางแผน โดยการระดมความคิดอภิปรายหรือหรือข้อสรุปของกลุ่ม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ
3. ขั้วปฏิบัติ เป็นขั้นที่ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรม เขียนสรุปรายงานผลที่เกิดขึ้นจากการวางแผนร่วมกัน
4. ขั้วประเมินผล เป็นขั้นที่ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรม เขียนสรุปรายงานผลที่เกิดขึ้นจากการวางแผนร่วมกัน

ดังนั้นสรุปขั้นตอนการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบโครงการ ดังนี้

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เลือกและสร้างกระบวนการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลุ่มลึกตามความสนใจด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้กำหนดหัวข้อในการทำโครงการให้นักเรียนอาศัยทักษะทางปัญญาหลาย ๆ ด้าน ทั้งที่เป็นทักษะขั้นพื้นฐานในการแสวงหาความรู้และทักษะขั้นสูงที่จำเป็นในการคิด และสามารถนำผลการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้

1. ขั้นนำเสนอ เป็นขั้นที่ผู้สอนให้ผู้เรียนศึกษาใบความรู้ กำหนดสถานการณ์ ศึกษาสถานการณ์ เล่นเกม ดูรูปภาพ หรือผู้สอนใช้เทคนิคการตั้งคำถามเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ที่กำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผน เช่น สาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ที่เป็นขั้นตอนของโครงการเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการเรียนรู้
2. ขั้นวางแผน เป็นขั้นที่ผู้เรียนร่วมกันวางแผน โดยการระดมความคิดอภิปรายหรือหรือข้อสรุปของกลุ่ม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ
3. ขั้นปฏิบัติ เป็นขั้นที่ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรม เขียนสรุปรายงานผลที่เกิดขึ้นจากการวางแผนร่วมกัน
4. ขั้นประเมินผล เป็นขั้นที่ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรม เขียนสรุปรายงานผลที่เกิดขึ้นจากการวางแผนร่วมกัน

การจัดกิจกรรมการสอนแบบโครงการเพื่อพัฒนาคุณสมบัติความเป็นพลเมืองดีในมิติการเคารพความแตกต่าง จึงมีกิจกรรม 3 แบบ ดังนี้

1. กิจกรรมในห้องเรียน เป็นกิจกรรมให้ผู้เรียนทำในห้องเรียนตามหลักสูตร มุ่งเน้นพัฒนาฝึกทักษะการคิด การวิเคราะห์ให้กับผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น และบทบาทสมมติ
2. กิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นกิจกรรมนอกเหนือจากการเรียนการสอน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในกิจกรรม เช่น การสำรวจ การสัมภาษณ์ ทัศนศึกษา หรือทำโครงการ
3. กิจกรรมร่วมกับชุมชน เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะทางสังคม

4. งานวิจัยภายในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเป็นพลเมือง ที่สำคัญดังนี้

นิภา สุขพิทักษ์ (2536) ศึกษาเกี่ยวกับ จิตสำนึกในความเป็นพลโลกของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 9 ตามการรับรู้ของตนเอง โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาจิตสำนึกในความเป็นพลโลกของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 9 ตามการรับรู้ของตนเองใน 8 ด้าน คือ การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างมนุษยชาติ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ผลกระทบของการกระทำของมนุษย์ที่มีต่อโลก จริยธรรมเกี่ยวกับความรับผิดชอบและการเอาใจใส่ต่อโลก การมองโลกเป็นศูนย์กลาง การมุ่งอนาคต การใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และการรู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เครื่องมือที่ใช้มีจำนวน 2 ฉบับ คือแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ ประกอบด้วยแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นพลโลก และแบบสอบถามการปฏิบัติตนในฐานะเป็นพลโลก และแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลกจำนวน 1 ฉบับ ผลการวิจัยพบว่า 1) โดยภาพรวม ครูสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจิตสำนึกในความเป็นพลโลกอยู่ในระดับปานกลาง 2) เมื่อพิจารณาจิตสำนึกในความเป็นพลโลกใน 8 ด้านพบว่าครูสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจิตสำนึกในความเป็นพลโลกในด้านจริยธรรมเกี่ยวกับความรับผิดชอบและการเอาใจใส่ต่อโลก การมองโลกเป็นศูนย์กลาง และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอยู่ในระดับมาก และมีจิตสำนึกในความเป็นพลโลกในด้านการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างมนุษยชาติ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ผลกระทบของการกระทำของมนุษย์ที่มีต่อโลก การมุ่งอนาคต และการรู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง 3) ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของจิตสำนึกในความเป็นพลโลกใน 3 ด้าน คือความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลโลก ความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นพลโลก และการปฏิบัติตนในฐานะเป็นพลโลก มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ฉนิชา ฉิมทองดี (2550) ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมสำนึกสากลของเยาวชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสำนึกสากลเยาวชนในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร และเป็นแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมสำนึกสากลเยาวชน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามการเก็บรวบรวมข้อมูลเยาวชน จัดการสนทนาและสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผลการวิจัยพบว่า 1) ในภาพรวม เยาวชนมีคะแนนสำนึกสากลอยู่ในระดับดี โดยมีคะแนนด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมมาก

ที่สุด 2) เยาวชนที่มีคะแนนสำนึกสากลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีภูมิหลังต่างกันในด้านเพศ ระดับชั้น สถานที่ตั้งของโรงเรียนที่ศึกษา คะแนนเฉลี่ยสะสม การเรียนภาษาต่างประเทศ และการเข้าร่วมกิจกรรมกับชาวต่างชาติ 3) การจัดการศึกษาในระดับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานควรบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับสำนึกสากลไว้ในหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรสถานศึกษา โดยเฉพาะกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

รัชกร ประสิทธิ์เตสัง (2546) ศึกษาเกี่ยวกับผลการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้กิจกรรมโครงการ เรื่องกระบวนการทางเศรษฐกิจรายวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนธารทองพิทยาคม เครื่องมือที่ใช้เป็นแผนการสอนแบบบูรณาการโดยใช้กิจกรรมโครงการ ผลการวิจัยพบว่าการศึกษาผลการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้กิจกรรมโครงการ เรื่องกระบวนการทางเศรษฐกิจรายวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายและค่าดัชนีประสิทธิผลมีค่าเท่ากับ 0.71 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น หลังจากการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบบูรณาการโดยใช้กิจกรรมโครงการ ร้อยละ 71 สูงกว่าเกณฑ์ของดัชนีผลประสิทธิผล คือ .05 หรือร้อยละ 50

ศิริเพ็ญ บุณศิริ (2532) ศึกษาเกี่ยวกับ ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะการเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร 10 ประการ คือ ความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองดีของประเทศ การเคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น การยอมรับวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ความเข้าใจความขัดแย้ง การยอมรับแนวคิดทางการเมืองของแต่ละสังคม การเข้าใจในสถานะเศรษฐกิจโลก ความสนใจและติดตามข่าวเกี่ยวกับปัญหาของโลกและวิธีการแก้ไข และการให้ความร่วมมือและส่งเสริมสันติภาพ และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กับมัธยมศึกษาปีที่ 6 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร เห็นด้วยมากกับลักษณะความเป็นพลโลกทั้ง 10 ประการ 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะความเป็นพลเมืองโลกที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในเรื่อง มีความรับผิดชอบในฐานะเป็นพลเมืองดีของประเทศ และความเข้าใจในความขัดแย้ง

นุชสุดา เสริมสมรรถ (2544) นำเสนอกิจกรรมการเรียนการสอนสังคมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีสำหรับนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ใช้แบบสอบถามสำหรับครูสังคม และสำหรับผู้เชี่ยวชาญในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนสังคมศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี 4 ด้านที่มีความเหมาะสมมาก มีดังนี้ 1) กิจกรรมในกษห้องเรียน ด้านทักษะพื้นฐาน คือ ฝึกการตั้งสมมติฐานเพื่อแก้ปัญหา ด้านจิตใจ คือความร่วมมือรับผิดชอบการทำงานกลุ่ม ด้านสังคมและวัฒนธรรม คือ บทบาทสมมติแสดงการปฏิบัติตนถูกต้องตามวัฒนธรรมประเพณี ด้านการเมืองและประชาธิปไตย คือการใช้กระบวนการกลุ่มอภิปรายแนวทางการปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่ 2) กิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านทักษะพื้นฐานคือ ทำโรงงานสังคมศึกษาบูรณาการร่วมกับวิชาอื่น ๆ จัดทัศนศึกษาใช้แหล่งวิทยากร ด้านจิตใจ คือการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ และฝึกปฏิบัติสมาธิเพื่อขัดเกลาจิตใจตามหลักศาสนา ด้านสังคมและวัฒนธรรม คือกิจกรรมเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา จัดทัศนศึกษาเชิงอนุรักษ์โบราณสถาน ด้านการเมืองและประชาธิปไตย จัดนิทรรศการเกี่ยวกับวันสำคัญทางการเมืองการปกครองของประเทศไทย และติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองการปกครองไทยอย่างสม่ำเสมอ 3) กิจกรรมร่วมกับชุมชน ด้านทักษะพื้นฐาน ใช้แหล่งวิทยากรท้องถิ่นที่เป็นบุคคลและสถานที่และการจัดกิจกรรมแข่งขันตอบปัญหา ด้านจิตใจ คือการจัดกิจกรรมการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ร่วมกับประชาชนในชุมชน ด้านสังคมและวัฒนธรรม คือ ให้นักเรียนร่วมกรรมศาสนาวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นชุมชน ด้านการเมืองและประชาธิปไตย คือ การจัดทำเอกสารและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เผยแพร่ความรู้ประชาชนเรื่องไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

5. งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัย ที่สำคัญดังนี้

Becker James M (1982) ได้เสนอจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างสมรรถภาพของการเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบในฐานะที่เป็นพลเมืองของครอบครัว ชุมชน และประเทศ ดังนี้

1. สมรรถภาพในการสร้างสำนึกว่าตนเป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคม
2. สมรรถภาพในการตัดสินใจ และตระหนักในผลที่จะติดตามมาจากการตัดสินใจ
3. สมรรถภาพในการกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุ มีผลและยุติธรรม
4. สมรรถภาพของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมและสถาบันในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ

Cleveland Harlan (1986) กล่าวไว้ว่า นักเรียนต้องเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ของสังคมและสังคมโลก ดังนั้นนักเรียนควรได้รับการพัฒนาให้เกิดความรู้สึกดังต่อไปนี้

1. มนุษย์ทุกคนมีความต้องการพื้นฐานเช่นเดียวกับไม่ว่าจะอยู่ที่ใด
2. ต้องยอมรับว่าสังคมมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ต้องเตรียมตัวให้พร้อมตลอดไป
3. ไม่ใช่ความรุนแรงในการแก้ปัญหา เพื่อก่อให้ความมั่นคงของประเทศ
4. มีบทบาทในการปรับปรุงการผลิต การบริโภค เพื่อให้มีชีวิตอยู่ ซึ่งจะมีผลต่องานและอาชีพของนักเรียนเมื่อโตขึ้น
5. รู้จักนำบทเรียนจากประวัติศาสตร์มาแก้ไขขัดแย้ง และการทำงานร่วมกัน
6. เข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรม ชาติที่แตกต่าง แต่ทุกคนมีส่วนรับผิดชอบร่วมกัน
7. เข้าใจธรรมชาติของการเป็นผู้นำ

บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Design) โดยใช้รูปแบบการทดลองกลุ่มเดียว ทดสอบก่อนเรียนหลังเรียน ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีในมิติการเคารพความแตกต่างของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงการ โดยมีการดำเนินงานดังนี้

- 1.การพัฒนาเครื่องมือ
- 2.การสร้างแบบทดสอบ
3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1.การพัฒนาเครื่องมือ

1.1 การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

ผู้วิจัยได้ศึกษาหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร บทความ วิทยานิพนธ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบโครงการ เพื่อนำไปใช้ในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1.1.1 ศึกษาหนังสือประกอบการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี ได้สาระสำคัญ ดังนี้

1. การเคารพความแตกต่าง มีทักษะในการฟังและยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างจากตนเอง ตลอดจนการยอมรับในประเพณี วัฒนธรรมที่แตกต่างหลากหลาย

2. เคารพสิทธิผู้อื่น ไม่ใช่สิทธิเสรีภาพของตนไปละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น (ทั้งนี้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญมาตรา 28) ไม่ว่าจะเป็นสิทธิเสรีภาพในเคหาสถาน สิทธิเสรีภาพในการเดินทางและการติดต่อสื่อสาร สิทธิเสรีภาพในการนับถือศาสนา สิทธิเสรีภาพทางวิชาการ สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมโดยปราศจากอาวุธ เป็นต้น

3. เคารพหลักความเสมอภาค เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น และเห็นคุณค่าเทียบกันมองคนเป็นแนวระนาบ ไม่ใช่แนวตั้ง ไม่ว่าจะบุคคลเหล่านั้นมีสีผิว เชื้อชาติ ศาสนา ถิ่นกำเนิดที่ต่างกับตนเองก็ตาม

1.1.2 ขั้นตอนการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบโครงการ มีประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ชี้นำเสนอ เป็นขั้นที่ผู้สอนให้ผู้เรียนศึกษาใบความรู้ กำหนดสถานการณ์ ศึกษาสถานการณ์ เล่นเกม ดูรูปภาพ หรือผู้สอนใช้เทคนิคการตั้งคำถามเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ที่กำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผน เช่น สาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ที่เป็นขั้นตอนของโครงการเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการเรียนรู้

2. ชี้นำวางแผน เป็นขั้นที่ผู้เรียนร่วมกันวางแผน โดยการระดมความคิด อภิปรายหรือหรือข้อสรุปของกลุ่ม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการทำโครงการ

3. ชี้นำปฏิบัติ เป็นขั้นที่ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรม เขียนสรุปรายงานผลที่เกิดขึ้นจากการวางแผนร่วมกัน

3.1 กิจกรรมในห้องเรียน เป็นกิจกรรมให้ผู้เรียนทำในห้องเรียน ตามหลักสูตร มุ่งเน้นพัฒนาฝึกทักษะการคิด การวิเคราะห์ให้กับผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น และการแสดงบทบาทสมมติ

3.2 กิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นกิจกรรมนอกเหนือจากการเรียนการสอน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในกิจกรรม เช่น การสำรวจ การสัมภาษณ์ ทัศนศึกษา หรือทำโครงการ

3.3 กิจกรรมร่วมกับชุมชน เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะทางสังคม

4. ชี้นำประเมินผล เป็นขั้นที่ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมการทำโครงการ เขียนสรุปความรู้ที่ได้ผลที่เกิดขึ้นจากการวางแผนร่วมกัน

1.2 ผู้วิจัยสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ในชั่วโมงเรียน จำนวน 10 แผน โดยเป็นในเวลา 10 ชั่วโมง และสอนนอกเวลาเรียน 10 ชั่วโมง รวมเป็นเวลาทั้งหมด 20 ชั่วโมง

1.2.1 เคารพความแตกต่าง

- แผนที่ 1   นับถอยหลังสู่ AEC
(เคารพความแตกต่างทางวัฒนธรรม ประเพณี)
- แผนที่ 2   เลือกข้าง...ต่างความคิด
(เคารพความแตกต่างทางแสดงความคิดเห็น)
- แผนที่ 3   เพื่อนต่างศาสนา
(เคารพความแตกต่างทางด้านศาสนา)

1.2.2 เคารพสิทธิผู้อื่น

- แผนที่ 4   - พี่ครับ... ผมต่อแถวอยู่
(เคารพสิทธิผู้อื่นในโรงเรียน)
- ตัด//ตัด...เสียงโทรศัพท์ใครกัน
(เคารพสิทธิผู้อื่นในชุมชน)
- แผนที่ 5   มติเอกฉันท์...รู้ผลทันใจ
(เคารพการตัดสินใจของบุคคลอื่น)

1.2.3 เคารพหลักความเสมอภาค

- แผนที่ 6   หยุด!!! ฟังฉันก่อน
(เคารพเสรีภาพ เสมอภาคเท่าเทียมกัน)
- แผนที่ 7   สังคมน่าอยู่ไม่มีชนชั้น
(เคารพความเสมอภาคทางการให้บริการ)

1.2.4 คุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี

- แผนที่ 8   การเคารพความแตกต่าง การเคารพสิทธิ
และความเสมอภาค

1.2.4 การนำเสนอ

- แผนที่ 9   โครงการภาคปฏิบัติรณรงค์ในโรงเรียน
- แผนที่ 10   โครงการภาคปฏิบัติรณรงค์ในโรงเรียน

โครงสร้างแผนการสอน

ตารางที่ 1 โครงสร้างแผนการสอน

แผนการสอน	กิจกรรมหลัก	วัตถุประสงค์
แผนที่ 1 นับถอยหลังสู่ AEC	<ul style="list-style-type: none"> - บทบาทสมมติ - ศึกษารูปแบบการทำโครงการ - สำรวจวัฒนธรรมในชุมชน 	<p>เพื่อให้นักเรียนความเคารพ ความแตกต่างทาง วัฒนธรรม ประเพณี</p>
แผนที่ 2 เลือกข้าง...ต่างความคิด	<ul style="list-style-type: none"> - บทบาทสมมติ - สรุปในรูปแบบแผนผังความคิด - ศึกษาเพิ่มเติมจากหนังสือพิมพ์ 	<p>เพื่อให้นักเรียนเคารพความแตกต่างทางแสดงความคิดเห็น</p>
แผนที่ 3 เพื่อนต่างศาสนา	<ul style="list-style-type: none"> - อภิปรายความแตกต่างของแต่ละศาสนา - สอบถามบุคคลในโรงเรียน ในชุมชน 	<p>เพื่อให้นักเรียนเคารพความแตกต่างทางด้านศาสนา</p>
แผนที่ 4 - พี่ครับ... ผมต่อแถวอยู่ - ตี๊ด///ตี๊ด...เสียงโทรศัพท์ใครกัน แผนที่ 5 มติเอกฉันท์...รู้ผลทันใจ	<ul style="list-style-type: none"> - บทบาทสมมติ - สำรวจและสังเกตพฤติกรรมของคนในชุมชนในเรื่องการเคารพสิทธิ - ศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุดและจากทางเว็บไซต์การศึกษา - สรุปในรูปแบบแผนผังความคิด 	<p>เพื่อให้นักเรียนเคารพสิทธิผู้อื่นในโรงเรียน และเคารพสิทธิผู้อื่นในชุมชน</p> <p>เพื่อให้นักเรียนเคารพการตัดสินใจของบุคคลอื่น</p>
แผนที่ 6 หยุด!!! ฟังฉันก่อน	<ul style="list-style-type: none"> - นักสำรวจตัวน้อย อ่านข่าวและนำเสนอ - ค้นคว้าเพิ่มเติมจากทางอินเทอร์เน็ต 	<p>เพื่อให้นักเรียนเคารพ เสรีภาพ เสมอภาคเท่าเทียมกัน</p>

แผนการสอน	กิจกรรมหลัก	วัตถุประสงค์
แผนที่ 7 สังคมน่าอยู่ไม่มี ชนชั้น	- บทบาทสมมติ - แลกเปลี่ยนความคิดเห็น	เพื่อให้นักเรียนเคารพความ เสมอภาคทางการให้บริการ
แผนที่ 8 การเคารพความ แตกต่าง การเคารพสิทธิ และความเสมอภาค	- ศึกษาใบงาน - อภิปรายร่วมกันในชั้นเรียน - สรุปประเด็นที่สนใจ	เพื่อให้นักเรียนเคารพความ แตกต่าง เคารพสิทธิ และ ความเสมอภาค
แผนที่ 9 โครงการ ภาคปฏิบัติรณรงค์ใน โรงเรียน	- การลงมือปฏิบัติ - การประชาสัมพันธ์ในโรงเรียน	เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ ใหม่จากการทำงานและการ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นใน กลุ่ม
แผนที่ 10 โครงการ ภาคปฏิบัติรณรงค์ใน โรงเรียน	- การเผยแพร่ - การรณรงค์	เพื่อให้นักเรียนเผยแพร่และ รณรงค์จากความรู้ของ ตนเองและนำเสนอผลงาน

1.3 ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน เป็นอาจารย์เชี่ยวชาญในด้านการสอน สังคมศึกษาและการทำโครงการ โดยมีประสบการณ์การสอนที่มากกว่า 5 ปี ผู้เชี่ยวชาญได้ให้แก้ไข การปรับเวลาในการสอน ปรับสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับแนวคิดและสาระการเรียนรู้ (รายชื่อไว้ในภาคผนวก) และนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอุทัยพิทย จำนวน 30 คน

1.4 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาแก้ไขสำนวนภาษาให้ชัดเจน พร้อมทั้งปรับเนื้อหา ของแผนการจัดการเรียนรู้ให้ดีขึ้น

2. การสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร บทความ วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยที่ เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่ควรปลูกฝังและพัฒนาให้กับเยาวชน ดังนี้

วิสุทธิ์ โปธิแทน (2554) ประชาธิปไตยเป็นระบบการเมืองการปกครองที่ประชาชนทั้งหลายปกครองตัวเองร่วมกัน ต้องกระทำโดยมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและเห็นชอบอย่างเท่าเทียมและอย่างอิสระ ซึ่งเรียกว่า ประชาธิปไตย

เทศนา ธรรมชน (2555) สังคมประชาธิปไตยเป็นสังคมที่ประเทศทั่วโลกยอมรับว่าเป็นสังคมที่ดีที่สุด ด้วยมีรูปแบบการปกครองประเทศ ที่ทำให้ประชาชนนั้นมีส่วนร่วมในอำนาจประชาธิปไตย และสามารถติดตามดูแลบ้านเมืองของตนเองให้ดำเนินไปตามทิศทางที่ถูกต้องเป็นธรรม และสอดคล้องกับนโยบายที่ฝ่ายบริหารไว้กับประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนต้องมีบทบาทในสังคมทุกภาคส่วน โดยเฉพาะโรงเรียนหรือสถานศึกษาทุกแห่งให้ส่งเสริมประชาธิปไตยและสอนการเรียนรู้ถึงสังคมประชาธิปไตย การสร้างบทบาทในการทำงานร่วมกัน ให้เรียนรู้การประชุมแสดงความคิดเห็นเพื่อส่วนรวมตามวิถีประชาธิปไตย เพื่อเป็นรากฐานประชาธิปไตยเบื้องต้น ดังนั้นการสร้างประชาธิปไตยในโรงเรียนจึงถือเป็นการปลูกฝังบทบาทที่สำคัญให้นักเรียนเคารพสิทธิเสรีภาพต่อกัน และร่วมกันทำหน้าที่เรียนหนังสือเพื่อที่จะเป็นคนดีมีคุณธรรมความรู้ ในการเป็นพลเมืองของสังคมไทยต่อไป

ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยนำมาศึกษา 3 ด้าน เพราะปัจจุบันสังคมไทยควรเริ่มพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองที่ดีในเรื่องของ การฟังคือการยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น การปฏิบัติคือเคารพสิทธิผู้อื่น และการมีทัศนคติที่ดีคือการยอมรับความเสมอภาคของมนุษย์ทุกคน ดังนี้

1. การเคารพความแตกต่าง มีทักษะในการฟังและยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างจากตนเอง ตลอดจนการยอมรับในประเพณี วัฒนธรรมที่แตกต่าง หลากหลาย
2. เคารพสิทธิผู้อื่น ไม่ใช่สิทธิเสรีภาพของตนไปละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น (ทั้งนี้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญมาตรา 28) ไม่ว่าจะเป็นสิทธิเสรีภาพในเคหาสถาน สิทธิเสรีภาพในการเดินทางและการติดต่อสื่อสาร สิทธิเสรีภาพในการนับถือศาสนา สิทธิเสรีภาพทางวิชาการ สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมโดยปราศจากอาวุธ เป็นต้น
3. เคารพหลักความเสมอภาค เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น และเห็นคนเท่าเทียมกันมองคนเป็นแนวระนาบ ไม่ใช่แนวตั้ง ไม่ว่าจะบุคคลเหล่านั้นมีสีผิว เชื้อชาติ ศาสนา ถิ่นกำเนิดที่ต่างกับตนเองก็ตาม

โครงสร้างในมิติเคารพความแตกต่าง

ตารางที่ 2 โครงสร้างในมิติเคารพความแตกต่าง

มิติเคารพความแตกต่าง	ความรู้	ทัศนคติ	การปฏิบัติ
1. เคารพความแตกต่าง	ความรู้ในเรื่องความแตกต่างทางวัฒนธรรมทางการแสดงความคิดเห็นและศาสนา	ทัศนคติในด้านการฟังและการแสดงความคิดเห็น	ยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมความคิดเห็นที่แตกต่างและความแตกต่างทางศาสนา
2. เคารพสิทธิผู้อื่น	ความรู้ในเรื่องการเคารพสิทธิผู้อื่นในโรงเรียนชุมชนและสิทธิในการตัดสินใจ	ทัศนคติในการตัดสินใจคิดวิเคราะห์	ยอมรับและเคารพสิทธิเสรีภาพของตนเองและบุคคลอื่น
3. เคารพความเสมอภาค	ความรู้ในเรื่องการเคารพความเสมอภาคในสังคมและความเสมอภาคของชายและหญิง	ทัศนคติเห็นบุคคลอื่น ๆ เท่าเทียมกัน	ยอมรับความเป็นมนุษย์และเคารพความเป็นมนุษย์ของทุกคน

2.2 ศึกษาค้นคว้าหนังสือประกอบการเรียนวิชาสังคมศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี เพื่อนำมาเป็นเนื้อหาประกอบการสร้างแบบสอบถามทั้ง 3 ชุด

2.3 ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือ 3 ชุด เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับด้านความรู้ การปฏิบัติ และทัศนคติ ที่มีต่อการเคารพความแตกต่าง การเคารพสิทธิผู้อื่นและการเคารพความเสมอภาค ดังนี้ (รายละเอียด อยู่ในภาคผนวก ค)

2.3.1 แบบทดสอบความรู้ในมิติการเคารพความแตกต่างของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ โรงเรียน ระดับชั้น อายุ เชื้อชาติ สัญชาติ และศาสนา

ตอนที่ 2 ความรู้ในมิติการเคารพความแตกต่าง เป็นปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

2.3.2 แบบวัดทัศนคติในมิติการเคารพความแตกต่างของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า Likert 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ เกณฑ์การให้คะแนน การปฏิบัติ มีดังนี้

5	เห็นด้วยมากที่สุด	หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความทั้งหมด
4	เห็นด้วยมาก	หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นเป็นส่วนใหญ่
3	เห็นด้วยปานกลาง	หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นเป็นบางส่วน
2	เห็นด้วยน้อย	หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นเป็นส่วนน้อย
1	ไม่เห็นด้วย	หมายถึง ท่านไม่เห็นด้วยกับข้อความทั้งหมด

2.3.3 แบบสอบถามการปฏิบัติตนในมิติการเคารพความแตกต่างของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า Likert 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ เกณฑ์การให้คะแนนการปฏิบัติ มีดังนี้

5	หมายถึง	ท่าน <u>เคย</u> กระทำตามข้อความนั้น <u>ทุกครั้ง</u> เมื่อมีโอกาส
4	หมายถึง	ท่าน <u>เคย</u> กระทำตามข้อความนั้นเป็นบางครั้งเมื่อมีโอกาส
3	หมายถึง	ท่านยังไม่ <u>เคย</u> กระทำข้อความนั้น แต่จะ <u>กระทำ</u> เมื่อมีโอกาส
2	หมายถึง	ท่านยังไม่ <u>เคย</u> กระทำตามข้อความนั้นและไม่คิดที่จะกระทำ
1	หมายถึง	ท่าน <u>ไม่เห็น</u> ความจำเป็นที่จะต้องกระทำตามข้อความนั้น

2.4 ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน เป็นอาจารย์เชี่ยวชาญในด้านการสอน สังคมและการทำโครงการงาน ผู้เชี่ยวชาญได้ให้แก้ไขการปรับปรุงภาษา ปรับปรุงคำถาม การใช้คำให้เหมาะสมกับคำถามในแต่ละข้อ (รายชื่อแสดงไว้ในภาคผนวก ก)

2.5 นำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนอุทัยย์ จำนวน 30 คน โดยนักเรียนในกลุ่มนี้เป็นกลุ่มทดลองที่ไม่ซ้ำกับกลุ่มตัวอย่าง

2.6 นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาแก้ไขสำนวนภาษาให้ชัดเจน พร้อมทั้งปรับเนื้อหาของแผนการสอนให้ดีขึ้น และนำแบบทดสอบความรู้ในมิติการเคารพความแตกต่างมาตรวจให้คะแนน วิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และหาค่าความเที่ยง (reliability) โดยใช้สูตร คูเดอร์ริชาร์ดสัน (KR-20)

2.7 คัดเลือกแบบทดสอบความรู้ในมิติการเคารพความแตกต่างที่มีระดับความยากในช่วง 0.20-0.80 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป จากผลการวิเคราะห์แบบทดสอบ 30 ข้อ พบว่าแบบทดสอบมีค่าความยากง่ายตั้ง 0.30-0.77 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.27-0.67 และค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.94 (ดูรายละเอียดที่ภาคผนวก ข)

2.8 นำแบบทดสอบความรู้ในมิติการเคารพความแตกต่างไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่นำมาวิจัยในครั้งนี้คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม การศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2557

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนอุทัยย์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม การศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 30 คน โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยเลือกโรงเรียนอุทัยย์ ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) โดยมีเกณฑ์

1.1 โรงเรียนอุทัยย์ ตั้งอยู่ในชุมชนที่มีประชากรประกอบอาชีพ และการดำเนินชีวิตที่หลากหลาย

1.2 นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี ความกล้าแสดงออกในการติดต่อสื่อสารกับชุมชน

1.3 โรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนทำโครงการที่หลากหลายวิชา

1.4 ผู้บริหารและคณะครูในสถานศึกษาให้การสนับสนุน และให้ความร่วมมือในการทำวิจัย

2. ผู้วิจัยเลือกห้องที่จะศึกษาโดยสุ่มได้ห้อง ป.6/1 โรงเรียนอุทัยพิทย จำนวน 1 ห้อง มีจำนวนนักเรียน 30 คน เป็นนักเรียนชาย 12 คน นักเรียนหญิง 18 คน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูล ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ส่งจดหมายขอความร่วมมือในการทำวิจัย ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนอุทัยพิทย

2. ผู้วิจัยเริ่มเก็บข้อมูลดังนี้

2.1 นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนจำนวน 3 ชุด ได้แก่แบบทดสอบความรู้ในมิติการเคารพความแตกต่าง แบบวัดทัศนคติในมิติการเคารพความแตกต่าง และแบบสอบถามการปฏิบัติตนในมิติการเคารพความแตกต่าง ในระยะเวลา 1 ชั่วโมง

2.2 ผู้วิจัยสอนตามแผนที่ปรับแก้เรียบร้อยแล้ว จำนวน 10 แผน โดยเป็นในเวลา 10 ชั่วโมง และสอนนอกเวลาเรียน 10 ชั่วโมง รวมเป็นเวลาทั้งหมด 20 ชั่วโมง

2.3 นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนจำนวน 3 ชุด ได้แก่ แบบทดสอบความรู้ในมิติการเคารพความแตกต่าง แบบวัดทัศนคติในมิติการเคารพความแตกต่าง และแบบสอบถามการปฏิบัติตนในมิติการเคารพความแตกต่าง ในระยะเวลา 1 ชั่วโมง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยนำคะแนนของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบความรู้ในมิติการเคารพความแตกต่าง แบบวัดทัศนคติในมิติการเคารพความแตกต่าง และแบบสอบถามการปฏิบัติตนในมิติการเคารพความแตกต่างก่อนการทดลองและหลังการทดลอง มาวิเคราะห์ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยค่าที (t-test) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับด้านความเคารพความแตกต่างระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test dependent) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

1.2 เปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อด้านความเคารพความแตกต่างระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test dependent) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

1.3 เปรียบเทียบการปฏิบัติที่มีต่อด้านความเคารพความแตกต่างระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test dependent) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยนำผลการจัดบันทึกจากการสังเกตการทำงานของนักเรียน มาวิเคราะห์โดยแบ่ง 3 ขั้นตอนการทำโครงการ ดังนี้

1.1 ขั้นก่อนโครงการ ประเมินความสนใจในการเรียน การตอบคำถามในชั้นเรียน และความกล้าแสดงออก

1.2 ขั้นดำเนินโครงการ ประเมินการทำงานกลุ่ม การแสดงความคิดเห็น ความกระตือรือร้น และความคิดสร้างสรรค์

1.3 ขั้นหลังโครงการ ประเมินผลงานนักเรียน ความสะอาด ความถูกต้องของเนื้อหา และการนำเสนอ

6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติในการคำนวณหาคุณภาพของแบบทดสอบความรู้แบบสอบถามการปฏิบัติตน และแบบวัดทัศนคติ

1. สถิติที่ใช้ในการคำนวณหาคุณภาพของแบบทดสอบความรู้ ในมิติการพบความคิดเห็นที่แตกต่างใช้สูตรดังนี้

1.1 หาความเที่ยง (Reliability) ของแบบวัดทัศนคติที่มีต่อด้านความเคารพความแตกต่าง และแบบทดสอบที่มีต่อด้านความเคารพความแตกต่าง โดยใช้วิธีของคูเดอร์ - ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson : KR-20) ใช้สูตร ดังนี้

$$KR-20 ; R_{tt} = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S^2} \right]$$

เมื่อ R_{tt} แทน ความเที่ยงของแบบทดสอบ

K แทน จำนวนข้อสอบ

P แทน ความยากง่ายของข้อสอบแต่ละข้อ (สัดส่วนที่ตอบถูก)

q แทน สัดส่วนที่ตอบผิด ($1-p$)

S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมของแบบทดสอบ

(ประคอง กรรณสูตร, 2542)

1.2 หาค่าความยาก (p) ของแบบทดสอบที่มีต่อด้านความเคารพความแตกต่าง โดยใช้สูตร ดังนี้

$$p = \frac{R_h + R_l}{N_h + N_l}$$

เมื่อ p แทน ค่าความยาก

R_h แทน จำนวนคนที่ตอบถูกในกลุ่มสูง

R_l แทน จำนวนคนที่ตอบถูกในกลุ่มต่ำ

N_h แทน จำนวนคนในกลุ่มสูง

N_l แทน จำนวนคนในกลุ่มต่ำ

(กรองแก้ว หวังนิเวศน์กุล, 2546)

1.3 หาค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบวัดทัศนคติที่มีต่อด้านความเคารพความแตกต่าง และแบบทดสอบที่มีต่อด้านความเคารพความแตกต่าง โดยใช้สูตร ดังนี้

$$r = \frac{R_h - R_l}{N_h}$$

เมื่อ r แทน ค่าอำนาจจำแนก

R_h แทน จำนวนคนที่ตอบถูกในกลุ่มสูง

R_l แทน จำนวนคนที่ตอบถูกในกลุ่มต่ำ

N_h แทน จำนวนคนในกลุ่มสูง

(พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Design) โดยใช้รูปแบบการทดลองกลุ่มเดียว ทดสอบก่อนเรียนหลังเรียน (The one Group : pretest – protest design) ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี ในมิติการเคารพความแตกต่างของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงาน ผลการวิจัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับด้านความเคารพความแตกต่างระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อด้านความเคารพความแตกต่างระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ตอนที่ 3 ผลเปรียบเทียบการปฏิบัติที่มีต่อด้านความเคารพความแตกต่างระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ตอนที่ 1 ผลเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับด้านความเคารพความแตกต่างระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับด้านความเคารพความแตกต่างระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t	Sig.
ก่อนเรียน	22.17	4.52		
หลังเรียน	25.13	3.35	5.061	.00*

*p < .05

จากตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับด้านความเคารพความแตกต่างก่อนเรียนเท่ากับ 22.17 และค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับด้านความเคารพความแตกต่างหลังเรียนเท่ากับ 25.13 พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับด้านการเคารพความแตกต่างของนักเรียนค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าค่าเฉลี่ยก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อด้านความเคารพความแตกต่างระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อด้านความเคารพความแตกต่างระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t	Sig.
ก่อนเรียน	4.123	0.211		
หลังเรียน	4.623	0.038	12.935	.00*

*p < .05

จากตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติที่มีต่อด้านความเคารพความแตกต่างก่อนเรียนเท่ากับ 4.123 และค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติที่มีต่อด้านความเคารพความแตกต่างหลังเรียนเท่ากับ 4.623 พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติที่มีต่อด้านความเคารพความแตกต่างของนักเรียนค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าค่าเฉลี่ยก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อด้านความเคารพความแตกต่างระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ข้อความ	ก่อนเรียน		หลังเรียน	
	Mean	S.D.	Mean	S.D.
<u>การเคารพความแตกต่าง</u>				
1.ทุกชาติ ทุกสังคม เข้าใจกันได้ ถึงแม้ภาษาค่านิยมจะต่างกัน	4.47	0.68	4.67	0.48
2.วัฒนธรรมที่แตกต่างกันอาจก่อให้เกิดความขัดแย้งในสังคม	4.47	0.86	4.87	0.35
3.ถึงแม้ว่าวัฒนธรรม ประเพณีจะต่างกัน มนุษย์ควรที่จะรู้จักปรับตัว	3.97	0.76	4.10	0.84
4.ศาสนาทุกศาสนาสอนให้คนเป็นคนดี แต่แตกต่างที่วิธีการปฏิบัติ	3.67	0.71	4.67	0.61
5.การนับถือศาสนาที่ต่างกัน สามารถอยู่ร่วมกันได้	3.97	1.10	4.03	0.81
6.ความเชื่อต่างกัน ไม่เป็นอุปสรรคต่อการสร้างสันติภาพ	4.1	0.99	4.80	0.41
7.ไม่สนทนากับคนที่มีความคิดเห็นที่ต่างกับตัวเอง	4.03	1.30	4.77	0.43
8.ทุกคนมีความคิดเห็นที่ต่างกัน ขึ้นอยู่กับการยอมรับ	4.50	0.51	5.00	0.00
9.ความแตกต่างของอาชีพขึ้นอยู่กับค่าตอบแทน	4.13	0.35	4.40	0.72
10.ความแตกต่างทางอายุมีผลต่อการตัดสินใจ	3.53	0.94	4.37	0.67

จากตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยทัศนคติด้านการเคารพความแตกต่างหลังเรียนสูงเป็นอันดับหนึ่งคือทุกคนมีความคิดเห็นที่ต่างกัน ขึ้นอยู่กับการยอมรับ เท่ากับ 5.00 รองมาคือ วัฒนธรรมที่แตกต่างกัน อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งในสังคม เท่ากับ 4.87 และความเชื่อต่างกัน ไม่เป็นอุปสรรคต่อการสร้างสันติภาพ เท่ากับ 4.80

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อการเคารพสิทธิผู้อื่นระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ข้อความ	ก่อนเรียน		หลังเรียน	
	Mean	S.D.	Mean	S.D.
<u>การเคารพสิทธิผู้อื่น</u>				
11.การซื้อซีดีเถื่อน ถือว่าเป็นการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา	3.77	1.17	4.43	0.73
12.การทำรายงานแต่ละครั้ง ไม่จำเป็นต้องมีอ้างอิง	3.93	0.98	4.77	0.43
13.การต่อแถวซื้ออาหาร ถือว่าเป็นการรักษาสิทธิของตนเองและผู้อื่น	3.87	0.35	4.67	0.71
14.การแข่งแถวขณะซื้อตั๋วรถไฟฟ้่า ถือว่าเป็นสิทธิของตัวเองที่รีบ	4.20	0.61	4.70	0.65
15.ถ้านักเรียนมีโอกาสได้เลือกตั้งประธานนักเรียน นักเรียนควรออกไปใช้สิทธิ	4.23	0.50	4.63	0.4
16.ถ้ามีเพื่อนของนักเรียนตัดสินใจไม่ไปเที่ยวด้วย ควรเคารพการตัดสินใจของเพื่อน	4.47	0.82	4.87	0.43
17.ขณะชมภาพยนตร์ทุกครั้ง ควรปิดเครื่องมือถือสาร	4.53	0.82	4.67	0.48
18.เมื่อเกิดเหตุุ่นวาย นักเรียนมีสิทธิโทรหาตำรวจได้ทันที	4.27	0.69	4.60	0.62
19.ทุกคน มีสิทธิได้รับการศึกษา	4.27	0.74	4.73	0.64
20.เมื่อต้องการให้ผู้อื่นเคารพสิทธิของตนเอง นักเรียนก็ต้องเคารพสิทธิของคนอื่นเหมือนกัน	4.63	0.49	4.83	0.65

จากตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยทัศนคติด้านการเคารพสิทธิผู้อื่นหลังเรียนสูงเป็น อันดับหนึ่ง คือถ้ามีเพื่อนของนักเรียนตัดสินใจไม่ไปเที่ยวด้วย ควรเคารพการตัดสินใจของเพื่อน เท่ากับ 4.87 รองมาคือเมื่อต้องการให้ผู้อื่นเคารพสิทธิของตนเอง นักเรียนก็ต้องเคารพสิทธิของคนอื่นเหมือนกัน เท่ากับ 4.83 และการทำรายงานแต่ละครั้ง ไม่จำเป็นต้องมีอ้างอิง เท่ากับ 4.77

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อการเคารพหลักความเสมอภาคระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ข้อความ	ก่อนเรียน		หลังเรียน	
	Mean	S.D.	Mean	S.D.
<u>การเคารพหลักความเสมอภาค</u>				
21.ไม่ว่าชายหรือหญิง มีความเท่าเทียมกันในสังคม	4.13	0.90	4.40	0.67
22.นักเรียนมีความเสมอภาคในการตอบคำถามในห้องเรียน	3.77	0.97	4.70	0.53
23.ทุกอาชีพมีความเท่าเทียมกัน	4.20	0.41	4.43	0.97
24.ผู้ชายทำงานนอกบ้านได้ดีกว่าผู้หญิง	4.20	0.71	4.60	0.62
25.ทุกคนมีความเสมอภาคในการรับรู้ข่าวสารเท่าเทียมกัน	4.33	1.37	4.67	0.80
26.ไม่ว่าชาติใด ควรได้รับการศึกษาเท่าเทียมกัน	3.93	0.64	4.40	0.56
27.ร้านอาหารที่ดี ควรให้บริการที่ดีเฉพาะคนรวยเท่านั้น	4.03	0.76	4.80	0.76
28.หัวหน้าห้องควรปฏิบัติกับเพื่อนในห้องเท่าเทียมกัน	3.90	0.61	4.50	0.63
29.ประเทศที่มีเศรษฐกิจดี เจริญแล้ว ควรให้ความช่วยเหลือกับประเทศที่มี	3.93	1.14	4.73	0.45
30.ผลประโยชน์กับประเทศตัวเองเท่านั้นทุกคนมีความเสมอภาคให้โลกสงบสุขได้	4.20	0.66	4.73	0.52

จากตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยทัศนคติด้านการเคารพหลักความเสมอภาคหลังเรียนสูงเป็นอันดับหนึ่งคือ ร้านอาหารที่ดี ควรให้บริการที่ดีเฉพาะคนรวยเท่านั้น เท่ากับ 4.80 รองมาคือ ประเทศที่มีเศรษฐกิจดี เจริญแล้ว ควรให้ความช่วยเหลือกับประเทศที่มีผลประโยชน์กับประเทศตัวเองเท่านั้น เท่ากับ 4.73 และทุกคนมีความเสมอภาคให้โลกสงบสุขได้ เท่ากับ 4.73

ตอนที่ 3 ผลเปรียบเทียบการปฏิบัติที่มีต่อด้านความเคารพความแตกต่างระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบการปฏิบัติที่มีต่อด้านความเคารพความแตกต่างระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t	Sig.
ก่อนเรียน	4.063	0.247		
หลังเรียน	4.366	0.045	6.726	.00*

*p < .05

จากตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อด้านความเคารพความแตกต่างก่อนเรียนเท่ากับ 4.063 และค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อด้านความเคารพความแตกต่างหลังเรียนเท่ากับ 4.366 พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติเกี่ยวกับด้านการเคารพความแตกต่างของนักเรียนค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าค่าเฉลี่ยก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบการปฏิบัติที่มีต่อด้านความเคารพความแตกต่างระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ข้อความ	ก่อนเรียน		หลังเรียน	
	Mean	S.D.	Mean	S.D.
การเคารพความแตกต่าง				
1. ร่วมงานวัฒนธรรมท้องถิ่นอื่นที่ต่างจากตน	4.27	0.78	4.70	0.53
2. เรียนรู้วัฒนธรรมที่แตกต่างไปจากตนเอง	4.37	0.67	4.73	0.45
3. เข้าร่วมประเพณีของท้องถิ่นอื่นที่ตนเองไม่รู้จัก	3.90	0.84	4.53	0.63
4. พูดคุยกับเพื่อนต่างศาสนา	3.83	1.15	4.17	0.70
5. ศึกษาความเชื่ออื่นที่ต่างจากตนเอง	3.47	1.36	3.57	0.94
6. พูดคุยกับเพื่อนต่างภาษา	4.10	0.76	4.47	0.78
7. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน ถึงแม้จะ ความเห็นไม่ตรงกันบ้าง	3.93	1.23	3.93	0.91
8. สอบถามข้อมูลจากคนที่มีอายุต่างกัน	4.37	0.61	4.90	0.40
9. เคารพความแตกต่างของทุกอาชีพ	4.47	0.63	4.13	0.86
10. คบเพื่อนต่างชาติ ต่างภาษา	3.83	0.79	4.33	0.71

จากตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยการปฏิบัติด้านการเคารพความแตกต่างหลังเรียนสูงเป็นอันดับหนึ่งคือสอบถามข้อมูลจากคนที่มีอายุต่างกัน เท่ากับ 4.90 รองมาคือ เรียนรู้วัฒนธรรมที่แตกต่างไปจากตนเองเท่ากับ 4.73 และร่วมงานวัฒนธรรมท้องถิ่นอื่นที่ต่างจากตน เท่ากับ 4.70

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบการปฏิบัติที่มีต่อการเคารพสิทธิผู้อื่นระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ข้อความ	ก่อนเรียน		หลังเรียน	
	Mean	S.D.	Mean	S.D.
<u>การเคารพสิทธิผู้อื่น</u>				
11.รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	4.00	0.83	4.43	0.63
12.ใช้สิทธิของตนเองทุกครั้ง เมื่อมีโอกาส	4.27	1.05	4.33	0.76
13.เมื่อเห็นว่าไม่ถูกต้อง มีสิทธิปฏิเสธ	3.77	0.77	4.63	0.61
14.ซื้อสินค้าที่ถูกลิขสิทธิ์	3.87	0.73	3.77	1.10
15.แจ้ง ตักเตือน เมื่อเห็นผู้ละเมิดสิทธิผู้อื่น	3.97	0.93	4.40	0.62
16.ปิดเครื่องมือสื่อสารทุกครั้งก่อนเข้าชมภาพยนตร์	4.33	0.48	4.50	0.97
17.ให้สิทธิผู้สูงอายุนั่งก่อนเสมอ	4.50	0.82	4.40	0.67
18.เคารพสิทธิ และเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น	4.47	0.51	4.53	0.63
19.ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ไม่แทรกแซงแถว	3.60	0.86	4.13	0.78
20.เมื่อเห็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย จะใช้สิทธิในการร้องเรียนตำรวจ	4.23	1.04	4.57	0.77

จากตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยการปฏิบัติด้านการเคารพสิทธิผู้อื่นหลังเรียนสูงเป็นอันดับหนึ่งคือ เมื่อเห็นว่าไม่ถูกต้อง มีสิทธิปฏิเสธ เท่ากับ 4.63 รองมาคือ เมื่อเห็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย จะใช้สิทธิในการร้องเรียนตำรวจเท่ากับ 4.57 และเคารพสิทธิ เสรีภาพของตนเองและผู้อื่น เท่ากับ 4.53

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบการปฏิบัติที่มีต่อการเคารพหลักความเสมอภาคระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ข้อความ	ก่อนเรียน		หลังเรียน	
	Mean	S.D.	Mean	S.D.
<u>การเคารพหลักความเสมอภาค</u>				
21.เคารพความเสมอทั้งชายหญิง	4.00	0.91	4.07	0.74
22.เรียนรู้ เข้าใจว่าทุกเพศ ทุกวัย เสมอกัน	4.10	0.31	4.60	0.56
23.ให้ความเสมอภาคกับเพื่อนทุกคนในการแสดงความคิดเห็น	4.33	0.48	4.63	0.56
24.ทุกอาชีพ มีความเสมอภาค ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เท่ากัน	4.27	0.52	4.27	0.78
25.ปฏิบัติตน กับเพื่อนไม่ว่าชายหรือหญิงเท่ากัน	4.23	0.73	4.27	0.78
26.เลือกทำงานกับคนที่มีอายุมากกว่าเท่านั้น	3.97	0.76	3.97	0.76
27.ส่งเสริมให้บุคคลอื่นเห็นค่าของความเป็นมนุษย์เท่ากัน	4.03	1.03	4.77	0.43
28.รณรงค์ต่อต้านการค้ามนุษย์	3.57	0.77	4.27	0.69
29.สนทนากับเพศที่ 3 และเพศอื่นๆได้	3.97	0.81	4.43	0.57
30.ยินดีให้ความช่วยเหลือกับเพื่อนทุกชาติ ทุกศาสนา	3.73	0.74	4.40	0.56

จากตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยการปฏิบัติด้านการเคารพหลักความเสมอภาคหลังเรียนสูงเป็นอันดับหนึ่งคือส่งเสริมให้บุคคลอื่นเห็นค่าของความเป็นมนุษย์เท่ากัน เท่ากับ 4.77 รองมาคือ ให้ความเสมอภาคกับเพื่อนทุกคนในการแสดงความคิดเห็น เท่ากับ 4.63 และสนทนากับเพศที่ 3 และเพศอื่นๆได้ เท่ากับ 4.43

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากการเรียนรู้แบบโครงการข้อมูลต่อความรู้ ทักษะคิดและการปฏิบัติ ของนักเรียน ประถมศึกษาปีที่ 6 มีข้อมูลสำคัญ ดังนี้

1. ขั้นก่อนโครงการ ขั้นนี้นักเรียนได้ศึกษาจากใบความรู้ และข้อมูลรอบตัวนักเรียน ผู้วิจัยพบว่า ขั้นก่อนโครงการการมีคำถามที่ดีในการจุดประกายความคิดเป็นสิ่งที่ดี สามารถกำหนดเรื่องที่น่าสนใจศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้น และเกิดการเรียนรู้ในเรื่องที่สนใจอย่างแท้จริง ขั้นนี้นักเรียนมีความรู้ ทักษะคิดและการปฏิบัติที่ยังไม่ยอมรับในเรื่องของการเคารพสิทธิผู้อื่น สังเกตได้จากการบันทึกระหว่างสอนพบว่า นักเรียนยังมีการแยกตอบคำถาม โดยไม่ให้สิทธิคนที่ยกมือตอบก่อน

2. ขั้นดำเนินโครงการ ขั้นนี้นักเรียนมีการวางแผนการทำงาน และนักเรียนจะได้เริ่มปฏิบัติจริง ผู้วิจัยพบว่า นักเรียนมีการระดมความคิด การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การคิดวิเคราะห์ และการค้นคว้าข้อมูล ทำให้นักเรียนสนใจกับงานที่ทำ มีการเรียนรู้รูปแบบการทำงานที่ใหม่ๆ ขึ้น มีการนำเสนอที่กระตุ้นให้นักเรียนมีความกล้าแสดงออกมากขึ้น จากการสังเกตและบันทึกระหว่างสอนพบว่า นักเรียนบางกลุ่มที่เคารพความคิดเห็นของเพื่อนในกลุ่ม มีความสามัคคีในการทำงานกลุ่ม มีการออกเสียงโดยการยกมือเลือกเรื่องในการทำงานกลุ่ม นักเรียนมีการเคารพสิทธิผู้อื่นและเคารพความเสมอภาคภายในกลุ่มเป็นอย่างดี

3. ขั้นหลังโครงการ ขั้นนี้เป็นการประเมินผลโครงการของนักเรียน ผู้วิจัยพบว่า โครงการของนักเรียนทุกกลุ่มมีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น โดยเฉพาะขั้นตอนการทำโครงการ การเลือกหัวข้อ มีความสอดคล้องกับเนื้อหา และสามารถเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันได้ ในด้านของโครงการมีความคิดสร้างสรรค์ ผลงานของนักเรียนมีความสะอาด เหมาะสมกับการเผยแพร่ได้

4. ตัวอย่างโครงการงาน

โครงการรณรงค์การเคารพความแตกต่าง

ภาพที่ 2 โครงการรณรงค์การเคารพความแตกต่าง

จากตัวอย่างโครงการงานเรื่องการเคารพความแตกต่างพบว่านักเรียนแต่งคำขวัญว่า
 “ผิวขาวหรือผิวดำ ถึงจะต่ำหรือจะสูง ต้องช่วยเหลือ เพื่อชาติของเราเอง”

“การวิวาท ชาติที่ มีแต่ชั่ว ทุกแห่ง”

แสดงว่านักเรียนมีความรู้ ทศนคติ และการปฏิบัติในทางที่ดีขึ้น นักเรียนมีความเข้าใจและยอมรับความแตกต่างทางสีผิว เชื้อชาติ และความแตกต่างทางความคิดเห็น ส่งผลให้เกิดความเสียหายตามมาได้ พร้อมทั้งยกตัวอย่างจากหนังสือพิมพ์เรื่องความขัดแย้งทางความคิดเห็นในประเทศฮ่องกง จนเกิดการประท้วงและความเสียหายตามมาภายหลัง

โครงการการเคารพสิทธิผู้อื่น

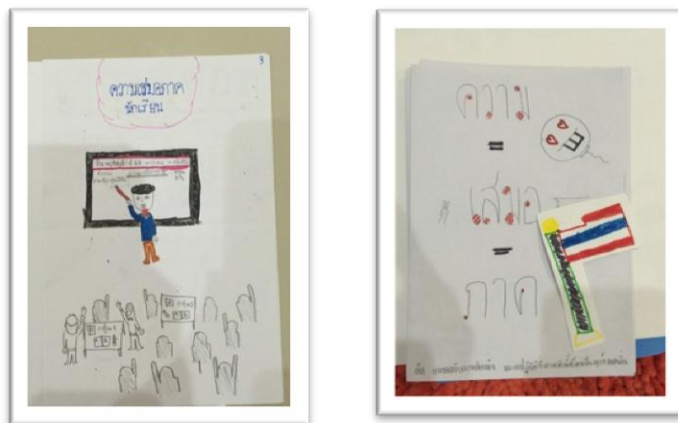
ภาพที่ 3 โครงการการเคารพสิทธิผู้อื่น

จากตัวอย่างโครงการเรื่องการเคารพสิทธิผู้อื่นพบว่า นักเรียนแตกประเด็นเรื่องการเคารพสิทธิผู้อื่น 3 ประเด็น ดังนี้

1. การเคารพสิทธิผู้อื่นในโรงเรียน โดยรณรงค์ให้ต่อแถวรับนมตอนเช้าทุกครั้ง เพื่อเคารพสิทธิของบุคคลอื่นที่มาก่อน
2. การเคารพสิทธิผู้อื่นในชุมชน โดยรณรงค์ให้เอื้อเฟื้อที่นั่งบนรถโดยสารให้กับเด็ก สตรี คนท้อง และคนชรา ให้สิทธิบุคคลเหล่านี้ก่อนเสมอ
3. การเคารพสิทธิในการตัดสินใจของบุคคลอื่น โดยรณรงค์ว่าทุกคนมีสิทธิในการปฏิเสธและการตัดสินใจด้วยตนเอง เช่น การนัดไปเที่ยวในวันหยุด เพื่อนสามารถมีสิทธิในการตัดสินใจว่าจะไปหรือไม่ไปก็ได้

แสดงว่านักเรียนมีความรู้ ทักษะคิด และการปฏิบัติในทางที่ดีขึ้น มีการถ่ายทอดความรู้จากโรงเรียนสู่ชุมชนของ โดยใช้แผนผังความคิดในการอธิบายได้อย่างถูกต้องและตรงกับหัวข้อที่กำหนด ตระหนักถึงสิทธิของตนเองและผู้อื่นเป็นหลัก พร้อมทั้งแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง

โครงการนิทานความเสมอภาค

ภาพที่ 4 โครงการนิทานความเสมอภาค

จากตัวอย่างของโครงการเรื่องการเคารพความเสมอภาคพบว่านักเรียนแต่งนิทานจากประสบการณ์ของตัวเอง ในเนื้อหาของนิทานเป็นการเคารพความเสมอภาคในการตอบคำถามในชั้นเรียน โดยครูต้องมีความเสมอภาคให้นักเรียนได้ตอบคำถามทุกคน โดยใช้การยกมือตอบคำถามเมื่อครูถามหรือเกิดข้อสงสัยในวิชาเรียนนั้นๆ การเลือกเด็กเก่งตอบถือว่าครูไม่เสมอภาคกับนักเรียน จากตัวอย่างนิทานความเสมอภาค

แสดงว่าผู้เรียนมีความรู้ ทักษะคิดและการนำไปปฏิบัติได้จริงจากชั้นเรียน นักเรียนมีความเสมอภาคในการตอบคำถามในชั้นเรียนทุกคน โดยการยกมือตอบคำถามและให้สิทธิคนที่ยกมือตอบก่อน และการเผยแพร่สู่รุ่นน้องในชั้นอื่นๆ ได้ศึกษาโดยการวางหนังสือนิทานของตัวเองไว้ที่ห้องสมุด

จากขั้นตอนการทำโครงการทั้ง 3 ชั้น ผู้วิจัยพบว่าสิ่งที่ควรเพิ่มเติม ดังนี้

1. เรื่องของการควบคุมงบประมาณในการทำโครงการของนักเรียน เพราะผู้เรียนใช้วัสดุจากร้านค้าที่สะดวกซื้อมาเป็นอุปกรณ์ในการจัดผลงาน ครูผู้สอนควรแนะนำเพิ่มเติมในเรื่องของการใช้วัสดุจากธรรมชาติรอบตัวนักเรียน ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

2. การทำงานของนักเรียนในบางกลุ่มเกิดความขัดแย้งจากคำพูดที่พบว่า

“ฉันเป็นหัวหน้ากลุ่ม ฉันมีสิทธิ์ก่อนทุกคน”

“ผมไม่ทำงานกลุ่มนี้แล้วครับ เพื่อนไม่ฟังผมพูดเลย”

“เพื่อนบอกให้ผมมีหน้าที่ระบายสีครับ แต่ผมอยากวาดรูป”

“เพื่อนเขาอยู่ๆก็ไม่ทำค่ะ เพราะเขาจะทำอีกแบบแต่หนูลงความเห็นแล้วว่าจะทำเรื่องนี้”

จากปัญหา คำพูดการทำงานของนักเรียนที่ขัดแย้งระหว่างทำงาน แสดงว่านักเรียนยังไม่เกิด
เคารพความแตกต่างทางความคิดเห็น การเคารพสิทธิผู้อื่นอย่างแท้จริง การแก้ปัญหาครูผู้สอนควร
ตั้งเตือนและเรียกนักเรียนกลุ่มนั้นมาปรับความเข้าใจ ปรับทัศนคติ เพื่อนักเรียนสามารถนำไปปฏิบัติ
ได้จริงในครั้งต่อไป

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี ในมิติการเคารพความแตกต่างของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Design) โดยใช้รูปแบบการทดลองกลุ่มเดียว ทดสอบก่อนเรียนหลังเรียน (The one Group : pretest – protest design) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับด้านความเคารพความแตกต่างระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อด้านความเคารพความแตกต่างระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติที่มีต่อด้านความเคารพความแตกต่างระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน และเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพกลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม การศึกษา เอกชน จังหวัดสมุทรปราการ ได้มาจากการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง เลือกห้องที่จะศึกษาโดยสุ่มจำนวน 1 ห้อง มีจำนวนนักเรียน 30 คน ตัวแปรต้นคือ การจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน ตัวแปรตามคือ คะแนนในมิติการเคารพความแตกต่าง ด้านการเคารพความแตกต่าง การเคารพสิทธิผู้อื่น และการเคารพความเสมอภาค ใช้เวลาการดำเนินการทดลองทั้งหมด 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ 10 แผน แผนการจัดการเรียนรู้ นอกเวลาเรียน 10 แผน รวมเป็น 20 แผน และเครื่องมือ 3 ฉบับ ได้แก่แบบทดสอบความรู้ในมิติการเคารพความแตกต่าง แบบวัดทัศนคติในมิติการเคารพความแตกต่าง และแบบสอบถามการปฏิบัติตน ในมิติการเคารพความแตกต่าง อย่างละ 30 ข้อ รวมเป็น 90 ข้อ ผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบมีค่าความยากง่ายตั้ง 0.30-0.77 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.27-0.67และค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.94 หลังจากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยค่าที่ (t-test) และนำเสนอผลการเปรียบเทียบข้อมูลในรูปแบบของตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับด้านความเคารพความแตกต่าง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 25.13 และค่าเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 22.17

2. ค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติที่มีต่อด้านความเคารพความแตกต่างหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 4.623 และค่าเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 4.123

3. ค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติที่มีต่อด้านความเคารพความแตกต่างหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 4.366 และค่าเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 4.063

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่าการเรียนรู้แบบโครงงาน มีผลต่อทำให้คะแนนความรู้ ทัศนคติและการปฏิบัติคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี ในมิติการเคารพความแตกต่างของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงขึ้นสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. โครงงานมีกระบวนการปฏิบัติที่เป็นขั้นตอน มีการพัฒนาคุณลักษณะต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการทำโครงงานของนักเรียน ที่นำไปสู่ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติในมิติการเคารพความแตกต่าง ดังนี้

1.1 ขั้นนำเสนอ เป็นขั้นที่ผู้สอนให้ผู้เรียนศึกษาใบความรู้ กำหนดสถานการณ์ ศึกษาสถานการณ์ เล่นเกม ดูรูปภาพ หรือผู้สอนใช้เทคนิคการตั้งคำถามเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ที่กำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผน เช่น สาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ที่เป็นขั้นตอนของโครงงานเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการเรียนรู้ สอดคล้องกับ Gupta 1981:29 (อ้างถึงในชนัญธิตา จิรกรวงศ์, 2554: 51) ที่กล่าวว่า การตั้งคำถามและสร้างสถานการณ์ที่เป็นปัญหานั้น จะเป็นตัวกระตุ้นความคิดและความสนใจของนักเรียน

ดังจะเห็นได้จากการบันทึกหลังการสอนพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนเปลี่ยนไปในทิศทางที่ดีขึ้นจากคนที่ไม่ค่อยสนใจ พูดคุยระหว่างเรียนในเวลาเรียน ไม่มีความรับผิดชอบ กลายเป็นเด็กที่กล้าคิดกล้าทำ มีความรับผิดชอบต่องาน ให้ความร่วมมือกับสมาชิกภายในกลุ่มในการทำโครงงานตามความถนัดและศักยภาพที่มีอยู่ในตนเอง มีความกล้าแสดงออกมากขึ้นภายในกลุ่ม มีการซักถามรายละเอียดของโครงงานที่นักเรียนจะปฏิบัติในขั้นตอนต่อไป

1.2 ขั้นวางแผน เป็นขั้นที่ผู้เรียนร่วมกันวางแผน โดยการระดมความคิดอภิปรายหรือข้อสรุปของกลุ่ม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ สอดคล้องกับ Burner, 1985 (อ้างถึงในชนัญธิตา จิรกรวงศ์, 2554: 51) ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นการเปิดโอกาสให้

นักเรียนได้ร่วมกันทำงาน ทำให้เกิดการแบ่งปันความรู้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ดังจะเห็นได้จากการบันทึกระหว่างสอนพบว่า นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ แลกเปลี่ยน โดยการแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม มีการลงความเห็นด้วยการออกเสียง โดยยึดหลักเสียงข้างมาก ทำให้งานของผู้เรียนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

กระบวนการแก้ปัญหาความขัดแย้งของจอห์นสันและจอห์นสัน เป็นการใช้กิจกรรมที่ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย และเด็กได้คิดและปฏิบัติจริง จำทำให้เด็กเกิดการพัฒนาในเรื่องของการทำงานกลุ่ม การทำงานร่วมกับบุคคลอื่น การใช้เหตุผลในการแสดงความคิดเห็น และการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นพื้นฐานของพฤติกรรมประชาธิปไตย (นภัส ศรีเจริญประมง, 2555) ดังจะเห็นได้จากการบันทึกระหว่างสอนพบว่า นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ แลกเปลี่ยน โดยการแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม มีการลงความเห็นด้วยการออกเสียง โดยยึดหลักเสียงข้างมาก ทำให้งานของผู้เรียนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

1.3 ชั้นปฏิบัติ เป็นชั้นที่ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรม เขียนสรุปรายงานผลที่เกิดขึ้นจากการวางแผนร่วมกัน

1.3.1 กิจกรรมในห้องเรียน เป็นกิจกรรมให้ผู้เรียนทำในห้องเรียนตามหลักสูตร มุ่งเน้นพัฒนาฝึกทักษะการคิด การวิเคราะห์ให้กับผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น และการแสดงบทบาทสมมติ

1.3.2 กิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นกิจกรรมนอกเหนือจากการเรียนการสอน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในกิจกรรม เช่น การสำรวจ การสัมภาษณ์ ทักษะศึกษา หรือทำโครงการ

1.3.3 กิจกรรมร่วมกับชุมชน เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับ

โครงการเป็นการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ซึ่งหมายถึงการกระทำกิจกรรมร่วมกัน ช่วยเหลือกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มด้วยวิธีปฏิบัติจริง เพื่อการเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาอันนำไปสู่ความสามารถในการคิดวิเคราะห์แสวงหาข้อมูลและแนวทางในการแก้ปัญหาเหล่านั้น จะเห็นได้ว่าการจัดการการเรียนรู้แบบโครงการเป็นรูปแบบการจัดการกิจกรรมที่เป็นการปฏิบัติจริง เพื่อให้ให้นักเรียนได้พัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี และนักเรียนสามารถยังความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน (วิณา วงศ์ศรีเผือก, 2554)

ชุมชนโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะทางสังคม สอดคล้องกับแนวคิดของ John Dewey (อ้างถึงในชนัญธิดา จิระวงค์, 2554: 52) ที่กล่าวว่าประสบการณ์คือพื้นฐานสำคัญสำหรับการเรียนรู้ โดยเน้นให้นักเรียนได้ใช้ความสามารถได้ทั้ง 4 ประการ ได้แก่ การสื่อสาร การกระทำ การค้นพบสิ่งใหม่ และแสดงความสามารถทางศิลปะ ดังจะเห็นได้ว่าการสอนแบบโครงการช่วยเพิ่มทักษะกระบวนการการคิดของผู้เรียน เปรียบเทียบได้จากคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับด้านความเคารพความแตกต่างหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.4 ชั้นประเมินผล เป็นขั้นที่ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรม เขียนสรุปรายงานผลที่เกิดขึ้นจากการวางแผนร่วมกัน สอดคล้องกับอุดมศักดิ์ ฉัตรทอง (2551) ที่กล่าวว่า การประเมินผลเป็นหัวใจของการเรียนการสอนที่จะสะท้อนสภาพความสำเร็จของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การเรียนการสอนบรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ปัญหาและอุปสรรค วิธีการแก้ไข ผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรบ้างจากการทำโครงการ ผู้ประเมินอาจดำเนินการด้วยบุคคลเหล่านี้ คือ ผู้เรียน (เจ้าของผลงาน) เพื่อนร่วมชั้น ผู้สอน ผู้ปกครอง บุคคลอื่นๆ ที่สนใจและมีส่วนเกี่ยวข้อง

2. โครงการในมิติเคารพความแตกต่าง ที่นำไปสู่ความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติ

2.1 การเคารพความแตกต่าง จากปัญหาการสอนพบว่า จากคำพูดของนักเรียนว่า

“ครูครับผมไม่อยากอยู่กลุ่มนี้แล้วครับ” เพราะนักเรียนเกิดความขัดแย้งทางความคิดภายในกลุ่มของตัวเอง การไม่รับฟังความคิดเห็นของเพื่อน สาเหตุมาจากเพื่อนเรียนหนังสือไม่เก่ง และนักเรียนที่เรียนเก่งก็จะได้ออกความคิดเห็น และได้ทำงานกลุ่ม

สอดคล้องกับวิสุทธิ โปธิแทน (2554) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของนักเรียนย่อมเป็นไปด้วยความสมัครใจของแต่ละคน เมื่อมนุษย์อยู่ในสังคมร่วมกันและหากไม่มีอำนาจใดควบคุมบังคับแล้วมนุษย์ย่อมทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันได้ เช่น ร่วมกันแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชนที่ตนเองอาศัย การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ การนัดพบกันเพื่อความสุขสนทนาและผ่อนคลายความเครียด การแลกเปลี่ยนซื้อขายสินค้าและการบริการ

2.2. การเคารพสิทธิผู้อื่น จากการทำงานกลุ่มในเรื่องเคารพสิทธิผู้อื่น นักเรียนสามารถนำความรู้จากการเรียนในห้องเรียนไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน สังเกตได้จากการต่อแถวซื้อสมุดในห้องธุรการ การต่อแถวรับนมในตอนเช้า และการต่อแถวรับอาหารว่างในช่วงบ่าย นักเรียนมีความเคารพ

สิทธิผู้อื่นในโรงเรียน และนำไปปฏิบัติจริง จากสถานการณ์ที่พบเห็น นักเรียนชายคนหนึ่งตักเตือนเพื่อนที่แทรกแถวว่า “คนมาก่อนได้ก่อน มาทีหลังไปต่อแถวเลย”

สอดคล้องกับวิสุทธิ โปธิแทน (2554) ที่กล่าวว่าเสรีภาพในระบอบประชาธิปไตย คนที่มีความสามารถในการกระทำหรืองดเว้นการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็ได้ เพราะการกระทำอะไรตามใจตนเองโดยไม่คำนึงถึงจิตใจของคนอื่น ๆ นั้นเป็นลักษณะของเผด็จการ เพราะฉะนั้นเสรีภาพในการเคารพสิทธิผู้อื่นเกิดจากรากฐานที่ต่างกัน เช่น สิทธิเสรีภาพในระบอบประชาธิปไตย สิทธิเสรีภาพในการคิดและการแสดงออก สิทธิเสรีภาพในการนับถือศาสนา สิทธิเสรีภาพในการเลือกตั้ง สิทธิเสรีภาพในการเคลื่อนไหวหรือย้ายที่อยู่ สิทธิเสรีภาพที่สำคัญมากและขาดไม่ได้เลยคือ การไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น เพราะถ้าหากเป็นเช่นนั้นจะเกิดความเสียหายต่อกันและกัน หลักก็คือ เอาใจเขามาใส่ใจเรา

2.3 การเคารพความเสมอภาค จากปัญหาที่พบระหว่างสอน นักเรียนที่ออกมาแสดงบทบาทสมมติแล้ว แล้วได้ออกมาอีกครั้ง ทำให้นักเรียนคนอื่นเกิดความไม่พอใจว่าทำไมตัวเองไม่ได้ออกไปบ้าง จากคำพูดที่ว่า “ครูครับ ผมยังไม่เคยได้ออกไปเลยซักครั้ง” ทำให้เห็นว่านักเรียนเกิดความรู้สึกไม่เท่าเทียมกัน ไม่เสมอภาคในชั้นเรียน

สอดคล้องกับวิสุทธิ โปธิแทน (2554) ที่กล่าวว่า ความเสมอภาคในระบอบประชาธิปไตยนั้นหมายถึง การที่ทุกคนมีความเสมอภาคหรือเท่าเทียมกันพื้นฐานในเรื่องสำคัญๆ ที่เป็นไปได้ในฐานะที่เป็นมนุษย์จะทำให้ทุกคนมีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์และก่อให้เกิดความยุติธรรมในสังคม หลักการสำคัญที่ทุกคนได้รับคือและความเสมอภาคพื้นฐานอย่างทั่วหน้าโดยไม่เอาเรื่องเชื้อชาติ สีผิว รูปร่างหน้าตา ฐานะ ศาสนา ภาษาพูดมาเป็นสิ่งขวางกั้นหรือเป็นข้อจำกัด

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ในการทำโครงการแต่ละครั้ง ครูควรกำหนดคำถาม เพื่อคอยกระตุ้นให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ และคอยปรับคำถามตามความยากง่ายของโครงการ
2. โครงการบางโครงการต้องใช้เวลาในการปฏิบัติ ครูควรกำหนดเวลาให้เหมาะสมตามความเหมาะสม เพื่อให้นักเรียนรู้จักการรักษาเวลาในการทำงาน
3. การนำเสนอโครงการ ครูควรกระตุ้นให้นักเรียนในกลุ่มทุกคนมีหน้าที่ในการทำงานทุกคน เพื่อให้ทุกคนรู้จักความรับผิดชอบงานในส่วนของตนเอง

4. การแสดงบทบาทสมมติ ครูควรแบ่งนักเรียนให้ได้แสดงออกทุกคน เพื่อให้นักเรียนเข้าใจถึงปัญหานั้น และจดจำได้ง่ายขึ้น

5. การวิจัยครั้งนี้เป็นชุดกิจกรรมที่แยกออกจากหลักสูตร โดยเน้นกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นกิจกรรมในเวลาเรียน กิจกรรมนอกเวลาเรียนและกิจกรรมกับชุมชน ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมทั้งหมด 20 ชั่วโมง โดยแบ่งเป็นในเวลาเรียน 10 ชั่วโมงและนอกเวลาเรียน 10 ชั่วโมง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น ควรทำการศึกษาหรือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการที่มีความต่อเนื่องเป็นระยะเวลายาว เช่น ตลอดปีการศึกษา เพื่อให้โครงการที่ต้องการศึกษาครอบคลุมทุกหน่วยการเรียนรู้

2. จากการวิจัยในครั้งนี้พบว่าการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ มีการพัฒนา กระตุ้น ความสนใจของนักเรียน สามารถพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนได้ จึงน่าจะเป็นไปได้ในการพัฒนาผู้เรียน เช่น อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

ขวัญจิตต์ โคมุทแดง. (2539). การศึกษาค่านิยมที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศของครูมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาสารัตถศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชนัญธิดา จิรกรวงศ์. (2554). ผลของโปรแกรมการเรียนรู้แบบโครงงานที่มีต่อความรู้และการปฏิบัติตนด้านสุขภาวะของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตรและการสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชัยอนันต์ สมุทรวณิช. (2545). คู่มือการเรียนรู้การสอนพลเมือง-พลโลก. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

ณิชา ฉิมทองดี. (2550). แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมสำนึกสากลของเยาวชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุ ศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาพัฒนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เทศนา ธรรมชน. (2555). ประชาธิปไตยต้นแบบ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ สยามความรู้.

นภัส ศรีเจริญประมง. (2555). ผลของการใช้กระบวนการแก้ปัญหาความขัดแย้งในห้องเรียนตามแนวคิดของจอห์นสันและจอห์นสัน ที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของเด็กอนุบาล. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา, 7(1), 1286-1300.

นันทกาญจน์ ชินประหัตษ์. (2544). การพัฒนาเทคนิคและเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลในการวัดการเรียนรู้ด้วยตนเองในกิจกรรมโครงงานของนักเรียนระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิภา สุขพิทักษ์. (2536). จิตสำนึกในความเป็นพลโลกของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นุชสุดา เสริมสมรรถ. (2544). การนำเสนอกิจกรรมการสอนสังคมศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีสำหรับนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัชกร ประสิทธิ์เตสัง. (2546). ผลการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้กิจกรรมโครงการ เรื่องกระบวนการทางเศรษฐกิจรายวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนธารทองพิทยาคม. สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2555). เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่องการสอนพลโลก(27 มิถุนายน 2555) คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิสุทธิ โปธิแท่น. (2554). แนวคิดพื้นฐานของประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ สถาบันพระปกเกล้า.

วีณา วงศ์ศรีเผือก. (2554). ผลของโปรแกรมการเรียนรู้แบบโครงการที่มีต่อการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีด้านการประหยัดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา, 6(1), 2430 - 2444.

วุฒิชัย ฉายวงศ์ศรีสุข. (2536). การพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะด้านจริยธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศิริเพ็ญ บุรณศิริ. (2532). ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศุภย์ข่าวทักษิณ Surat News Online. (2555). การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมือง ระเบียบวาระแห่งชาติของการศึกษาไทย (ออนไลน์). แหล่งที่มา : *Surat News Online*. 30 ธันวาคม 2555.

สมกุล ถาวรกิจ. (2527). การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมลักษณะความเป็นพลเมืองดีในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมพงษ์ จิตระดับ. (2555). โครงการสร้างความเป็นพลเมืองดีในสภาเด็กและเยาวชนระดับท้องถิ่น. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ ธรรมดาเพรส.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2551). หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน 2551. ห้างหุ้นส่วนจำกัด อรรถพลการพิมพ์: กรุงเทพมหานคร.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2555 - 2559. (2554). แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 11. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด อรรถพลการพิมพ์.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน. กรุงเทพมหานคร ชุมชมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

อุดมศักดิ์ ฉัตรทอง. (2551). การศึกษาสมรรถนะการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุ ศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาพัฒนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

Banks James A. (1983). The presidential Address, Cultural Democracy Citizenship Education, and The American Dream. *journal of Social Education* 222-232.

Becker James M. (1982). Goals for Global Education. *Theory Into Practice, Summer 1982*, 230-231.

Cleveland Harlan. (1986). The World We're Preparing Our Schoolchildren For. *Social Education (1986)*, : 416.

Cogan J John. (1981). Grobal Education : Opening Children's Eyes to The World. *Principal, November 1981*, : 9.

Gupta S.K. (1981). Teaching physical science in secondary schools. *The center for applied research in education, New Delhi*.

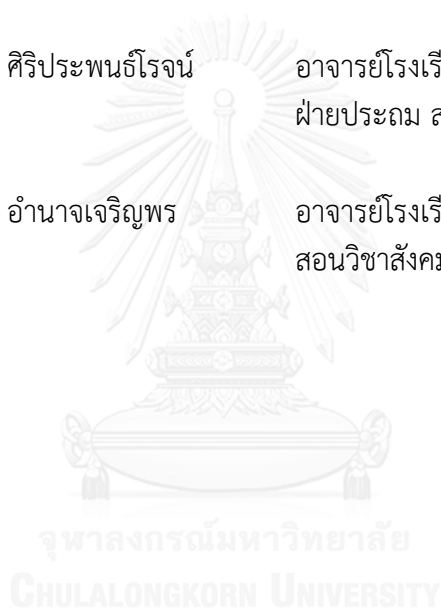
ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. อาจารย์ประណาท	เทียนศรี	อาจารย์โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม สอนวิชาสังคมศึกษา
2. อาจารย์ปิยฉัตร	ฆังฆะ	อาจารย์โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม สอนวิชาสังคมศึกษา
3. อาจารย์รัฐธนนท์	วรสิทธิ์สิทธิ์	อาจารย์โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม สอนวิชาสังคมศึกษา
4. อาจารย์อัญชุลี	ศิริประพนธ์โรจน์	อาจารย์โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม สอนวิชาสังคมศึกษา
5. อาจารย์อรญา	อำนาจเจริญพร	อาจารย์โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียน สอนวิชาสังคมศึกษา

ภาคผนวก ข
คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตารางที่ 12 แสดงค่า IOC แบบทดสอบความรู้ในมิติการเคารพความแตกต่าง

คำถามข้อที่	ค่า IOC	คำถามข้อที่	ค่า IOC
1	0.6	16	1
2	1	17	0.6
3	1	18	0.6
4	1	19	0.6
5	1	20	0.6
6	0.6	21	0.6
7	0.6	22	0.6
8	1	23	1
9	1	24	1
10	1	25	1
11	1	26	1
12	0.6	27	0.6
13	0.6	28	0.6
14	1	29	1
15	1	30	0.6

ตารางที่ 13 แสดงค่า IOC แบบสอบถามการปฏิบัติตนในมิติการเคารพความแตกต่าง

คำถามข้อที่	ค่า IOC	คำถามข้อที่	ค่า IOC
1	0.6	16	1
2	0.6	17	1
3	0.6	18	1
4	1	19	0.6
5	1	20	1
6	1	21	0.6
7	1	22	1
8	1	23	1
9	1	24	1
10	1	25	1
11	1	26	0.6
12	0.6	27	0.6
13	0.6	28	0.6
14	0.6	29	1
15	1	30	0.6

ตารางที่ 14 แสดงค่า IOC แบบวัดทัศนคติในมิติการเคารพความแตกต่าง

คำถามข้อที่	ค่า IOC	คำถามข้อที่	ค่า IOC
1	1	16	1
2	1	17	1
3	1	18	1
4	1	19	0.6
5	1	20	1
6	1	21	0.6
7	1	22	1
8	1	23	1
9	1	24	1
10	1	25	1
11	1	26	1
12	0.6	27	1
13	1	28	0.6
14	0.6	29	1
15	1	30	0.6

ตารางที่ 15 แสดงค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบความรู้ในมิติการเคารพ
ความแตกต่าง

ข้อ	ค่าความยากง่าย (p)	อำนาจจำแนก (r)
1	0.60	0.40
2	0.47	0.53
3	0.47	0.53
4	0.63	0.33
5	0.60	0.40
6	0.53	0.31
7	0.53	0.27
8	0.63	0.33
9	0.66	0.27
10	0.47	0.67
11	0.63	0.60
12	0.60	0.40
13	0.53	0.31
14	0.47	0.53
15	0.47	0.53
16	0.53	0.27
17	0.57	0.33
18	0.53	0.31
19	0.47	0.53
20	0.47	0.53
21	0.53	0.27
22	0.57	0.33
23	0.60	0.40
24	0.53	0.31
25	0.53	0.27
26	0.63	0.33
27	0.60	0.40
28	0.47	0.53
29	0.47	0.53
30	0.47	0.40

ตารางที่ 16 แสดงค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามการปฏิบัติตนในมิติการ
เคารพความแตกต่าง

ข้อ	ค่าความยากง่าย (p)	อำนาจจำแนก (r)
1	0.57	0.33
2	0.63	0.33
3	0.60	0.40
4	0.53	0.31
5	0.53	0.27
6	0.63	0.33
7	0.53	0.27
8	0.63	0.33
9	0.60	0.40
10	0.47	0.53
11	0.47	0.53
12	0.47	0.40
13	0.50	0.60
14	0.47	0.53
15	0.47	0.60
16	0.53	0.31
17	0.57	0.33
18	0.53	0.31
19	0.47	0.27
20	0.47	0.53
21	0.53	0.27
22	0.57	0.33
23	0.60	0.40
24	0.43	0.31
25	0.53	0.33
26	0.63	0.47
27	0.60	0.27
28	0.50	0.53
29	0.40	0.53
30	0.67	0.40

ตารางที่ 17 แสดงค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดทัศนคติในมิติการเคารพความแตกต่าง

ข้อ	ค่าความยากง่าย (p)	อำนาจจำแนก (r)
1	0.60	0.40
2	0.57	0.33
3	0.60	0.40
4	0.43	0.31
5	0.53	0.31
6	0.53	0.27
7	0.63	0.33
8	0.53	0.31
9	0.47	0.53
10	0.47	0.53
11	0.53	0.27
12	0.63	0.47
13	0.60	0.27
14	0.50	0.53
15	0.40	0.53
16	0.67	0.40
17	0.33	0.56
18	0.56	0.47
19	0.43	0.33
20	0.47	0.67
21	0.43	0.33
22	0.53	0.27
23	0.47	0.33
24	0.43	0.27
25	0.67	0.27
26	0.33	0.47
27	0.67	0.27
28	0.50	0.47
29	0.40	0.27
30	0.67	0.53

แบบทดสอบความรู้ในมิติการเคารพความแตกต่างของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

แบบวัดความรู้แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักเรียน

ตอนที่ 2 ความรู้ในมิติการเคารพความแตกต่าง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักเรียน

คำชี้แจง: ทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความ และเติมลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. เพศ ชาย หญิง

2. โรงเรียน _____ ชั้น _____

3. อายุ _____ ปี

4. เชื้อชาติ _____

5. สัญชาติ _____

6. ศาสนา พุทธ คริสต์ อิสลาม อื่นๆ โปรดระบุ

ตอนที่ 2 ความรู้ในมิติการเคารพความแตกต่าง

คำชี้แจง: ทำเครื่องหมาย × ทับตัวอักษร ก. ข. ค. และ ง. ที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว (จำนวน 30 ข้อ)

การเคารพความแตกต่าง

1. นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ ถ้านักเรียนมีเพื่อนต่างเชื้อชาติ สามารถพึ่งตนเองได้โดยไม่ต้องคำนึงถึงเชื้อชาติอื่นๆ

ก. เห็นด้วย	เพราะสังคมปัจจุบันต่างคนต่างอยู่อยู่แล้ว
ข. เห็นด้วย	เพราะสังคมไทยยืนด้วยลำแข้งตามแนวทางการปฏิบัติของตนเอง
ค. ไม่เห็นด้วย	เพราะทุกสังคมต้องอยู่อย่างพึ่งพาอาศัยกัน
ง. ไม่เห็นด้วย	เพราะสังคมอยู่ภายใต้การปกครองของประเทศนั้น

2. ถ้าเพื่อนของนักเรียนชักชวนให้ไปนับถืออีกศาสนาหนึ่ง นักเรียนจะปฏิบัติตนต่อเพื่อนต่างศาสนาอย่างไร

ก. ไม่รับฟัง เดินหนีทันที	ข. รับฟัง ย้ายศาสนาทันที
ค. ไม่รับฟัง และต่อว่าที่นับถือต่าง	ง. รับฟัง คิดว่าเป็นความรู้เพิ่มเติม

3. ถ้านักเรียนทำงานกลุ่ม แล้วสมาชิกในกลุ่มมีความเห็นแตกต่างกัน นักเรียนจะมีวิธีแก้ปัญหาอย่างไร

ก. นำเรื่องไปฟ้องอาจารย์ประจำวิชา	ข. ย้ายกลุ่มทำงานทันที
ค. ให้เพื่อนที่เห็นต่างไปตกลงกันเอง	ง. ให้ทุกคนลงคะแนนเลือกภายในกลุ่ม

4. ภาคแต่ละภาคในประเทศไทย มีความเชื่อที่แตกต่างกัน ถ้าต้องดำรงชีวิตอยู่ในภาคต่างๆ นักเรียนจะมีวิธีปฏิบัติตนอย่างไร

- ก. ปฏิบัติตามความเชื่อของคนภาคเหนือ และไม่ลบหลู่
- ข. ปฏิบัติตามใจตนเองที่อยากปฏิบัติ
- ค. ไม่ปฏิบัติตาม เพราะไม่เชื่อเรื่องผี
- ง. ไม่ปฏิบัติ เพราะไม่สนใจความเชื่อของใครทั้งนั้น

5. นักเรียนกำลังตั้งกลุ่มคุยกันเรื่องอาชีพของพ่อตนเอง ต่างคนต่างพูดถึงอาชีพของครอบครัวตนเอง แต่มีเพื่อนนักเรียนคนหนึ่ง พ่อของเขามีอาชีพแตกต่างไปคือคนขับรถโดยสารประจำทาง ถ้านักเรียนนั่งคุยอยู่ในกลุ่มนี้ด้วย นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรกับเพื่อนคนนี้

- ก. รังเกียจ เพราะอาชีพขับรถเป็นอาชีพที่ไม่มีศักดิ์ศรี
- ข. รังเกียจ เพราะอาชีพขับรถรายได้น้อย
- ค. เฉยๆ เพราะทุกอาชีพก็มีความสำคัญที่แตกต่างกันไป
- ง. เฉยๆ เพราะมีเพื่อนคนอื่นที่น่าคบกว่านี้

6. วันนี้มีเพื่อนจากโรงเรียนทางภาคใต้มาดูงานที่โรงเรียนของนักเรียน ขณะที่เพื่อนได้พูดคุยกับนักเรียนนั้น เพื่อนได้ผลอพุดสำเนียงภาคใต้ออกมา ทำให้มีเพื่อนคนอื่นหัวเราะเสียงดังออกมา ในฐานะที่โรงเรียนของนักเรียนเป็นเจ้าของภาพครั้งนี้ จะทำอย่างไร

- ก. หัวเราะตามเพื่อนกลุ่มนั้นทันที
- ข. รีบขอโทษในการกระทำของเพื่อนทันที
- ค. ปลอ่ยเลยตามเลยทำเป็นไม่รู้ไม่ชี้
- ง. เรียกอาจารย์ที่อยู่ใกล้มาพูดแทน

7. ถ้าในห้องเรียนของนักเรียนมีเพื่อนอายุแตกต่างจากนักเรียน นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร

- ก. คบเป็นเพื่อนปกติ เพราะเรียนชั้นเดียวกัน
- ข. ไม่คบดีกว่า เพราะอายุต่างกัน
- ค. คบเฉพาะเวลาทำงาน เพราะน่าจะมีความรู้มากกว่า
- ง. ไม่คบ เพราะอายุคนอื่นเขา

8. ถ้าเพื่อนของนักเรียนเป็นคนจีน มีการทักทายแตกต่างกัน นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร

- ก. ไม่ทำอะไรทั้งนั้น เพราะต่างคนต่างไหว้ไม่เกี่ยวอะไรกันอยู่แล้ว
- ข. ถือว่าเป็นเรื่องดี เพราะได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน
- ค. มองเพื่อนว่าตลก เพราะมีท่าทางที่ต่างจากตัวเอง
- ง. ลองทำตาม เพราะน่าจะสนใจนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

9. การปกครองที่แตกต่างกันของแต่ละประเทศ ส่งผลให้ความคิดเห็นแตกต่างกันไปด้วย นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่

- ก. เห็นด้วย เพราะมีวัฒนธรรม ภาษา ที่แตกต่างกัน
- ข. เห็นด้วย เพราะระบอบการปกครองที่ต่างกัน
- ค. ไม่เห็นด้วย เพราะถึงจะต่างชาติ ต่างภาษาแต่ก็ต้องอยู่บนหลักความถูกต้อง
- ง. ไม่เห็นด้วย เพราะสังคมปัจจุบันต่างคนต่างอยู่

10. นักเรียนพบเห็นชาวพม่าแต่งกาย และทาแป้ง ซึ่งแตกต่างจากชาวไทย นักเรียนคิดว่าการแต่งกาย และการใช้สิ่งของที่ต่างกันจะมีผลกระทบต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมหรือไม่

- ก. มี เพราะการใช้ชีวิตต่างกันทำให้สังคมอยู่ยาก
- ข. มี เพราะคนไทยไม่ชอบกลิ่นคนพม่า
- ค. ไม่มี เพราะไม่ยุ่งเกี่ยวกับชาวพม่าแน่นอน
- ง. ไม่มี เพราะทุกคนยอมรับในความแตกต่าง และพึงพาอาศัยกัน

การเคารพสิทธิผู้อื่น

11. นักเรียนคิดว่า การซื้อขายเทปผี ซีดีเถื่อนในท้องตลาดปัจจุบันเป็นการละเมิดสิทธิผู้สร้างผลงานเหล่านั้นหรือไม่

- ก. ละเมิด เพราะถือว่าการละเมิดทางทรัพย์สินทางปัญญา
- ข. ละเมิด เพราะผู้ซื้อสับสน
- ค. ไม่ละเมิด เพราะมีวางขายทั่วไปในท้องตลาดอยู่แล้ว
- ง. ไม่ละเมิด เพราะเป็นสิทธิของผู้ซื้อจะซื้อที่ไหนก็ได้

12. ขณะที่นักเรียนต่อแถวซื้ออาหารอยู่นั้น มีคนอื่นแซงแถวนักเรียน นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร

- ก. เฉยๆ ไม่เป็นไร
- ข. บอกให้ไปต่อแถวให้ถูกต้อง
- ค. แกล้งให้ล้ม
- ง. ปล่อยไป ครึ่งหน้าเอาคืน

13. พรุ่งนี้เพื่อนๆ ของนักเรียนนัดกันไปเที่ยว แต่นักเรียนไม่ว่าง นักเรียนคิดว่านักเรียนมีสิทธิในการปฏิเสธเพื่อนครั้งนี้หรือไม่

- ก. ไม่มี เพราะเพื่อนกันห้ามปฏิเสธ
- ข. มี เพราะตัวและความคิดเป็นของเรา
- ค. ไม่มี เพราะเพื่อนอาจเลิกคบกับเราได้
- ง. มี เพราะเป็นสิทธิในการดำรงชีวิต

14. นักเรียนคิดว่าการที่มีห้องน้ำสาธารณะสำหรับคนพิการ เป็นการให้สิทธิกับบุคคลเหล่านั้นใช่หรือไม่
- ก. ไม่ เพราะคนธรรมดาเข้าได้เหมือนกัน
 ข. ไม่ เพราะคนพิการก็น่าจะเข้าห้องน้ำธรรมดาได้
 ค. ใช่ เพราะถือเป็นการอำนวยความสะดวกกับคนพิการ
 ง. ใช่ เพราะสะอาดกว่าห้องน้ำคนทั่วไป
15. ขณะที่นักเรียนนั่งชมภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์นั้น ก็มีเสียงโทรศัพท์ดังขึ้น นักเรียนคิดว่าบุคคลนั้นละเมิดสิทธิของนักเรียนหรือไม่
- ก. ละเมิด   ข. ไม่ละเมิด   ค. ไม่แน่ใจ   ง. ไม่มีข้อถูก
16. มีเสียงเพลงดังขึ้นตอนดึกข้างบ้านนักเรียน นักเรียนคิดว่าเป็นการละเมิดสิทธิผู้อื่นหรือไม่
- ก. ไม่เป็น เพราะไม่ใช่เรื่องของตัวเอง   ข. เป็น เพราะเป็นเวลาพักผ่อน
 ค. ไม่เป็น เพราะอาจจะไม่ใช่คนก็ได้   ง. ไม่มีข้อถูก
17. วันนี้มีการเลือกตั้งสภานักเรียนในโรงเรียน ผู้สมัครมีนโยบายที่ไม่ตรงกับที่นักเรียนต้องการ จึงลงช่อง “ไม่ลงคะแนนเสียง” นักเรียนคิดว่านักเรียนทำถูกต้องหรือไม่
- ก. ถูก เพราะเป็นสิทธิในการตัดสินใจ   ข. ถูก เพราะถ้าเพื่อนรู้ว่าเลือกอีกฝ่ายจะเสียใจ
 ค. ไม่ถูก เพราะถือว่าไม่ได้มาใช้สิทธิ   ง. ไม่ถูก เพราะผลคะแนนจะไม่ตรงตามจำนวน
18. หากนักเรียนพบเห็นการซื้อขายซีดีที่ไม่ถูกกฎหมาย นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร
- ก. ร้องเรียนกรมสรรพากร   ข. ร้องเรียนกรมทรัพย์สินทางปัญญา
 ค. เฉย ปล่อยให้ไป   ง. เดินเข้าไปตักเตือนทันที
19. คุณครูให้นักเรียนใช้สิทธิในการยกมือเลือกหัวหน้าห้อง ปรากฏว่าเพื่อนสนิทของนักเรียนยกมือให้เพื่อนอีกคนหนึ่ง นักเรียนจะอย่างไร
- ก. เลิกคบกับเพื่อนสนิทคนนั้น   ข. ไม่พูดด้วย 1 สัปดาห์
 ค. เคารพการตัดสินใจของเพื่อน   ง. เฉยๆทำเป็นมองไม่เห็น
20. ข้อใดคือสิทธิเด็กของนักเรียน ที่ควรได้รับจากผู้ปกครอง
- ก. สิทธิในการปกป้องคุ้มครอง   ข. สิทธิในการเอาใจใส่
 ค. สิทธิในการซื้อสินค้า   ง. สิทธิในการแสดงความคิดเห็น

การเคารพหลักความเสมอภาค

21. ถ้านักเรียนเป็นหัวหน้ากลุ่ม นักเรียนจะให้เพื่อนแสดงความคิดเห็นทุกคนหรือไม่
ก. ให้เฉพาะคนเรียนเก่ง	ข. ให้เฉพาะคนที่สนิท
ก. ให้เฉพาะผู้หญิง	ง. ให้ตอบทุกคน
22. นักเรียนมีเงิน 100 บาท สามารถนำเงินไปฝากธนาคาร ได้เหมือนเพื่อนหรือไม่
ก. ไม่ เพราะจะเก็บใส่กระปุก	ข. ได้ เพราะธนาคารให้ความเสมอภาคกับทุกคน
ข. ไม่ เพราะเดี๋ยวเพื่อนคิดว่าทำตาม	ง. ได้ เพราะนักเรียนรักการออมเงิน
23. นักเรียนคิดว่าชายหญิงในปัจจุบันมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันหรือไม่
ก. ไม่เท่ากัน	เพราะผู้ชายเป็นผู้นำได้ดีกว่า
ข. ไม่เท่ากัน	เพราะผู้หญิงเป็นผู้นำได้ดีกว่า
ค. เท่ากัน	เพราะผู้หญิงผู้ชายสามารถทำงานได้เหมือนกัน
ง. เท่ากัน	เพราะผู้หญิงผู้ชายมีความคิดเหมือนกัน
24. นักเรียนคิดว่า “เจ้าของร้านค้า” กับ “คนขับรถ” มีความเท่าเทียมกันหรือไม่
ก. เท่ากัน	เพราะทุกอาชีพมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน
ข. เท่ากัน	เพราะคนขับรถอดทนร้านค้าอยู่บ่อยๆ
ค. ไม่เท่ากัน	เพราะอาชีพเจ้าของร้านค้าดีกว่า
ง. ไม่เท่ากัน	เพราะอาชีพคนขับรถรายได้น้อยกว่า
25. ขณะที่นักเรียนนั่งรับประทานอาหารอยู่นั้น พนักงานให้บริการไม่เหมือนกันในการใช้คำพูดและสีหน้านักเรียนคิดว่าพนักงานคนนี้ควรได้รับการอบรมในเรื่องใด
ก. ความเสมอภาคในการให้บริการ	ข. ความเสมอภาคในความเป็นมนุษย์
ค. ความเสมอภาคในศักดิ์ศรี	ง. ถูกทุกข้อ
26. นักเรียนคิดว่า เด็กที่เกิดในประเทศไทยแต่มีสัญชาติพม่า ควรได้รับการศึกษาเท่ากับเด็กไทยหรือไม่
ก. ไม่	เพราะไม่ใช่คนไทย
ข. ไม่	เพราะไม่มีโรงเรียนรองรับ
ค. ควรได้รับ	เพราะจะได้ช่วยงานในไทยได้
ง. ควรได้รับ	เพราะมนุษย์ไม่ว่าชาติไหนมีความเท่าเทียมกัน

เฉลยแบบทดสอบความรู้
ในมิติการเคารพความแตกต่างของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตารางที่ 18 เฉลยแบบทดสอบความรู้

ข้อที่	เฉลย	ข้อที่	เฉลย
1	ค.	16	ข.
2	ง.	17	ก.
3	ง.	18	ข.
4	ก.	19	ค.
5	ค.	20	ก.
6	ข.	21	ง.
7	ก.	22	ข.
8	ข.	23	ง.
9	ค.	24	ก.
10	ง.	25	ง.
11	ก.	26	ง.
12	ข.	27	ข.
13	ง.	28	ค.
14	ค.	29	ก.
15	ก.	30	ง.

แบบสอบถามการปฏิบัติตนในมิติการเคารพความแตกต่างของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง: ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนนการปฏิบัติของนักเรียนในแต่ละข้อตามความเป็นจริง

- 5 หมายถึง ท่านเคยกระทำตามข้อความนั้นทุกครั้งเมื่อมีโอกาส
- 4 หมายถึง ท่านเคยกระทำตามข้อความนั้นเป็นบางครั้งเมื่อมีโอกาส
- 3 หมายถึง ท่านยังไม่เคยกระทำข้อความนั้น แต่จะกระทำเมื่อมีโอกาส
- 2 หมายถึง ท่านยังไม่เคยกระทำตามข้อความนั้นและไม่คิดที่จะกระทำ
- 1 หมายถึง ท่านไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องกระทำตามข้อความนั้น

ข้อ	ระดับการปฏิบัติ					
	ข้อความ	5	4	3	2	1
1.	การเคารพความแตกต่าง ร่วมงานวัฒนธรรมท้องถิ่นอื่นที่ต่างจาก ตน _____					
2.	เรียนรู้วัฒนธรรมที่แตกต่างไปจากตนเอง _____					
3.	เข้าร่วมประเพณีของท้องถิ่นอื่นที่ตนเอง ไม่รู้จัก _____					
4.	พูดคุยกับเพื่อนต่างศาสนา _____					
5.	ศึกษาความเชื่ออื่นที่ต่างจากตนเอง _____					
6.	พูดคุยกับเพื่อนต่างภาษา _____					
7.	แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน ถึงแม้ จะความเห็นไม่ตรงกันบ้าง _____					
8.	สอบถามข้อมูลจากคนที่มีอายุต่างกัน _____					
9.	เคารพความแตกต่างของทุกอาชีพ _____					

10.	คบเพื่อนต่างชาติ ต่างภาษา _____					
การเคารพสิทธิผู้อื่น						
11.	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น _____					
12.	ใช้สิทธิของตนเองทุกครั้ง เมื่อมีโอกาส _____					
13.	เมื่อเห็นว่าไม่ถูกต้อง มีสิทธิปฏิเสธ _____					
14.	ซื้อสินค้าที่ถูกฉ้อโกง _____					
15.	แจ้ง ตักเตือน เมื่อเห็นผู้ละเมิดสิทธิผู้อื่น _____					
16.	ปิดเครื่องมือสื่อสารทุกครั้งก่อนเข้าชมภาพยนตร์ _____					
17.	ให้สิทธิผู้สูงอายุนั่งก่อนเสมอ _____					
18.	เคารพสิทธิ และเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น _____					
19.	ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ไม่แทรกแซงแถว _____					
20.	ไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น โดยเข้าห้องน้ำสาธารณะสำหรับผู้พิการ _____					
การเคารพหลักความเสมอภาค						
21.	เคารพความเสมอภาคทั้งชายหญิง _____					
22.	เข้าใจว่าทุกเพศ ทุกวัย เสมอกัน _____					
23.	ให้ความเสมอภาคกับเพื่อนทุกคนในการแสดงความคิดเห็น _____					
24.	เข้าใจว่าทุกคนมีความเสมอภาค ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เท่ากัน _____					

25.	ปฏิบัติตน กับเพื่อนไม่ว่าชายหรือหญิง เท่ากัน _____					
26.	ทำงานได้กับคนทุพวิสัย _____					
27.	ส่งเสริมให้บุคคลอื่นเห็นค่าของความเป็น มนุษย์เท่ากัน _____					
28.	ปฏิบัติกับทุกคน แบบเสมอภาค _____					
29.	สนทนากับเพศที่ 3 และเพศอื่น ๆ ได้ _____					
30.	ยินดีให้ความช่วยเหลือกับเพื่อนทุกชาติ ทุกศาสนา _____					

แบบวัดทัศนคติในมิติการเคารพความแตกต่างของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง: ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามทัศนคติของนักเรียนในแต่ละข้อตามความเป็นจริง

5	เห็นด้วยมากที่สุด	หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความทั้งหมด
4	เห็นด้วยมาก	หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นเป็นส่วนใหญ่
3	เห็นด้วยปานกลาง	หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นเป็นบางส่วน
2	เห็นด้วยน้อย	หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นเป็นส่วนน้อย
1	ไม่เห็นด้วย	หมายถึง ท่านไม่เห็นด้วยกับข้อความทั้งหมด

ข้อ	ทัศนคติ ข้อความ	ระดับ				
		เห็น ด้วย มาก ที่สุด 5	เห็น ด้วย มาก 4	เห็น ด้วย ปาน กลาง 3	เห็น ด้วย น้อย 2	ไม่ เห็น ด้วย 1
1.	การเคารพความแตกต่าง ทุกชาติ ทุกสังคม เข้าใจกันได้ ถึงแม้ ภาษา ค่านิยมจะต่างกัน					
2.	วัฒนธรรมที่แตกต่างไม่อาจก่อให้เกิด ความขัดแย้งในสังคม					
3.	ถึงแม้ว่าวัฒนธรรม ประเพณีจะ ต่างกัน มนุษย์ควรที่จะรู้จักปรับตัว เพื่ออยู่ร่วมกัน					
4.	ศาสนาทุกศาสนาสอนให้คนเป็นคนดี แต่แตกต่างที่วิธีการปฏิบัติได้					
5.	การนับถือศาสนาที่ต่างกัน สามารถ อยู่ร่วมกันได้					
6.	ความเชื่อต่างกัน ไม่เป็นอุปสรรคต่อ การสร้างสันติภาพ					

7.	คบหากับคนที่มีความคิดเห็นที่ต่างกับตัวเอง _____					
8.	ทุกคนมีความคิดเห็นที่ต่างกันได้ อยู่ที่ จะยอมรับได้หรือไม่ _____					
9.	ทุกอาชีพมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน _____					
10.	แม้ว่าอายุต่างกัน ชาติต่างกัน แต่เป็น เพื่อนร่วมโลกกันได้ _____					
11.	การเคารพสิทธิผู้อื่น การซื้อซีดีเถื่อน ถือว่าเป็นการละเมิด ทรัพย์สินทางปัญญา _____					
12.	การอ้างอิงเป็นการเคารพสิทธิผู้อื่น อย่างหนึ่ง _____					
13.	การต่อแถวซื้ออาหาร ถือว่าเป็นการ เคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น _____					
14.	การต่อแถวขณะซื้อตั๋วรถไฟ ถือว่า เป็นเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน _____					
15.	การออกไปเลือกตั้ง ถือว่าเป็นการ เคารพสิทธิซึ่งกันและกัน _____					
16.	ถ้ามีเพื่อนของนักเรียนตัดสินใจไม่ไป เกี่ยวด้วย ควรเคารพการตัดสินใจของ เพื่อน _____					
17.	ขณะชมภาพยนตร์ทุกครั้ง ควรปิด เครื่องมือสื่อสาร _____					
18.	ชาวต่างด้าวที่อาศัยในประเทศไทยมี สิทธิได้รับการศึกษา _____					

19.	คนไทยมีสิทธิได้รับการศึกษาเท่าเทียมกัน _____					
20.	ไม่ว่าจะเป็นชาติใด เชื้อชาติใดก็ต้องเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน _____					
การเคารพหลักความเสมอภาค						
21.	ไม่ว่าชายหรือหญิง มีความเท่าเทียมกันในสังคม _____					
22.	นักเรียนมีความเสมอภาคในการตอบคำถามในห้องเรียน _____					
23.	ทุกอาชีพมีความเท่าเทียมกัน _____					
24.	ผู้ชายและผู้ชายทำงานได้เท่าเทียมกัน _____					
25.	ทุกคนมีความเสมอภาคในการรับรู้ข่าวสารเท่าเทียมกัน _____					
26.	ไม่ว่าชาติใด ควรได้รับการศึกษาเท่าเทียมกัน _____					
27.	ร้านอาหารที่ดี ควรให้บริการที่ดีกับคนทุกระดับ _____					
28.	หัวหน้าห้องควรปฏิบัติกับเพื่อนในห้องเท่าเทียมกัน _____					
29.	ประเทศที่มีเศรษฐกิจดี เจริญแล้ว ควรให้ความช่วยเหลือกับประเทศที่มีผลประโยชน์กับประเทศตัวเองเท่านั้น _____					
30.	ทุกคนมีความเสมอภาคสร้างให้โลกสงบสุขได้ _____					

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

หน่วยการเรียนรู้การเคารพความแตกต่าง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่องนับถอยหลังสู่ AEC(เคารพความแตกต่างทางวัฒนธรรมประเพณี)

เวลา 2 ชั่วโมง

จำนวน 2แผนการจัดการเรียนรู้

แผนในเวลาเรียนและแผนนอกเวลาเรียน

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้ ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมไทยอย่างสันติสุข

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถปฏิบัติตนเป็นเพื่อนบ้านที่ดีในอาเซียนได้
2. นักเรียนสามารถยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม ประเพณีได้
3. นักเรียนสามารถเรียนรู้โครงการ ปฏิบัติตามขั้นตอน และอธิบายการทำโครงการได้

แนวคิด

การเคารพความแตกต่างทางวัฒนธรรม ต้องมีทักษะในการฟัง การยอมรับความคิดเห็น และการปฏิบัติที่แตกต่างจากตนเอง ตลอดจนการยอมรับในประเพณี วัฒนธรรมที่แตกต่าง หลากหลาย

สาระสำคัญ

ความรู้

การเคารพความแตกต่างทางวัฒนธรรม หมายถึง การยอมรับจากการฟังผู้อื่น การยอมรับความคิดเห็น และการปฏิบัติที่แตกต่างไปจากตนเอง ในเรื่องของการนับถือ หรือวัฒนธรรม ประเพณี ของแต่ละท้องถิ่นที่แตกต่างไปจากตนเอง

คุณลักษณะของคนนักเรียนที่ฟังประสงค์ ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก พัฒนาให้เป็น “คนดี คนเก่ง และมีความสุข” มีการพัฒนาที่เหมาะสมกับช่วงวัย พัฒนาคนตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ตรงตามความต้องการ ทั้งในด้านสุขภาพ ร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้ ทักษะ คุณธรรมและจิตสำนึกที่ฟังประสงค์ และอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

ทักษะ/กระบวนการ/กระบวนการคิด

ทักษะการคิดวิเคราะห์

ทักษะการปฏิบัติตน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะทางการยอมรับและปฏิบัติ ในมิติความแตกต่างทางวัฒนธรรม

การประเมินผล

- ความร่วมมือในการทำกลุ่มโครงการ
- การอภิปรายผลในกลุ่ม
- การแสดงความคิดเห็น

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (ในเวลาเรียน)

1. ครูเลือกนักเรียนออกมาแสดงบทบาทจากสถานการณ์จำลอง และกำหนดสถานการณ์ให้นักเรียนเป็นแม่ค้า พ่อค้าชาวไทย ขายสินค้ากับชาวต่างชาติทั้ง 3 ชาตินี้ โดยงดการสื่อสารภาษาไทย นักเรียนจะมีวิธีการปฏิบัติตนอย่างไรต่อกัน และเกิดความรู้สึกละเอียดอย่างไร

สถานการณ์จำลอง	การซื้อขายสินค้าในห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่ง
บทบาท	1. ชาวฟิลิปปินส์
	2. ชาวสิงคโปร์
	3. ชาวเวียดนาม
	4. พ่อค้า – แม่ค้าชาวไทย

2. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม เช่น ภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร

การไหว และการแต่งกายประจำชาติ เป็นต้น

3. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาตัวอย่างของโครงการประเภทต่าง ๆ ได้แก่ โครงการประเภทสำรวจ โครงการประเภททดลอง โครงการประเภทประดิษฐ์ และโครงการประเภททฤษฎี จากนั้นครูถามนักเรียน ดังนี้

1. ส่วนประกอบของโครงการมีอะไรบ้าง
2. ขั้นตอนการทำโครงการมีอะไรบ้าง
3. การตั้งชื่อโครงการให้สอดคล้องกับเนื้อหาอย่างไร

4. ครูสรุปความรู้เกี่ยวกับโครงการ และแจกใบความรู้เรื่องโครงการ จากนั้นครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปความรู้ที่ได้จาก “ใบงานเรื่องโครงการ” แล้วมานำเสนอหน้าชั้นเรียนดังนี้

1. ขั้นตอนการทำโครงการ
2. ประเภทโครงการ
3. ส่วนประกอบของโครงการ

5. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายขั้นตอนการทำโครงการ

6. ครูแจก “ใบงานวัฒนธรรมที่แตกต่าง” เพื่อสำรวจและศึกษาจากชุมชนในท้องถิ่นลงในใบ

งาน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (นอกเวลาเรียน)

1. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสำรวจวัฒนธรรมที่แตกต่างในชุมชนและโรงเรียน และนำผลของนักเรียนในกลุ่มมาแลกเปลี่ยนกัน
2. นักเรียนแต่ละกลุ่มประชุม เพื่อศึกษาเรื่องความแตกต่างทางวัฒนธรรม ร่วมกันเขียนลงในแบบบันทึกที่ครูแจกให้
3. สมาชิกภายในกลุ่มแต่ละคนร่วมกันเขียน พร้อมทั้งเตรียมนำเสนอ อภิปรายร่วมกันในชั้นเรียนครั้งต่อไป

สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้

1. ชุดแต่งกายประจำชาติ (บทบาทสมมติ)
2. อุปกรณ์ประกอบฉาก (บทบาทสมมติ)
3. ใบงานวัฒนธรรมที่แตกต่าง
4. ใบงานสรุปโครงงาน
5. ใบความรู้เรื่องโครงงาน

ใบงานวัฒนธรรมที่แตกต่าง

คำชี้แจง ให้นักเรียนสำรวจวัฒนธรรมในชุมชน แล้วบันทึกข้อมูลตามความเป็นจริง

วัฒนธรรมที่เรียนรู้	ความรู้ที่ได้
-----	-----
-----	-----
-----	-----
-----	-----
-----	-----
-----	-----
-----	-----
-----	-----
-----	-----
-----	-----
-----	-----
-----	-----

ใบความรู้ เรื่อง โครงการงาน

1. ชื่อโครงการงาน

ชื่อโครงการงานเป็นสิ่งสำคัญประการแรก เพราะชื่อโครงการจะช่วยโยงความคิดไปถึงวัตถุประสงค์ของการทำโครงการงานวิทยาศาสตร์ และควรกำหนดชื่อโครงการให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักด้วย

การตั้งชื่อโครงการงาน นิยมตั้งชื่อให้มีความกะทัดรัดและดึงดูดความสนใจจากผู้อ่าน ผู้ฟัง แต่สิ่งที่ควรคำนึงถึง ต้องเข้าใจปัญหาที่สนใจศึกษาอย่างแท้จริง อันจะนำไปสู่การเข้าใจวัตถุประสงค์ของการศึกษาอย่างแท้จริงด้วย

2. ผู้จัดทำโครงการงาน

การเขียนชื่อผู้รับผิดชอบโครงการงาน เป็นสิ่งดีเพื่อจะได้ทราบว่าโครงการงานนั้นอยู่ในความรับผิดชอบของใครและสามารถติดตามได้ที่ใด

3. ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาโครงการงาน

การเขียนชื่อผู้ให้คำปรึกษาควรให้เกียรติยกย่องและเผยแพร่ รวมทั้งขอขอบคุณที่ได้ให้คำแนะนำการทำโครงการงานจนบรรลุเป้าหมาย

4. ที่มาและความสำคัญของโครงการงาน

การเขียนที่มาและความสำคัญของโครงการงาน คือ การอธิบายให้กระจ่างชัดว่าทำไม ต้องทำ ทำแล้วได้อะไร หากไม่ทำจะเกิดผลเสียอย่างไร ซึ่งมีหลักการเขียนคล้ายการเขียนเรียงความ ทัว ๆ ไป คือ มีคำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป

ส่วนที่ 1 คำนำ : เป็นการบรรยายถึงนโยบาย เกณฑ์ สภาพทั่ว ๆ ไป หรือปัญหาที่มีส่วนสนับสนุนให้ริเริ่มทำโครงการงาน

ส่วนที่ 2 เนื้อเรื่อง : อธิบายถึงรายละเอียดเชื่อมโยงให้เห็นประโยชน์ของการทำโครงการงาน โดยมี หลักการ ทฤษฎีสนับสนุนเรื่องที่ศึกษา หรือการบรรยายผลกระทบ ถ้าไม่ทำโครงการงานเรื่องนี้

ส่วนที่ 3 สรุป : สรุปถึงความจำเป็นที่ต้องดำเนินการตามส่วนที่ 2 เพื่อแก้ไขปัญหา ค้นคว้าความรู้ใหม่ ค้นสิ่งประดิษฐ์ใหม่ให้เป็นไปตามเหตุผลส่วนที่ 1

5. วัตถุประสงค์ของการทำโครงการงาน

วัตถุประสงค์ คือ กำหนดจุดมุ่งหมายปลายทางที่ต้องการให้เกิดจากการทำโครงการงาน ในการเขียนวัตถุประสงค์ ต้องเขียนให้ชัดเจน อ่านเข้าใจง่ายสอดคล้องกับชื่อโครงการงาน หากมีวัตถุประสงค์หลายประเด็น ให้ระบุเป็นข้อ ๆ การเขียนวัตถุประสงค์มีความสำคัญต่อแนวทาง การศึกษา ตลอดจน

ข้อความรู้ที่ค้นพบหรือสิ่งประดิษฐ์ที่ค้นพบนั้นจะมีความสมบูรณ์ครบถ้วน คือ ต้องสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ทุก ๆ ข้อ

6. ขอบเขตของการทำโครงการ

ผู้ทำโครงการ ต้องให้ความสำคัญต่อการกำหนดขอบเขตการทำโครงการ เพื่อให้ได้ผล การศึกษาที่น่าเชื่อถือ ตัวแปรที่ศึกษา ส่วนมากมักเป็นการศึกษาความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล

7. วิธีดำเนินการ

วิธีดำเนินการ หมายถึง วิธีการที่ช่วยให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการทำ โครงการ ตั้งแต่เริ่มเสนอโครงการกระทั่งสิ้นสุดโครงการ ซึ่งประกอบด้วย

1. การกำหนดประชากร กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา
2. การสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเขียนวิธีดำเนินการให้ระบุกิจกรรมที่ต้องทำให้ชัดเจนว่าจะทำอะไรบ้าง เรียงลำดับ กิจกรรมก่อนและหลังให้ชัดเจน เพื่อสามารถนำโครงการไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและถูกต้อง

8. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ คือ การคาดหวังถึงผลการดำเนินการตามโครงการ ในการเขียนต้อง คาดคะเนเหตุการณ์ว่าเมื่อได้ทำโครงการสิ้นสุดลง ใครเป็นผู้ได้รับประโยชน์อย่างไรและได้รับมากน้อย เพียงใด ผลที่ได้รับสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ศึกษา

9. เอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง คือ รายชื่อเอกสารที่นำมาอ้างอิงเพื่อประกอบการทำโครงการ ตลอดจนการ เขียนรายงานการทำโครงการ ควรเขียนตามหลักการ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

หน่วยการเรียนรู้การเคารพความแตกต่าง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่อง เลือกลง...ต่างความคิด(เคารพความแตกต่างทางแสดงความคิดเห็น) เวลา 2 ชั่วโมง

จำนวน 2แผนการจัดการเรียนรู้

แผนในเวลาเรียนและแผนนอกเวลาเรียน

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้ ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมไทยอย่างสันติสุข

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถยอมรับความแตกต่างทางการแสดงความคิดเห็นได้
2. นักเรียนสามารถเคารพความแตกต่างทางการแสดงความคิดเห็นได้
3. นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองในทางสร้างสรรค์ได้

แนวคิด

การเคารพความแตกต่างทางความคิด ต้องมีทักษะในการฟัง การยอมรับความคิดเห็น และการปฏิบัติที่แตกต่างจากตนเอง ตลอดจนการแสดงความคิดเห็นและการยอมรับความคิดเห็นในทางบวก

สาระสำคัญ

ความรู้

การเคารพความคิดที่แตกต่าง หมายถึง การยอมรับจากการฟังผู้อื่น การยอมรับความคิดเห็น และการปฏิบัติที่แตกต่างไปจากตนเอง ในเรื่องของการแสดงความคิดเห็นของตนเองและของผู้อื่น ไปในทางที่สร้างสรรค์

คุณลักษณะของคนนักเรียนที่ฟังประสงค์ ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก พัฒนาให้เป็น “คนดี คนเก่ง และมีความสุข” มีการพัฒนาที่เหมาะสมกับช่วงวัย พัฒนาคนตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ตรงตามความต้องการ ทั้งในด้านสุขภาพ ร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้ ทักษะคุณธรรมและจิตสำนึกที่ฟังประสงค์ และอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

ทักษะ/กระบวนการ/กระบวนการคิด

ทักษะการคิดวิเคราะห์

ทักษะการปฏิบัติตน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะทางการยอมรับและปฏิบัติ ในมิติความแตกต่างทางแสดงความคิดเห็น

การประเมินผล

ความร่วมมือในการทำกลุ่มโครงการ
การอภิปรายผลในกลุ่ม
การแสดงความคิดเห็น

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (ในเวลาเรียน)

1. ครูเลือกนักเรียนออกมาแสดงบทบาทจากสถานการณ์จำลอง และกำหนดสถานการณ์ให้นักเรียนร่วมกันประชุมถึงการแสดงของลูกเสือ เนตรนารีที่จะมาถึงภายในสัปดาห์หน้า ซึ่งต้องมีการคิดและซ้อมการแสดงกัน แต่ในระหว่างการประชุมนั้นก็สมาชิกภายในกลุ่มที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยนักเรียนจะมีวิธีการจัดการกับเหตุการณ์นี้อย่างไร

สถานการณ์จำลอง
บทบาท

การประชุมคิดการแสดงรอบกองไฟของลูกเสือเนตรนารี

1. หัวหน้าหมู่ลูกเสือ เนตรนารี
2. รองหัวหน้าหมู่ลูกเสือ เนตรนารี
3. สมาชิกภายในกลุ่มที่เห็นด้วย
4. สมาชิกภายในกลุ่มที่คัดค้าน

2. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงความแตกต่างทางการแสดงความคิดเห็น รวมถึงการยอมรับฟัง

ความคิดเห็นของผู้อื่น

3. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้บทบาทสมมตินี้ ในรูปแบบแผนผังความคิด ในหัวข้อ “การเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง” พร้อมทั้งให้นักเรียนยกตัวอย่างมีให้เห็นในชีวิตประจำวัน

4. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำผลงานที่ได้นำเสนอหน้าชั้นเรียน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (นอกเวลาเรียน)

1. ครูให้นักเรียนศึกษา ในหัวข้อ “การเคารพความแตกต่างทางการแสดงความคิดเห็น” จากในหนังสือพิมพ์และจากหนังสือที่พบเจอในห้องสมุด พร้อมทั้งจัดบันทึกหรือถ่ายเอกสารเพื่อเก็บเป็นข้อมูลในการทำโครงการครั้งต่อไป

2. นักเรียนแต่ละกลุ่มประชุม เพื่อศึกษาเรื่องความแตกต่างทางความคิดเห็น และร่วมกันเขียนลงในแบบบันทึกที่ครูแจกให้

สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้

1. การแต่งกายประกอบการแสดง
2. อุปกรณ์ประกอบฉาก
3. ใบงานสรุปแผนผังความคิด
4. ใบงานการเคารพความแตกต่างทางการแสดงความคิดเห็น

ใบงาน
คำชี้แจง นักเรียนสรุป พร้อมยกตัวอย่างในรูปแบบแผนผังความคิด

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

หน่วยการเรียนรู้การเคารพความแตกต่าง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่อง เพื่อนต่างศาสนา(เคารพความแตกต่างทางด้านศาสนา)

เวลา 2 ชั่วโมง

จำนวน 2แผนการจัดการเรียนรู้

แผนในเวลาเรียนและแผนนอกเวลาเรียน

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้ ส. 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมไทยอย่างสันติสุข

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถยอมรับความแตกต่างทางด้านศาสนาได้
2. นักเรียนสามารถเคารพความแตกต่างทางด้านศาสนาได้
3. นักเรียนสามารถปฏิบัติตนเป็นเพื่อนต่างศาสนาที่ดีได้
4. นักเรียนสามารถบอกความแตกต่างของแต่ละศาสนาได้

แนวคิด

การเคารพความแตกต่างทางความคิด ต้องมีทักษะในการฟัง การยอมรับความคิดเห็น และการปฏิบัติที่แตกต่างจากตนเอง ตลอดจนการแสดงความคิดเห็นและการยอมรับความคิดเห็นในทางบวก

สาระสำคัญ

ความรู้

การเคารพแตกต่างทางศาสนา หมายถึง การยอมรับจากการฟังผู้อื่น การยอมรับความคิดเห็น และการปฏิบัติที่แตกต่างไปจากตนเอง ในเรื่องของความเชื่อ การนับถือ การเข้าใจในความแตกต่างของแต่ละศาสนา

คุณลักษณะของคนนักเรียนที่ฟังประสงค์ ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก พัฒนาให้เป็น “คนดี คนเก่ง และมีความสุข” มีการพัฒนาที่เหมาะสมกับช่วงวัย พัฒนาคนตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ตรงตามความต้องการ ทั้งในด้ยสุขภาพ ร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้ ทักษะคุณธรรมและจิตสำนึกที่ฟังประสงค์ และอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

ทักษะ/กระบวนการ/กระบวนการคิด

ทักษะการคิดวิเคราะห์

ทักษะการปฏิบัติตน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะทางการยอมรับและปฏิบัติ ในมิติความแตกต่างทางความแตกต่างทางด้านศาสนา

การประเมินผล

ความร่วมมือในการทำกลุ่มโครงการ

การอภิปรายผลในกลุ่ม

การแสดงความคิดเห็น

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (ในเวลาเรียน)

1. ครูและนักเรียนสนทนาความเชื่อของแต่ละศาสนา เช่น ศาสนาพุทธมีการนับถือพระพุทธรูป ศาสนาคริสต์ นับถือพระเยซู ศาสนาอิสลามนับถือ พระอัลเลาะห์ เป็นต้น รวมถึงการปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับแต่ละศาสนา

2. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ตามกลุ่มการทำโครงการของตนเอง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้องกับความแตกต่างทางศาสนา (ศาสนา ความเชื่อ การนับถือ วิธีปฏิบัติตนของศาสนานั้นๆ อย่างน้อย 3 ศาสนา) จากนั้นเขียนสรุปลงในใบงาน “ความแตกต่างทางด้านศาสนา”

3. ครูให้นักเรียนภายในกลุ่มประชุมกันเพื่อวางแผนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ทางด้านความแตกต่างของศาสนา จากนั้นส่งตัวแทนกลุ่มอธิบายขั้นตอนการดำเนินงานหน้าชั้นเรียน

4. ครูและนักเรียนสรุปสิ่งที่ได้จากเรียนในครั้งนี้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (นอกเวลาเรียน)

1. ครูให้นักเรียนสอบถามบุคคลในโรงเรียน ถึงวิธีการปฏิบัติตน การนับถือเมื่อเราต้องอยู่ในสถานการณ์ของศาสนาอื่นๆ จะมีวิธีปฏิบัติอย่างไร

2. นักเรียนในแต่ละกลุ่มประชุม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากเรื่องที่ได้สอบถามมาภายในกลุ่ม และเขียนสรุปตามความเข้าใจของนักเรียนเอง

3. สมาชิกภายในกลุ่มแต่ละคนร่วมกันเขียนและอภิปรายผล พร้อมทั้งเตรียมนำเสนออภิปรายร่วมกันในชั้นเรียนครั้งต่อไป

สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้

1. ใบงาน “ความแตกต่างทางด้านศาสนา”

2. แบบสอบถาม

ใบงาน “ความแตกต่างทางด้านศาสนา”
คำชี้แจง ร่วมกันอภิปรายถึงความแตกต่างของแต่ละศาสนา

ศาสนา	ศาสนา	ศาสนา

แบบสอบถามการปฏิบัติต่อเพื่อต่างศาสนา

บุคคล	วิธีการปฏิบัติ	ความคิดเห็นเพิ่มเติม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

หน่วยการเรียนรู้การเคารพสิทธิผู้อื่น

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่อง พี่ครับ... ผมต่อแถวอยู่ (เคารพสิทธิผู้อื่นในโรงเรียน)

เวลา 4 ชั่วโมง

เรื่อง ตีดี//ตีดี...เสียงโทรศัพท์ที่ใครกัน (เคารพสิทธิผู้อื่นในชุมชน)

จำนวน 4 แผนการจัดการเรียนรู้

แผนในเวลาเรียนและแผนนอกเวลาเรียน

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้ ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมไทยอย่างสันติสุข

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถเคารพสิทธิผู้อื่นที่มีอายุมากกว่าหรือน้อยกว่าได้
2. นักเรียนสามารถปฏิบัติตนเป็นนักเรียนที่ดีของโรงเรียนได้
3. นักเรียนสามารถเคารพสิทธิผู้อื่นในสถานที่ส่วนร่วมได้
4. นักเรียนสามารถปฏิบัติเป็นพลเมืองที่ดีของชุมชนได้
5. นักเรียนสามารถเคารพกฎระเบียบของที่สาธารณะได้

แนวคิด

การเคารพสิทธิผู้อื่น มีทักษะในการฟัง การยอมรับความคิดเห็น และการปฏิบัติที่ไม่ละเมิดสิทธิ เสรีภาพของบุคคลอื่น

สาระสำคัญ

การเคารพสิทธิผู้อื่น หมายถึง การไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น เคารพกติกา เคารพกฎหมาย ใช้กติกาในการแก้ปัญหา ไม่ใช่กำลัง และยอมรับผลของ การละเมิดกฎหมาย รับผิดชอบต่อสังคม ตระหนักว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม กระตือรือร้นที่จะ รับผิดชอบต่อและร่วมแก้ไขปัญหาสังคมโดยเริ่มต้นที่ตนเอง

การเคารพสิทธิผู้อื่นในโรงเรียน หมายถึง การเคารพสิทธิของคุณครู เพื่อน พี่ น้อง และบุคลากรทุกคนในโรงเรียน

ทักษะ/กระบวนการ/กระบวนการคิด

ทักษะการเคารพสิทธิผู้อื่น

ทักษะการคิดวิเคราะห์

ทักษะการปฏิบัติตน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะทางการยอมรับและปฏิบัติ ในมิติความแตกต่างทางการเคารพสิทธิผู้อื่น

การประเมินผล

ความร่วมมือในการทำกลุ่มโครงการ

การอภิปรายผลในกลุ่ม

การแสดงความคิดเห็น

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (ในเวลาเรียน)

1. ครูเลือกนักเรียนออกมาแสดงบทบาทจากสถานการณ์จำลอง และกำหนดสถานการณ์ให้นักเรียน 2 สถานการณ์ ดังนี้

1.1 ณ โรงอาหารของโรงเรียน แม่ค้ากำลังขายสินค้าเป็นปกติทุกวัน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กำลังต่อแถวซื้ออาหารตามปกติ และแล้วก็มีนักเรียนรุ่นพี่แซงแถวรื้อน้อง ทำให้น้องที่ต่อแถวอยู่นั้นเกิดความไม่พอใจ สารวัตรนักเรียนผ่านมาเห็นพอดี จากเหตุการณ์นี้นักเรียนจะมีวิธีการอย่างไร และรู้สึกอย่างไร

สถานการณ์จำลอง (โรงเรียน) โรงอาหาร

- บทบาท**
1. นักเรียนที่กำลังต่อแถวซื้อของเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
  2. นักเรียนที่แซงแถวขอซื้อของเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
  3. แม่ค้าในโรงอาหาร
  4. สารวัตรนักเรียน

1.2 นักเรียนรวมกลุ่มกันไปชมภาพยนตร์ที่โรงภาพยนตร์แห่งหนึ่ง ขณะที่นักเรียนนั่งชมภาพยนตร์อยู่นั้น ก็มีกลุ่มบุคคลหนึ่ง ซึ่งไม่ทำตามกฎระเบียบ และไม่นึกถึงคนอื่นที่ตั้งใจมาชมภาพยนตร์ ไม่ปิดเสียงเครื่องมือสื่อสาร และพูดคุยโทรศัพท์เสียงดัง ไม่มีความเกรงใจ พนักงานและผู้ชมท่านอื่นจะจัดการกับเหตุการณ์นี้อย่างไร

สถานการณ์จำลอง (ชุมชน) โรงภาพยนตร์

- บทบาท**
1. เจ้าหน้าที่ควบคุมภายในโรงภาพยนตร์
  2. ผู้ชมภาพยนตร์ที่เคารพกฎ
  3. ผู้ชมภาพยนตร์ที่ไม่เคารพกฎ

2. ครูและนักเรียนร่วมอภิปรายถึงความเหมือนและความแตกต่างของทั้ง 2 สถานการณ์ พร้อมทั้งช่วยกันยกตัวอย่างการปฏิบัติตน การเคารพสิทธิผู้อื่นทั้งในโรงเรียนและชุมชน

3. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ทำโครงการสำรวจ เพื่อบอกแนวทางการปฏิบัติและการเคารพ ทั้งในเรื่องเคารพความแตกต่างและเคารพสิทธิ โดยระบุ

การปฏิบัติต่อโรงเรียน ชุมชน และครอบครัว

การยอมรับความแตกต่างในแต่ละด้าน

4. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มประชุม เพื่อศึกษาเรื่องความแตกต่างและการเคารพสิทธิ จากนั้น กำหนดปัญหาและข้อสงสัย จุดประสงค์ และวางแผนขั้นตอนการดำเนินงาน แล้วบันทึกลงในแบบ บันทึกเสนอโครงการที่ครูแจกให้

5. ครูให้นักเรียนทุกกลุ่มนำเสนอโครงการอย่างคร่าว ๆ หน้าชั้นเรียน โดยครูมีหน้าที่แนะนำ และเสริมเนื้อหาให้สอดคล้องกับหัวข้อและเนื้อหาที่ต้องการศึกษา

6. นักเรียนภายในกลุ่มร่วมมือกันอภิปรายปัญหาที่พบจากการสำรวจและการทำโครงการ พร้อมทั้งเสนอแนวทางการแก้ไข

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (นอกเวลาเรียน)

1. ครูให้นักเรียนสำรวจและสังเกตพฤติกรรมของคนในชุมชนและในโรงเรียนว่ามีการเคารพ สิทธิผู้อื่นกันอย่างไรบ้าง เช่น การต่อแถวซื้อตั๋วรถไฟ การให้สิทธิเด็กได้นั่งบนรถโดยสารประจำทาง พร้อมทั้งบันทึกผลจากที่ได้

2. นักเรียนเริ่มเขียนโครงการแบบคร่าว ๆ โดยศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมจากห้องสมุด และปรึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ เกี่ยวกับเรื่องที่น่าสนใจ

3. สมาชิกภายในกลุ่มแต่ละคนร่วมกันเขียน พร้อมทั้งเตรียมนำเสนอ อภิปรายร่วมกันในชั้น เรียนครั้งต่อไป

สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้

1. การแต่งกายประกอบการแสดง
2. อุปกรณ์ประกอบฉาก
3. เพลงประกอบการแสดง
4. แบบเสนอโครงการ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

หน่วยการเรียนรู้การเคารพสิทธิผู้อื่น

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่องมติเอกฉันท์...รู้ผลทันใจ(เคารพการตัดสินใจของบุคคลอื่น)

เวลา 2 ชั่วโมง

จำนวน 2แผนการจัดการเรียนรู้

แผนในเวลาเรียนและแผนนอกเวลาเรียน

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้ ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และดำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมไทยอย่างสันติสุข

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถเคารพการตัดสินใจของบุคคลอื่นได้
2. นักเรียนสามารถปฏิบัติตนตามคำตัดสินใจของบุคคลอื่นได้
3. นักเรียนสามารถยอมรับการตัดสินใจของบุคคลอื่นได้

แนวคิด

การเคารพสิทธิผู้อื่น มีทักษะในการฟัง การยอมรับความคิดเห็น และการปฏิบัติที่ไม่ละเมิดสิทธิ เสรีภาพของบุคคลอื่น เคารพการตัดสินใจของบุคคลอื่น เห็นความสำคัญของทุกๆ การตัดสินใจ บนหลักความถูกต้อง

สาระสำคัญ

การเคารพสิทธิผู้อื่น หมายถึง การไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น เคารพกติกา เคารพกฎหมาย ใช้กติกาในการแก้ปัญหา ไม่ใช่กำลัง และยอมรับผลของ ก า ร ล ะ เ ม ิ ต ก ฎ ห ม า ย รับผิดชอบต่อสังคม ตระหนักว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม กระตือรือร้นที่จะ ร ับ ผ ิด ช ่อ บ และร่วมแก้ไขปัญหาสังคมโดยเริ่มต้นที่ตนเอง

การเคารพการตัดสินใจของบุคคลอื่น เห็นความสำคัญของทุกๆ การตัดสินใจ บนหลักความถูกต้อง

ทักษะ/กระบวนการ/กระบวนการคิด

- ทักษะการเคารพการตัดสินใจของผู้อื่น
- ทักษะการคิดวิเคราะห์
- ทักษะการปฏิบัติตน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะทางการยอมรับและปฏิบัติ ในมิติความแตกต่างทางการเคารพสิทธิในการตัดสินใจ

การประเมินผล

ความร่วมมือในการทำกลุ่มโครงการ

การอภิปรายผลในกลุ่ม

การแสดงความคิดเห็น

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (ในเวลาเรียน)

1. ครูแจกใบความรู้ให้นักเรียนศึกษา พร้อมทั้งร่วมกันอภิปราย
2. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปความรู้ที่ได้จากใบความรู้ ในรูปแบบแผนผังความคิด พร้อมทั้งนำเสนอหน้าชั้นเรียน
3. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปและอภิปรายผลจากสรุปของนักเรียนแต่ละกลุ่ม

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (นอกเวลาเรียน)

1. ครูให้นักเรียนศึกษาเพิ่มเติมจากทางเว็บไซต์การศึกษา พร้อมทั้งจัดบันทึกหรือปริ้นท์ เพื่อนำมาประกอบในการทำโครงการของกลุ่มตนเอง
2. นักเรียนแต่ละกลุ่มประชุม ร่วมกันอภิปรายจากข้อมูลที่ศึกษาของตนเอง พร้อมทั้งบันทึกความรู้ที่ได้จากการศึกษา
3. เตรียมนำเสนออภิปรายร่วมกันในชั้นเรียนครั้งต่อไป

สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้

1. ใบความรู้เรื่อง “การเคารพสิทธิผู้อื่นและการเคารพการตัดสินใจ”
2. ห้องคอมพิวเตอร์
3. เว็บไซต์ทางการศึกษา

ใบความรู้

เรื่อง การเคารพสิทธิผู้อื่นและการเคารพการตัดสินใจ

การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น

การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่มีรัฐธรรมนูญเป็นแม่บทกำหนดกรอบให้ทุกภาคส่วนของสังคมยึดถือและปฏิบัติร่วมกัน โดยกรอบที่สำคัญในการดำรงตนอย่างเหมาะสมของประชาชน คือการยึดมั่นในสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด หากประชาชนทุกคนรู้ถึงสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ และต่างปฏิบัติได้อย่างถูกต้องครบถ้วน ประชาชนในชาติย่อมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และชาติบ้านเมืองก็จะพัฒนาและเจริญก้าวหน้าได้อย่างรวดเร็ว

สิทธิของตนเองและผู้อื่นตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

การปฏิบัติตามสิทธิของตนเองภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญ โดยไม่กระทบสิทธิบุคคลอื่น ย่อมได้ชื่อว่าบุคคลนั้นเป็นผู้มีส่วนนำพาบ้านเมืองให้พัฒนา ในที่นี้จะกล่าวถึงการปฏิบัติตามในการรักษาและเคารพสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น ต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดไว้ ดังนี้

1. การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่นที่มีต่อครอบครัว

ครอบครัวประกอบด้วยพ่อแม่ลูก ทุกครอบครัวมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ในหลายประเด็นด้วยกัน โดยเฉพาะเรื่องการใช้ความรุนแรง และการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม หมายความว่า พ่อ แม่ และลูกจะต้องไม่ใช้ความรุนแรงหรือปฏิบัติต่อกันอย่างไม่เป็นธรรม กรณีระหว่างสามีภรรยาจะต้องเคารพและรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน ไม่ตัดสินปัญหาโดยใช้กำลัง กรณีระหว่างบุตรกับบิดามารดา บุตรต้องเชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดามารดา บิดามารดาจะต้องอบรมสั่งสอนบุตรโดยใช้เหตุผล ไม่ใช้การแก้ไขพฤติกรรมลูกด้วยการเฆี่ยนตี เลี้ยงลูกด้วยรักความเข้าใจ และใช้สิทธิเสรีภาพในการแสวงหาความสุขส่วนตัว แต่ต้องอยู่ในขอบเขตและสุ่มไม่ทำให้เกิดความเดือดร้อนหรือสร้างปัญหาใด ๆ ให้แก่บิดามารดา

2. การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่นที่มีต่อชุมชนและสังคม

สมาชิกทุกคนในสังคมมีสิทธิเท่าเทียมกันในการดำรงชีวิตในสังคม โดยสิทธิดังกล่าวจะต้องไม่ละเมิดสิทธิของสมาชิกคนอื่นในสังคม ในที่นี้ขอยกตัวอย่างสิทธิของตนเองที่มีต่อชุมชนบางประการ ดังนี้

1) เสรีภาพในเคหสถาน ชาวไทยทุกคนย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน ที่จะสามารถอาศัยและครอบครองเคหสถานของตนโดยปกติสุข ไม่ว่าจะเกิดจากการเช่าหรือเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ ซึ่งบุคคลอื่นจะต้องให้ความเคารพในสิทธินี้ แม้แต่เจ้าหน้าที่ของรัฐหากจะต้องเข้าไปดำเนินการตามกฎหมายใด ๆ เช่น การตรวจค้นเคหสถานของประชาชนก็จะทำการมิได้ เว้นแต่จะมีหมายค้นที่ออกโดยศาลเท่านั้น

2) เสรีภาพในการเดินทางและการติดต่อสื่อสาร ชาวไทยทุกคนมีเสรีภาพที่จะเดินทางไปในที่ต่าง ๆ บนผืนแผ่นดินไทยได้ทุกพื้นที่ของประเทศไทย และสามารถเลือกถิ่นที่อยู่อาศัย ณ ที่ใดก็ได้ในประเทศไทย รวมทั้งชาวไทยทุกคนสามารถที่จะติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นไม่ว่าจะเป็นทางจดหมาย โทรศัพท์ หรืออินเทอร์เน็ต

3) เสรีภาพในการนับถือศาสนา สมาชิกทุกคนในสังคมมีสิทธิ เสรีภาพที่จะนับถือศาสนา แตกต่างกันได้ ซึ่งบุคคลอื่นในสังคมรวมทั้งรัฐจะต้องให้ความเคารพสิทธิเสรีภาพในเรื่องนี้ด้วย

4) เสรีภาพในทางวิชาการ ชาวคนไทยทุกคนจะต้องได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย นอกจากนี้คนไทยทุกคนยังมีสิทธิในการที่จะศึกษาค้นคว้าหรือทำวิจัยตามที่ ต้องการ โดยไม่ขัดต่อกฎหมาย

5) เสรีภาพในการชุมนุมอย่างสงบโดยปราศจากอาวุธ หมายถึง ประชาชนทุกคนมีสิทธิ เสรีภาพในการชุมนุมแต่ต้องเป็นไปโดยสงบ ปราศจากอาวุธ และต้องไม่รบกวนสิทธิของผู้อื่น การ ปราศจากอาวุธนั้น หมายรวมถึง ห้ามทุกคนที่มาร่วมชุมนุมพกพาอาวุธเข้ามาในที่ชุมนุมเด็กขาด บุคคลใดพกพาอาวุธเข้ามาในที่ชุมนุม บุคคลนั้นจะไม่ได้ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญในกรณีที่ได้ กล่าวมาข้างต้น

6) สิทธิเสรีภาพในการอนุรักษ์และฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทุกคนย่อมมีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์ และร่วมสืบสานศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นและของประเทศชาติ เพื่อให้ดำรงอยู่ต่อไปกับอนุชนรุ่นหลัง

7) สิทธิเสรีภาพในการประกอบอาชีพ โดยเสรีภาพในการประกอบอาชีพจะต้องไม่เอาเปรียบ เปรียบผู้อื่น เช่น ผู้ประกอบการจะต้องเคารพและซื่อสัตย์ต่อผู้บริโภค และไม่เอาเปรียบผู้บริโภค เป็นต้น

3. การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่นที่มีต่อประเทศชาติ

1) สิทธิในการมีส่วนร่วม ในที่นี้ หมายถึง สิทธิการมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ รัฐเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการด้านการปกครอง อันมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของคนในสังคม โดยตรง

2) สิทธิที่จะฟ้องร้องหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น เช่น เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือองค์กรของรัฐที่เป็นนิติบุคคล ประชาชนมีสิทธิที่จะฟ้องร้องหน่วยงานต่าง ๆ เหล่านี้ให้รับผิดชอบ หากการกระทำใด ๆ หรือการละ เวนการกระทำใด ๆ ของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานนั้น ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตของประชาชนต่อศาลปกครอง

3) สิทธิที่จะต่อต้านโดยสันติวิธี การกระทำใดจะเป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครอง ประเทศ โดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติได้ในรัฐธรรมนูญ เช่น การต่อต้านการทําปฏิวัติ รัฐประหาร เป็นสิ่งที่ประชาชนมีสิทธิที่จะออกมาต่อต้าน แต่ต้องเป็นไปโดยสันติวิธี

แนวทางการปฏิบัติตนในการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น

การปฏิบัติตนตามสิทธิของตนเองและผู้อื่นในสังคม เป็นสิ่งที่ช่วยจัดระเบียบให้กับสังคมสงบ สุข โดยมีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

1. เคารพสิทธิของกันและกัน โดยไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น สามารถแสดงออกได้ หลายประการ เช่น การแสดงความคิดเห็น การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นต้น

2. รู้จักใช้สิทธิของตนเองและแนะนำให้ผู้อื่นรู้จักใช้สิทธิของตนเอง

3. เรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสิทธิเสรีภาพตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เช่น สิทธิเสรีภาพของความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพในเคหสถาน เป็นต้น

4. ปฏิบัติตามหน้าที่ของชาวไทยตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เช่น การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การเสียภาษีให้รัฐเพื่อนำเงินมาพัฒนาประเทศ เป็นต้น

ผลที่ได้รับจากการปฏิบัติตนเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น

1. ผลที่เกิดกับประเทศชาติ หากประชาชนมีความสมัครสมานรักใคร่สมัครใจ ไม่มีความแตกแยก ไม่แบ่งเป็นพวกเป็นเหล่า บ้านเมืองก็จะสงบสุขเกิดสวัสดิภาพ บรรยากาศโดยรวมก็จะสดใส ปราศจากการระแวงต่อกัน การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ สามารถดำเนินไปอย่างราบรื่น นักลงทุน นักท่องเที่ยวก็จะเดินทางมาเยือนประเทศของเราด้วยความมั่นใจ

2. ผลที่เกิดขึ้นกับชุมชนหรือสังคม เมื่อประชาชนในสังคมรู้จักสิทธิของตนเอง และของคนอื่น ก็จะทำให้ชุมชนหรือสังคมเกิดการพัฒนา เมื่อสังคมมั่นคงเข้มแข็งก็จะมีส่วนทำให้ประเทศชาติเข้มแข็ง เพราะชุมชนหรือสังคมเป็นส่วนหนึ่งของประเทศชาติบ้านเมืองโดยรวม

3. ผลที่เกิดขึ้นกับครอบครัว ครอบครัวเป็นสถาบันแรกของสังคม เมื่อครอบครัวเข้มแข็ง และอบรมสั่งสอนให้สมาชิกในครอบครัวทุกคนรู้บทบาท สิทธิ เสรีภาพของตนเองและปฏิบัติตามที่กฎหมายและรัฐธรรมนูญได้ให้ความคุ้มครองได้อย่างเคร่งครัด โดยไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของสมาชิกอื่นในสังคม ก็จะนำพาให้สังคมและประเทศชาติเข้มแข็งตามไปด้วย

ที่มาและได้รับอนุญาตจาก :

ไพศาล ภูไพบูลย์ อังคณา ตติรัตน์ และปนัดดา มีสมบัติงาม. หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ม.1. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6

หน่วยการเรียนรู้การเคารพหลักความเสมอภาค

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่องหยุด!!! ฟังฉันก่อน (เคารพเสรีภาพ เสมอภาคเท่าเทียมกัน)

เวลา 2 ชั่วโมง

จำนวน 2 แผนการจัดการเรียนรู้

แผนในเวลาเรียนและแผนนอกเวลาเรียน

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้ ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และดำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมไทยอย่างสันติสุข

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถเคารพเสรีภาพของเพื่อนได้
2. นักเรียนสามารถเคารพความเสมอภาคของเพื่อนได้
3. นักเรียนสามารถปฏิบัติตนเท่าเทียมกันได้

แนวคิด

การเคารพหลักความเสมอภาค หมายถึง การเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่นและเห็นคนอื่นเท่าเทียมกัน

สาระสำคัญ

ความรู้

ความเสมอภาค คือ การที่บุคคลหรือประชาชนที่อยู่ในสถานะเดียวกัน ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับหรือการใช้บริการสาธารณะได้อย่างเดียวกันภายใต้ระเบียบเดียวกัน ซึ่งตัวแทนของรัฐบาลหรือข้าราชการของรัฐ ไม่สามารถที่จะเลือกปฏิบัติหรือการให้บริการกับประชาชนเฉพาะคนใด คนหนึ่งได้

หลักแห่งความเสมอภาคเป็นหลักเกณฑ์ที่ต้องปฏิบัติแก่บุคคลทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน แต่โดยการใช้หลักความเสมอภาคที่มีความหลากหลายในการปฏิบัติเนื่องจากสาระสำคัญของข้อเท็จจริงที่แตกต่างกันไป ดังนั้นการปฏิบัติแก่บุคคลตามหลักความเสมอภาคย่อมแตกต่างกันไปทั้งนี้ย่อมต้องเป็นความแตกต่างที่ยอมรับได้ ซึ่งหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติตามหลักความเสมอภาคเพื่อให้เกิดความยุติธรรม

ทักษะ/กระบวนการ/กระบวนการคิด

ทักษะการเคารพการตัดสินใจของผู้อื่น

ทักษะการคิดวิเคราะห์

ทักษะการปฏิบัติตน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะทางการยอมรับและปฏิบัติ ในมิติความแตกต่างทางการเคารพสิทธิในการตัดสินใจ

การประเมินผล

- ความร่วมมือในการทำกลุ่มโครงการ
- การอภิปรายผลในกลุ่ม
- การแสดงความคิดเห็น

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (ในเวลาเรียน)

1. ครูยกหัวข้อในการอภิปรายร่วมกัน “เคารพเสรีภาพ เสมอภาคเท่าเทียมกัน” ถ้าพูดถึงประโยชน์นักเรียนนึกถึงเหตุการณ์อะไรบ้างในชีวิตประจำวัน
2. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่ม นักสำรวจตัวน้อย โดยเลือกหรือตัดข่าวที่ตรงกับหัวข้อ “เคารพเสรีภาพ เสมอภาคเท่าเทียมกัน” จำนวน 3 ข่าว พร้อมทั้งจดบันทึกความรู้ เพราะเหตุใดถึงเลือกข่าวนี้น่าศึกษาลงในใบงานที่แจกให้
3. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอข่าวกลุ่มละ 1 ข่าวหน้าชั้นเรียน พร้อมทั้งร่วมกันอภิปรายถึงข่าวที่เพื่อนนำเสนอครั้งนี้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (นอกเวลาเรียน)

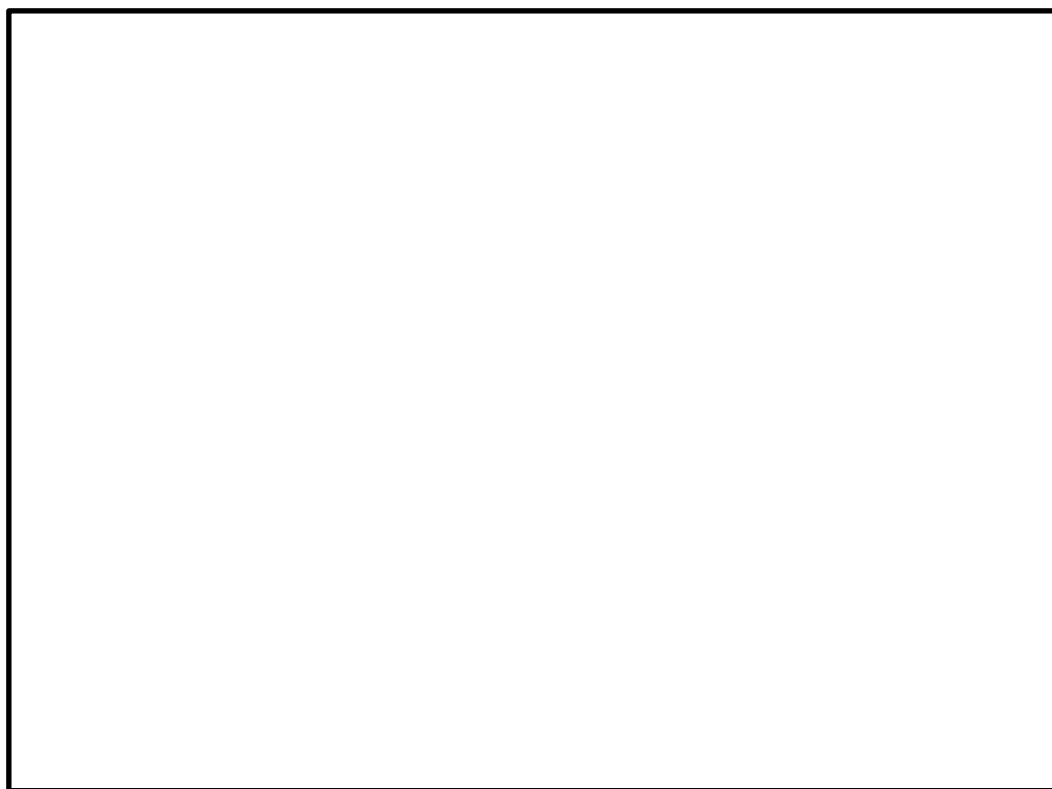
1. ครูให้นักเรียนศึกษาเพิ่มเติมจากทางเว็บไซต์การศึกษา พร้อมทั้งจดบันทึกหรือปริ้นท์ เพื่อนำมาประกอบในการทำโครงการของกลุ่มตนเอง
2. นักเรียนแต่ละกลุ่มประชุม ร่วมกันอภิปรายจากข้อมูลที่ศึกษาของตนเอง พร้อมทั้งบันทึกความรู้ที่ได้จากการศึกษา
3. เตรียมนำเสนออภิปรายร่วมกันในชั้นเรียนครั้งต่อไป

สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือพิมพ์
2. ห้องคอมพิวเตอร์
3. เว็บไซต์ทางการศึกษา

ใบงาน
เรื่อง เคารพเสรีภาพ เสมอภาคเท่าเทียมกัน

หัวข้อข่าว _____

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8

หน่วยการเรียนรู้คุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่องการเคารพความแตกต่าง การเคารพสิทธิ และความเสมอภาค

เวลา 2 ชั่วโมง

จำนวน 2 แผนการจัดการเรียนรู้

แผนในเวลาเรียนและแผนนอกเวลาเรียน

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้ ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมไทยอย่างสันติสุข

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถเคารพความแตกต่างเพื่อนได้
2. นักเรียนสามารถเคารพความเสมอภาคของเพื่อนได้
3. นักเรียนสามารถเคารพสิทธิผู้อื่นได้

แนวคิด

การเคารพความคิดเห็นความแตกต่าง หมายถึง มีทักษะการฟังและการยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างจากตนเอง

การเคารพสิทธิผู้อื่น หมายถึง การไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น

การเคารพหลักความเสมอภาค หมายถึง การเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่นและเห็นคนอื่นเท่าเทียมกัน

สาระสำคัญ

ความรู้

การเคารพความแตกต่าง

การเคารพความแตกต่างทางวัฒนธรรม หมายถึง การยอมรับจากการฟังผู้อื่น การยอมรับความคิดเห็น และการปฏิบัติที่แตกต่างไปจากตนเอง ในเรื่องของการนับถือ หรือวัฒนธรรม ประเพณีของแต่ละท้องถิ่นที่แตกต่างไปจากตนเอง

การเคารพความคิดที่แตกต่าง หมายถึง การยอมรับจากการฟังผู้อื่น การยอมรับความคิดเห็น และการปฏิบัติที่แตกต่างไปจากตนเอง ในเรื่องของการแสดงความคิดเห็นของตนเองและของผู้อื่น ไปในทางที่สร้างสรรค์

การเคารพแตกต่างทางศาสนา หมายถึง การยอมรับจากการฟังผู้อื่น การยอมรับความคิดเห็น และการปฏิบัติที่แตกต่างไปจากตนเอง ในเรื่องของความเชื่อ การนับถือ การเข้าใจในความแตกต่างของแต่ละศาสนา

การเคารพสิทธิผู้อื่น

การเคารพสิทธิผู้อื่น หมายถึง การไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น เคารพกติกา เคารพกฎหมาย ใช้กติกาในการแก้ปัญหา ไม่ใช่กำลัง และยอมรับผลของ การละเมิดกฎหมาย รับผิดชอบ ต่อสังคม ตระหนักว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม กระตือรือร้นที่จะ รับผิดชอบและร่วมแก้ไขปัญหาสังคมโดยเริ่มต้นที่ตนเอง

การเคารพสิทธิผู้อื่นในโรงเรียน หมายถึง การเคารพสิทธิของคุณครู เพื่อน พี่ น้อง และบุคลากรทุกคนในโรงเรียน

การเคารพการตัดสินใจของบุคคลอื่น เห็นความสำคัญของทุกๆ กาดตัดสินใจ บนหลักความถูกต้อง

การเคารพความเสมอภาค

ความเสมอภาค คือ การที่บุคคลหรือประชาชนที่อยู่ในสถานะเดียวกัน ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับ หรือการใช้การบริการสาธารณะได้อย่างเดียวกันภายใต้ระเบียบเดียวกัน ซึ่งตัวแทนของรัฐบาลหรือข้าราชการของรัฐ ไม่สามารถที่จะเลือกปฏิบัติหรือการให้บริการกับประชาชนเฉพาะคนใด คนหนึ่งได้

หลักแห่งความเสมอภาคเป็นหลักเกณฑ์ที่ต้องปฏิบัติแก่บุคคลทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน แต่โดยการใช้หลักความเสมอภาคที่มีความหลากหลายในการปฏิบัติเนื่องจากสาระสำคัญของข้อเท็จจริงที่แตกต่างกันไป ดังนั้นการปฏิบัติแก่บุคคลตามหลักความเสมอภาคย่อมแตกต่างกันไปทั้งนี้ย่อมต้องเป็นความแตกต่างที่ยอมรับได้ ซึ่งหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติตามหลักความเสมอภาคเพื่อให้เกิดความยุติธรรม

ทักษะ/กระบวนการ/กระบวนการคิด

ทักษะการเคารพความแตกต่าง

ทักษะการคิดวิเคราะห์

ทักษะการปฏิบัติตน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะทางการยอมรับและปฏิบัติ ในมิติความแตกต่างทางการเคารพความแตกต่าง เคารพสิทธิและ เคารพความเสมอภาค

การประเมินผล

ความร่วมมือในการทำกลุ่มโครงการ

การอภิปรายผลในกลุ่ม

การแสดงความคิดเห็น

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (ในเวลาเรียน)

1. ครูทบทวนเรื่องการเคารพความแตกต่าง เคารพสิทธิผู้อื่น และเคารพความเสมอภาค โดยให้นักเรียนศึกษาจากใบงานที่ครูแจกให้ในแต่ละครั้ง
2. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มประชุมเพื่อกำหนดปัญหาที่จะศึกษา แล้วลงมติเลือกเรื่องที่น่าสนใจลงในแบบโครงการที่ครูแจกให้
3. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอโครงการอย่างคร่าว ๆ โดยครูมีหน้าที่ให้คำแนะนำและเสริมเนื้อหาให้สอดคล้องกับหัวข้อที่ต้องการศึกษา
4. ครูและนักเรียนร่วมกับสรุปจากสิ่งที่เรียนในวันนี้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (นอกเวลาเรียน)

1. ครูให้นักเรียนศึกษาเพิ่มเติมจากทางเว็บไซต์การศึกษา พร้อมทั้งจดบันทึกหรือปริ้นท์ เพื่อนำมาประกอบในการทำโครงการของกลุ่มตนเอง
2. นักเรียนแต่ละกลุ่มประชุม ร่วมกันอภิปรายจากข้อมูลที่ศึกษาของตนเอง พร้อมทั้งบันทึกความรู้ที่ได้จากการศึกษา
3. เตรียมนำเสนออภิปรายร่วมกันในชั้นเรียนครั้งต่อไป

สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. ห้องคอมพิวเตอร์
3. เว็บไซต์ทางการศึกษา
4. แบบโครงการ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9

หน่วยการเรียนรู้โครงงาน
เรื่องโครงงานปฏิบัติธรรมคดีในโรงเรียน
จำนวน 2 แผนการจัดการเรียนรู้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
เวลา 2 ชั่วโมง
แผนในเวลาเรียนและแผนนอกเวลาเรียน

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้ ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมไทยอย่างสันติสุข

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถธรรมคดีในหัวข้อที่กำหนดได้
2. นักเรียนสามารถนำเสนอผลงานอย่างสร้างสรรค์ของกลุ่มตนเองได้
3. นักเรียนสามารถแลกเปลี่ยนความรู้ใหม่ได้

แนวคิด

การเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นการเรียนรู้ที่ใช้เทคนิคที่หลากหลายรูปแบบนำมาผสมผสานกัน ได้แก่ กระบวนการกลุ่ม การฝึกคิด การแก้ปัญหา การเน้นกระบวนการ การสอนแบบปริศนาความคิด และการสอนแบบร่วมกันคิด

สาระสำคัญ

ความรู้

การเรียนรู้แบบโครงงาน หมายถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เลือกและสร้างกระบวนการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลุ่มลึกตามความสนใจด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้กำหนดหัวข้อในการทำโครงงานให้นักเรียนอาศัยทักษะทางปัญญาหลาย ๆ ด้าน ทั้งที่เป็นทักษะขั้นพื้นฐานในการแสวงหาความรู้และทักษะขั้นสูงที่จำเป็นในการคิด และสามารถนำผลการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้

ทักษะ/กระบวนการ/กระบวนการคิด

ทักษะการทำโครงงาน

ทักษะการคิดวิเคราะห์

ทักษะการปฏิบัติตน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะทางการยอมรับและปฏิบัติ ในมิติความแตกต่างทางการเคารพความแตกต่าง
เคารพสิทธิและ เคารพความเสมอภาค

การประเมินผล

- ความร่วมมือในการทำกลุ่มโครงการ
- การอภิปรายผลในกลุ่ม
- การแสดงความคิดเห็น

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (ในเวลาเรียน)

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนการทำโครงการ เป็นโครงการรณรงค์ในโรงเรียนและชุมชน โดยนักเรียนแต่ละกลุ่มเตรียมการประชาสัมพันธ์ ติดข่าว เขียนบทความ ใบความรู้ โปสเตอร์ที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งสรุป อธิบาย และมีข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข
2. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป เรื่องจากโครงการการเคารพความแตกต่างทั้ง 3 ด้านที่ได้เรียน
3. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
4. นักเรียนแต่ละกลุ่มลงมือปฏิบัติจริงในโรงเรียน และบริเวณชุมชนรอบ ๆ โรงเรียน ตามขั้นตอนที่วางแผนไว้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (นอกเวลาเรียน)

1. ครูให้นักเรียนศึกษาเพิ่มเติมจากทางเว็บไซต์การศึกษา พร้อมทั้งจัดบันทึกหรือปริ้นท์ เพื่อนำมาประกอบในการทำโครงการของกลุ่มตนเอง
2. นักเรียนแต่ละกลุ่มประชุม ร่วมกันอภิปรายจากข้อมูลที่ศึกษาของตนเอง พร้อมทั้งบันทึกความรู้ที่ได้จากการศึกษา
3. เตรียมนำเสนออภิปรายร่วมกันในชั้นเรียนครั้งต่อไป

สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. ห้องคอมพิวเตอร์
3. เว็บไซต์ทางการศึกษา
4. แบบโครงการ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10

หน่วยการเรียนรู้โครงงาน
เรื่องโครงงานปฏิบัติธรรมคดีในโรงเรียน
จำนวน 2 แผนการจัดการเรียนรู้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
เวลา 2 ชั่วโมง
แผนในเวลาเรียนและแผนนอกเวลาเรียน

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้ ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมไทยอย่างสันติสุข

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถธรรมคดีในหัวข้อที่กำหนดได้
2. นักเรียนสามารถนำเสนอผลงานอย่างสร้างสรรค์ของกลุ่มตนเองได้
3. นักเรียนสามารถแลกเปลี่ยนความรู้ใหม่ได้

แนวคิด

การเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นการเรียนรู้ที่ใช้เทคนิคที่หลากหลายรูปแบบนำมาผสมผสานกัน ได้แก่ กระบวนการกลุ่ม การฝึกคิด การแก้ปัญหา การเน้นกระบวนการ การสอนแบบปริศนาความคิด และการสอนแบบร่วมกันคิด

สาระสำคัญ

ความรู้

การเรียนรู้แบบโครงงาน หมายถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เลือกและสร้างกระบวนการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลุ่มลึกตามความสนใจด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้กำหนดหัวข้อในการทำโครงงานให้นักเรียนอาศัยทักษะทางปัญญาหลาย ๆ ด้าน ทั้งที่เป็นทักษะขั้นพื้นฐานในการแสวงหาความรู้และทักษะขั้นสูงที่จำเป็นในการคิด และสามารถนำผลการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้

ทักษะ/กระบวนการ/กระบวนการคิด

ทักษะการทำโครงงาน

ทักษะการคิดวิเคราะห์

ทักษะการปฏิบัติตน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะทางการยอมรับและปฏิบัติ ในมิติความแตกต่างทางการเคารพความแตกต่าง
เคารพสิทธิและ เคารพความเสมอภาค

การประเมินผล

- ความร่วมมือในการทำกลุ่มโครงการ
- การอภิปรายผลในกลุ่ม
- การแสดงความคิดเห็น

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (ในเวลาเรียน)

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนการทำโครงการ เป็นโครงการรณรงค์ในโรงเรียนและชุมชน โดยนักเรียนแต่ละกลุ่มเตรียมการประชาสัมพันธ์ ติดข่าว เขียนบทความ ใบความรู้ โปสเตอร์ที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งสรุป อธิบาย และมีข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข
2. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป เรื่องจากโครงการการเคารพความแตกต่างทั้ง 3 ด้านที่ได้เรียน
3. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
4. นักเรียนแต่ละกลุ่มลงมือปฏิบัติจริงในโรงเรียน และบริเวณชุมชนรอบ ๆ โรงเรียนตามขั้นตอนที่วางแผนไว้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (นอกเวลาเรียน)

1. ครูให้นักเรียนศึกษาเพิ่มเติมจากทางเว็บไซต์การศึกษา พร้อมทั้งจัดบันทึกหรือปริ้นท์ เพื่อนำมาประกอบในการทำโครงการของกลุ่มตนเอง
2. นักเรียนแต่ละกลุ่มประชุม ร่วมกันอภิปรายจากข้อมูลที่ศึกษาของตนเอง พร้อมทั้งบันทึกความรู้ที่ได้จากการศึกษา
3. เตรียมนำเสนออภิปรายร่วมกันในชั้นเรียนครั้งต่อไป

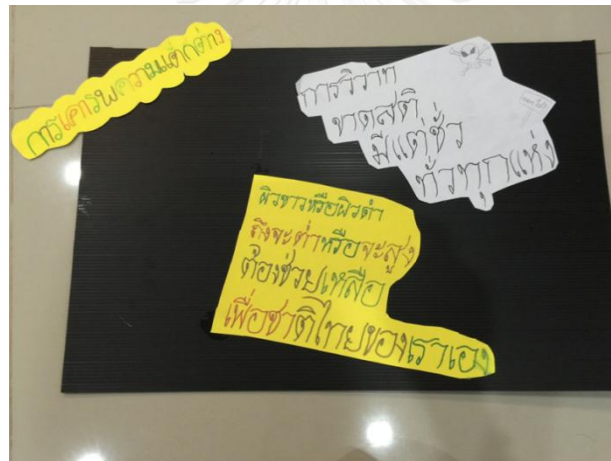
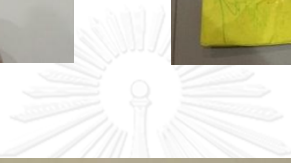
สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. ห้องคอมพิวเตอร์
3. เว็บไซต์ทางการศึกษา
4. แบบโครงการ

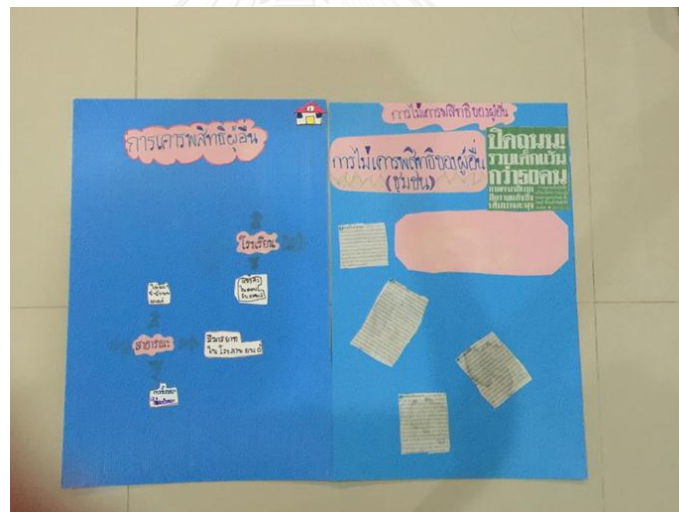
ภาคผนวก จ
ตัวอย่างโครงการ

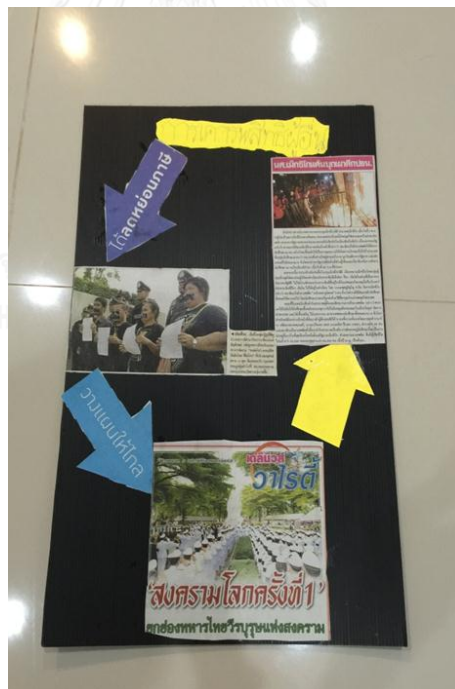
โครงการรณรงค์การเคารพความแตกต่าง

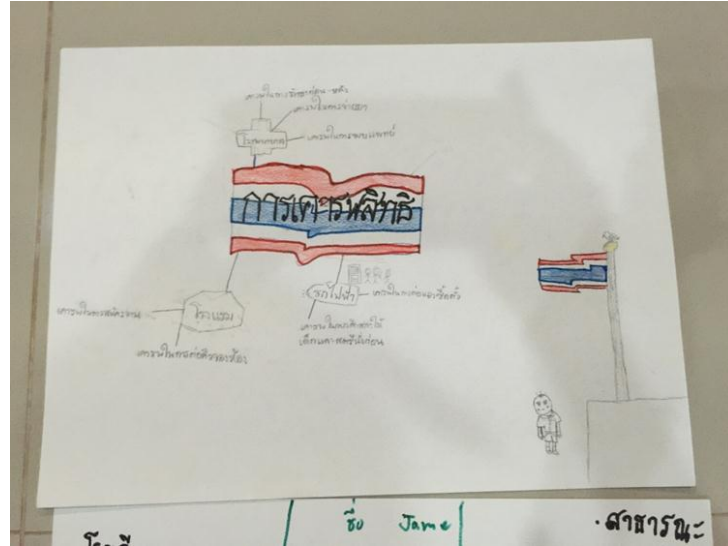
โครงการการเคารพสิทธิผู้อื่น

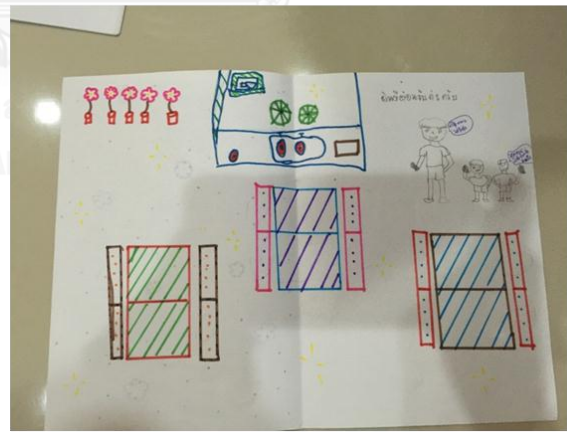
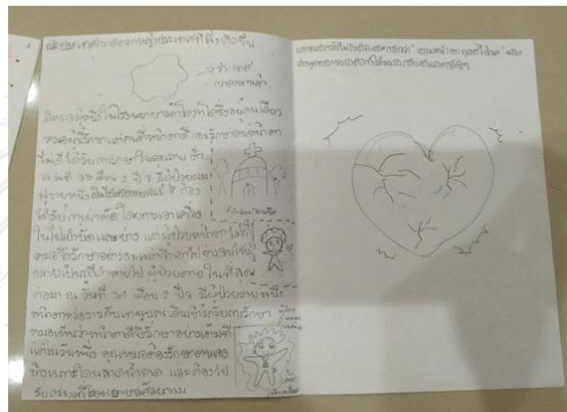
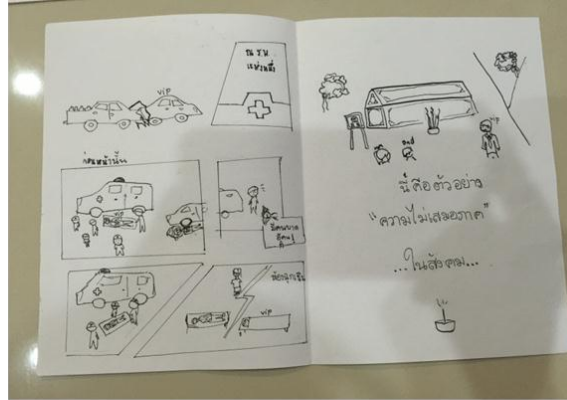
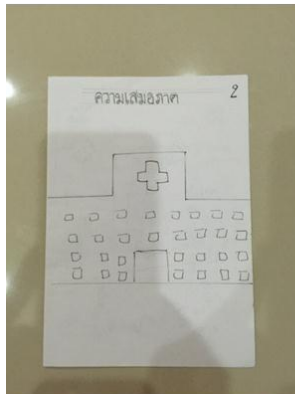
โครงการการเคารพสิทธิผู้อื่น

โครงการการเคารพสิทธิผู้อื่น

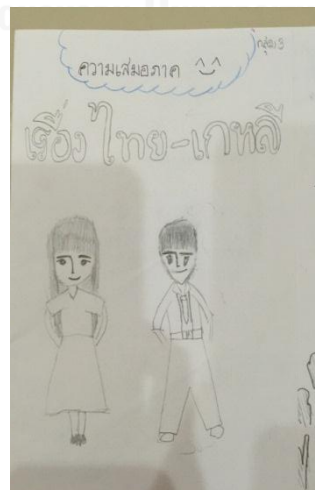
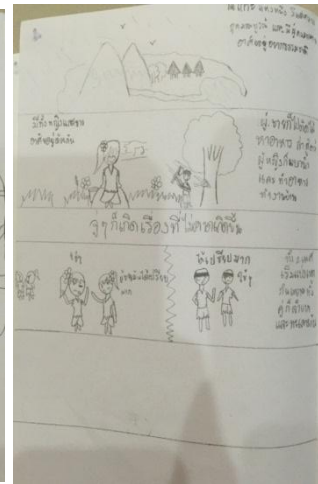
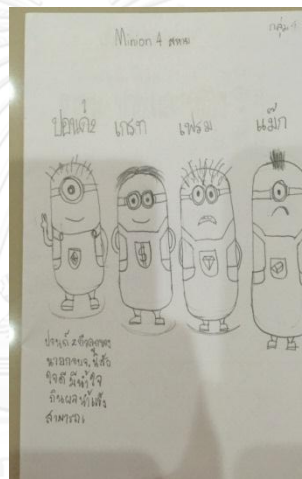
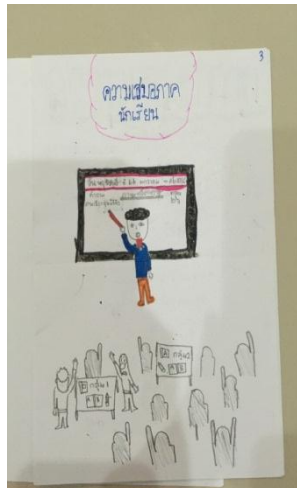
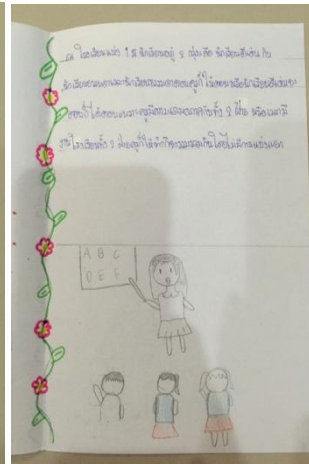
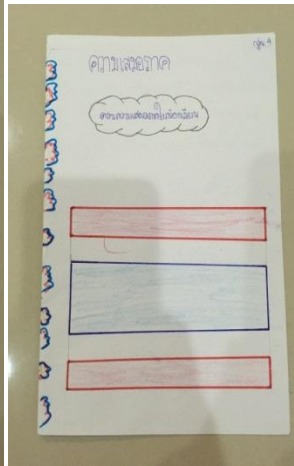
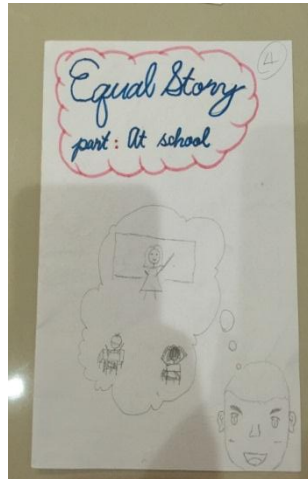
โครงการนิทานความเสมอภาค

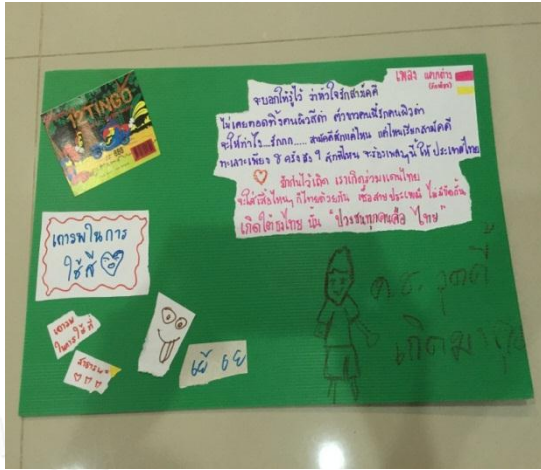
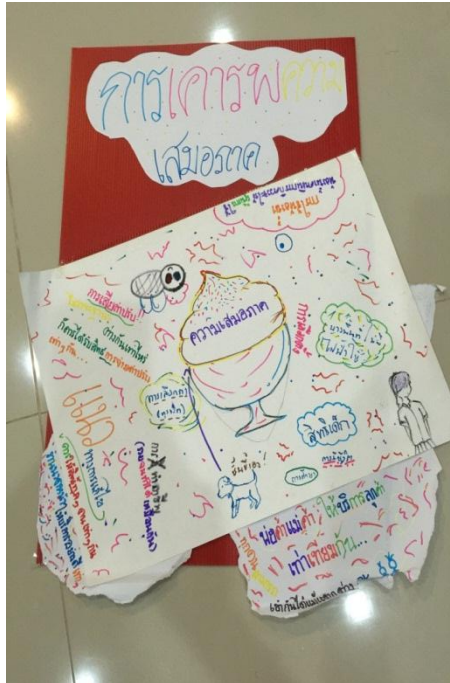

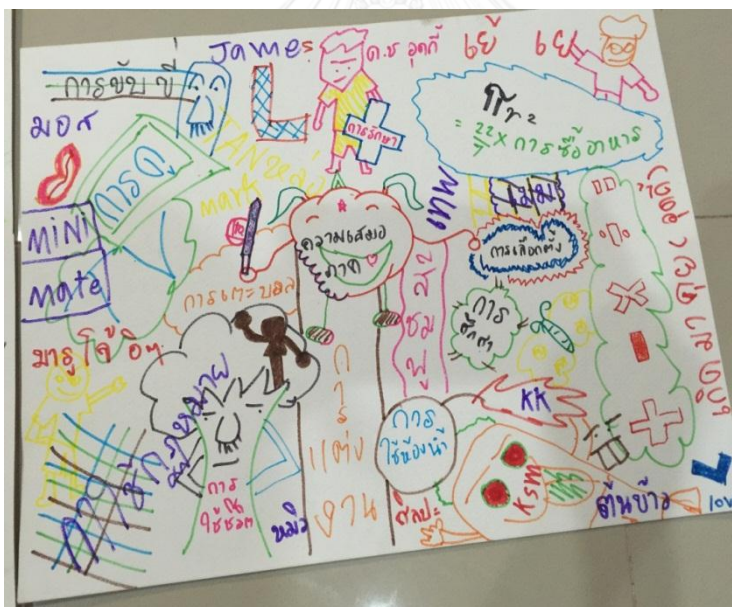
โครงการนิทานความเสมอภาค

โครงการการเคารพความเสมอภาค

โครงการการเคารพความเสมอภาค

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวศิริพร ไกรสมสาตร์ เกิดวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2530 ที่จังหวัด กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีครุศาสตรบัณฑิต สาขาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเมื่อปีการศึกษา 2554 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหา บัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย

